विषय सूची

खण्ड १:परिचय 7

१.१ पृष्ठभूमि 7

१.२ उदेश्य 8

१.३ कानुनि तथा नीतिगत आधारहरु 8

१.४ वस्तुस्थिती विवरण तयारीका चरण 9

१.४.१ वस्तुस्थिती विविरण ढाँचा,औजार तथा कार्यविधि तयारी र कार्यशाला 10

१.४.२ सहजकर्ता तथा गणक छनोट अभिमुखीकरण र परिचालन 10

१.४.३ तथ्याङ्क संकलन 11

१.४.४ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोतनक्शा तयारी 12

१.४.५ वस्तुस्थिती विविरणको मस्यौदा तयारी तथा सुझाब सङ्कलन 12

१.४.६ गाउँ वस्तुस्थिती विवरण अन्तिम प्रतिबेदन तयारी 13

१.५ वस्तुस्थिती विवरणको सीमा 13

खण्ड २: गाउँपालिका चिनारी 14

२.१ गाउँपालिकाको परिचय 14

२.२ भौगोलिक तथा प्राकृतिक अवस्थिति 15

२.३ सांस्कृतिक उत्कृष्टता 16

२.४ पर्यटन विकास 16

२.५ विकासका संभावनाहरु तथा गाहस्थ्र्य उत्पादन 17

खण्ड ३: पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था 18

३.१ बस्ती र घरपरिवार विवरण 18

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था 22

३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण 23

३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण 25

३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण 26

३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण 27

३.७ घरमुलीको विवरण 28

३.८ दश वर्ष भन्दा माथि उमेरको जनसङ्ख्याको वैवाहिक स्थिति विवरण......29
३.८.१ पहिलोपटक विवाह गर्दाको उमेर अनुसार जनसङ्ख्याको विवरण......30
३.९ बसोबासको अवस्था सम्बन्धि जनसङ्ख्या विवरण......31
३.१० विदेश बसोबास गर्ने जनसङ्ख्याको विवरण......32
३.११ पाँच वर्षमुनिको बालबालिकाको जन्मदर्ताको आधारमा विवरण......33
३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण......33
३.१३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण......34
खण्ड ४: आर्थिक अवस्था......35
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण......35
४.१.१ प्राबिधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएको मानव संसाधनकको विवरण......35
४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धि विवरण......35
४.१.३ औसत आम्दानी विवरण......36
४.१.४ औसत खर्च तथा बचत विवरण......37
४.१.५ आम्दानीको प्रमुख श्रोतको आधारमा विवरण......38
४.१.६ आम्दानीको मुख्य अंश लगानीको क्षेत्र विवरण......39
४.१.७ औधोगिक कच्चा पधर्थ उत्पादनको अवस्था......40
४.१.८ खाधानन् सुरक्षाको अवस्था......40
४.१.९ ऋणका आधारमा घर परिवार विवरण......41
४.१.१० परिवारले ऋण लिने कारणका आधारमा विवरण......42
४.१.११ घरपरिवारमा बैंक खाता सम्बन्धि विवरण......42
४.२ उद्योग, ब्यापार तथा बैंकिङ......44
४.२.१ व्यापार व्यावसाय सम्बन्धि......44
४.२.२ स्थानीय वजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण......44
४.२.३ बैंक तथा वितिय संस्था सम्बन्धि विवरण......44
४.३ भू-उपयोग तथा स्वमित्व......45
४.३.१ वर्तमान भू-उपयोग तथा जग्गा किसिम......45
४.३.२ परिवारको एका घरको नाममा रहेको जग्गाको विवरण......45
४.३.३ महिलाको नाममा भएको घर जग्गा सम्बन्धि विवरण......46

४.३.४ कृषि कार्यका लागी जग्गा प्रयोग सम्बधी विवरण....47
४.३.५ अन्नबाली उत्पादनको लागी जग्गाको व्यवस्थापनको विवरण....48
४.४ कृषि तथा पशुपालन....48
४.४.१ सिंचाइ सुबिधा तथा स्रोतको उपलब्धता विवरण....48
४.४.३ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण....48
४.४.५ पशुपन्छी पालन गर्ने घर परिवार विवरण....49
४.४.६ परिवारले पालेको पशु विवरण....50
४.४.७ माछा मौरी रेसम पालन गर्ने घरपरिवार विवरण....50
४.४.८ कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा किरा....52
४.४.९ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन (संख्या)....52
खण्ड ५ः सामाजिक अवस्था....53
५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास....53
५.१.१ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसङ्ख्या विवरण....53
५.१.२ पाँच बर्ष र सोभन्दा माथिको शाक्षरताको अवस्था....54
५.१.३ तहगत रुपमा शैक्षिक संस्था/विधालय र विद्यार्थी विवरण....54
५.१.४ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण....56
५.१.५ विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारको विवरण....57
५.१.६ विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार र सुविधा....59
५.१.७ भर्ना दर , निरन्तरता दर , सिकाई उपलब्धी दर....60
५.१.८ आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयमा पहुँचको अवस्था....61
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण....62
५.२.१ स्वास्थ्य सँस्थाको विवरण....62
५.२.२ स्वस्थ्य संस्थमा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी....62
५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको अवस्था....63
५.२.४ परिवारको सदस्यको स्वास्थ्य स्थिति विवरण....64
५.२.५ अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या विवरण....65
५.२.६ खोप सेवा तथा पोषण....66
५.२.७ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धि विवरण....66

५.२.८ विगत १२ महिना अवधिमा घर परिवारमा गर्भवती महिला भएको विवरण........................67
५.२.९ गत १२ महिनामा जीवित शिशु जन्म दिएको विवरण........................68
५.२.१० शिशु तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण........................69
५.२.११ स्वास्थ्य स्वयम्सेविकाको विवरण........................69
५.३ खाने पानी तथा सरसफाई सम्बन्धी........................72
५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था........................72
५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण........................73
५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था........................74
५.३.४ सार्वजनिक शौचालय........................74
५.३.५ फोहोरमैला व्यवस्थापन........................75
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण........................76
५.४.१ लिङ्ग अनुसार बाल विवाह........................76
५.५ कला, भाषा तथा संस्कृति........................76
५.५.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल........................76
५.५.२ समुदायमा आधारित सँस्था तथा समूह........................77
५.६ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था........................77
खण्ड ६ः वन तथा वातावरणीय स्थिति........................78
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था........................78
६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण........................78
६.१.२ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण........................78
६.१.३ जडिबुटीको उत्पादन, संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण........................78
६.१.४ वासस्थानका आधारमा महत्वपूर्ण जनावर तथा चराचुरुङ्गीको विवरण........................78
६.२ विपद् जोखिम व्यवस्थापन........................78
६.२.१ जोखिमयुक्त स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण........................78
६.२.२ विपद्÷प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण........................78
६.२.३ विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारी........................79
खण्ड ७ः भौतिक विकासको अवस्था........................80
७.१ यातायात पूर्वाधार........................80

७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था....80
७.१.२ गाउँस्तरीय सडकहरु....80
७.१.३ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन, सवारी सुविधा, रुट....81
७.१.४ झोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा....81
७.१.५ टाढाको बस्तीबाट सम्बन्धित गाउँपालिकाको केन्द्र पुग्न लाग्ने अनुमानित समय....81
७.१.६ गाउँपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दूरी....82
७.१.७ पैदल मार्ग....82
७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा....82
७.२.१ खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार....82
७.२.२ खाना पकाउन प्रयोग गर्ने चुलोको आधारमा विवरण....83
७.२.३ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार....84
७.२.४ विद्युत उपलब्ध घरपरिवार विवरण....85
७.३ सञ्चार तथा प्रविधि....85
७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका र रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण....85
७.३.२ दूरसंचार सम्बन्धी विवरण....85
७.३.३ आधुनिक सुबिधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण....86
७.४ आवास तथा भवन....87
७.४.१ घर सङ्ख्याको आधारमा घर परिवार विवरण....87
७.४.२ घरको तल्ला सङ्ख्याको आधारमा विवरण....88
७.४.३ घरको कोठा सङ्ख्याको आधारमा घर परिवार विवरण....89
७.४.४ घरको बनावटको आधारमा विवरण....89
७.४.५ घरको स्वामित्वको आधारमा घर परिवार विवरण....90
७.४.६ घर अगाडीको सडकको अवस्थाका आधारमा विवरण....91
खण्ड ८ः संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति....92
८.१ संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था....92
८.१.१ गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा....92
८.१.२ गाउँपालिकास्थित संघीय तथा प्रदेश कार्यालय तथा निकायहरु....92
८.१.३ गाउँपालिकाको विगत ५ आर्थिक वर्षको आयव्यय विवरण....92

८.१.४ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति विवरण......92
८.२ सेवा प्रवाह प्रक्रिया र पृष्ठपोषण......92
८.३ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन......93
८.३.१ गाउँपालिकाभित्रका टोल विकास संस्था सम्बन्धी विवरण......93
८.३.२ सामुदायिक मेलमिलाप समिति सम्बन्धी विवरण......93
८.३.३ गैसस तथा अगैससको विवरण......93
८.४. गाउँपालिका स्वीकृत ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु......93
८.५ गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी......93
८.६ गाउँसभा तथा गाउँ कार्यपालिका पदाधिकारीको विवरण......93
अनुसूचीहरु......94
१. गाउँपालिकाबाट वस्तुस्थिती विवरणका लागि छानिएका कार्यदलका सदस्यहरुको विवरण......94
२.आपतकालीन सेवा प्रदायकसम्पर्क विवरण......94

खण्ड १ःपरिचय

१.१ पृष्ठभूमि

आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका सङ्घीय संरचना अनुसार नेपालको कोशी प्रदेश अन्तरगत पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित एक गाउँपालिका पर्दछ ।

नेपालको संविधान (२०७२) ले सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहगरी तीन तहको हुने र राज्यशक्तिको प्रयोग तीन तहले संविधान र कानुन बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेकोछ । सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तरसम्बन्ध सहअस्तित्व, समन्वय र सहकार्यको सिद्धान्तमा आधारित हुने व्यवस्था गरेकोछ । संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसङ्ख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख सङ्कलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसङ्ख्या १७ मा बेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको पाइन्छ । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदनले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, बेरोजगारको तथ्याङ्कसहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क, सम्भाव्य प्राकृतिक, भौतिक र साँस्कृतिक स्रोत साधनको तथ्याङ्कीय अभिलेख, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको कार्य क्षेत्र भनी उल्लेख गरेको पाइन्छ । उपरोक्त संवैधानिक व्यवस्था र अधिकारको व्याख्या अनुसार स्थानीय तहको विस्तृत र खण्डीकृत तथ्याङ्कसहितको वस्तुगत विवरण तयार गर्न आधारभूत प्रक्रिया, विधि र फारामहरूसहितको गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७५ जारी भएकोछ । कार्यविधिको प्रमुख उद्देश्य प्रत्येक स्थानीय तहहरूले विकास प्रक्रिया तथा सेवा प्रवाहका लागि नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू तयार गर्न अत्यावश्यक आधारभूत तथ्याङ्क, सूचना वा विवरण सङ्कलन, विश्लेषण तथा व्यवस्थापनका न्यूनतम विषयहरूमा एकरूपता र स्तरीयता कायम गरी तथ्याङ्क सङ्कलनका पद्धति, प्रक्रिया, औजार तथा प्रक्रियाहरू निर्धारण गरी स्तरीय ढाँचामा वस्तुगत विवरण तयारी गर्न दिशानिर्देश प्रदान गरेको पाइन्छ ।

स्थानीय तहको रणनैतिक, आवधिक, एकीकृत एवम् वार्षिक योजना तर्जुमा र नतिजा अनुगमनको लागि क्षेत्रगत स्थितिसहित स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयारी अत्यावश्यक देखिन्छ । वस्तुगत विवरणले योजना तर्जुमा तथा अनुगमनलाई सूचनामा आधारित, व्यवस्थित, एकीकृत, नतिजामूलक, सहभागितामूलक र प्रभावकारी बनाउन निर्णयकर्ता तथा विकास प्रदायक संस्थालाई महत्त्वपूर्ण आधार प्रदान गर्दछ । तसर्थ, वस्तुगत विवरणमा योजना तर्जुमा, नतिजा अनुगमन तथा सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक आधारभूत विवरण सङ्कलन गर्ने र निश्चित अवधिमा त्यसलाई अद्यावधिक गर्दै उपलब्ध स्रोत साधनको समुचित उपयोग सुनिश्चित गर्नुपर्ने हुन्छ ।

आर्थिक दृष्टिले पनि सूचना प्रविधिमा आधारित वस्तुगत विवरण सङ्कलन, भण्डारण, प्रशोधन र विश्लेषणका आधारमा वस्तुगत विवरण प्रकाशन र अद्यावधिक गर्नु नै समीचीन देखिन्छ । आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको एकीकृत तथा दीगो विकासका लागि गाउँ क्षेत्रभित्रको सम्पूर्ण विषयक्षेत्रको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी समग्र गाउँपालिकाको अवस्था तथा वस्तुस्थिति झल्कने गरी **गाउँपालिकाको विद्युतीय पार्श्वचित्र** (*Digital Profile of Aathrai Tribeni Rural Municipality*) तयार गरिएकोछ ।

१.२ उदेश्य

यो अध्ययनको मुख्य उद्देश्य **आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका**को समर्ग वस्तुस्थितिको विवरण सु-व्यवस्थित ढङ्गले अभिलेखीकरण गरि विद्युतीय पार्श्वचित्र तयार गर्नु हो । **आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका**सँग सम्बन्धित जनसाङ्ख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक, भौगोलिक आदि विभिन्न वस्तुस्थितिको विश्लेषण गरी स्थानीय तहको नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन लगायत अनुगमन मूल्याङ्कनमा सहयोग पुराउनु पनि यसको उद्देश्य रहेकोछ । यस विद्युतीय पार्श्वचित्रको विशिष्ट उद्देश्यहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् -

- भौगोलिक, प्रशासनिक, सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक, पूर्वाधार पहुँच, लगायत विकासको सन्दर्भमा समुदायको विद्यमान अवस्थाको पहिचान गर्ने;
- गाउँपालिकाभित्र रहेका स्रोत साधन लगायत अवस्थाको बारेमा अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने अनुसन्धानकर्ता, योजनाकार, सङ्घ-संस्था एवम् गाउँपालिकाको विकासमा जिज्ञासा राख्ने सङ्घ-संस्था तथा व्यक्तिहरूलाई महत्त्वपूर्ण क्षेत्रहरूको बारेमा जानकारी समावेश भएको दस्तावेज तयार गर्ने;
- गाउँपालिकाको प्रोफाइल तयारी प्रक्रिया, २०७५ र स्थानीय सरकारले अनुमोदन गरेको गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारीका व्यहोराको आधारमा तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने;
- गाउँपालिका क्षेत्रको प्राकृतिक स्रोत साधन, सीपको स्रोत, सम्भावनाहरु, समस्याहरु र गाउँपालिकाको साधन पहिचान गरी प्रस्तुत गर्ने;

१.३ कानुनि तथा नीतिगत आधारहरु

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा २ को च (२) र (३) ड को(२), (४), (५) र (६) मा स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, दफा ११ को उपदफा २ थ (१), (२) (३), (४) र (५) मा बेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन तथा दफा १२ को वडा समितिको काम, कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को (ख) मा *तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनासहितको वडाको पार्श्वचित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने* व्यवस्था रहेकोले सोही अनुसार वडाको अवस्थासहित झल्कने गरी पार्श्वचित्र तयार गरिएकोछ ।

स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ को दफा १ मा *"प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जूमा सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट नतिजामूलक ढङ्गले गर्नुपर्ने र योजना र बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गर्नुपर्नेछ"* भन्ने व्यवस्था रहेको हुनाले सोही अनुसार पार्श्वचित्र तयार गरिएकोछ ।

१.४ वस्तुस्थिती विवरण तयारीका चरण

गाउँपालिकाको विद्युतीय पार्श्वचित्र तयार गर्दा विशेष गरी गाउँपालिकाभित्र रहेका सबै घरहरू, सँस्था तथा भौतिक पूर्वाधारको मोबाइल एप्स प्रविधिको प्रयोग गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गरी तयार गरिएकोछ । साथै विगतका वस्तुगत विवरणहरूको अध्ययन, दिगो विकास लक्ष्यका लक्ष्य तथा सूचकहरूको अध्ययन, आवधिक योजना तर्जुमा निर्देशिका आदि सामग्रीहरूको अध्ययन, गाउँपालिकाका वडाहरूको स्थलगत भ्रमण तथा अवलोकन र यस क्षेत्रमा कार्य गरेका विज्ञहरूसँग गरेको परामर्श गरी विद्युतीय पार्श्वचित्र तयारका आधारहरू हुन् ।

विद्युतीय पार्श्वचित्र देहाय अनुसारका चरणहरू पूरा गरी सहभागितामूलक, व्यवस्थित र चरणबद्ध रूपमा मुख्यतस् तीन चरणमा विभाजित गरी (तयारी, सङ्कलन र प्रकाशन चरण) तयार गरिएकोछ ।

विद्युतीय पार्श्वचित्र तयारीका क्रममा निम्न चरणहरू पूरा गरिएकोछ :

१.४.१ वस्तुस्थिती विविरण ढाँचा,औजार तथा कार्यविधि तयारी र कार्यशाला

स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्तरीय ढाँचा, सूचना व्यवस्थापन प्रणाली र तयारी कार्यविधिको आधारमा स्थानीय परिवेश, विशिष्टता र आवश्यकता अनुसार गाउँकार्यपालिकाबाट वस्तुस्थिति विवरणको स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधि स्वीकृत गरियो । सो अनुसार गाउँ कार्यपालिकाको नेतृत्व र सरोकारवालाको सक्रियता र सहयोगमा विस्तृत तथा खण्डीकृत सूचनाको आधार सहितको वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने, तथ्याङ्क संकलन कार्यका लागि सर्वेक्षक परिचालन, वडा समिति परिचालन तथा तथ्याङ्क संकलन कार्यमा विषयगत शाखा र सरोकारवालाको सहभागिता र अनुगमन कार्य सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय गरियो ।गाउँपालिका स्तरीय भेला गरि १ दिने वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यशाला गाउँपालिका अध्यक्ष श्री दिपेन्द्र पोमुको अध्यक्षतामा सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो |

१.४.२ सहजकर्ता तथा गणक छनोट अभिमुखीकरण र परिचालन

अभिमुखीकरण कार्यक्रमा छलफल तथा सहमति भए अनुसार कार्यपालिकाबाट आवश्यक सङ्ख्यामा सर्वेक्षक छनौट गरी स्वीकृत प्रश्नावली वा मोबाईल एप्सको प्रयोग र संकलन गर्ने तरिकाको बारेमा तालिम सञ्चालन गरिएको थियो । उक्त तालिम कार्यक्रममा गाउँपालिका र वडा कार्यालयले पारिवारिक विवरण, संस्थागत अभिलेख संकलन तथा सहभागितामूलक सर्वेक्षक कार्यका लागि छनौट गरिएका १० जना सर्वेक्षकहरुको सहभागिता रहेको थियो । तथ्याङ्क संकलनमा सहभागि सर्वेक्षकको विवरण यस दस्तावेजको अनुसूची ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ । गणक तथा सुपरिवेक्षक तालिम मिति २०८१/२/८ गते देखि २०८१/२/१० गते सम्म ३ दिन गाउँपालिकाको हलमा सम्पन्न गरियो ।

सहजकर्ता तालिम पश्चात लिएको चित्र

१.४.३ तथ्याङ्क संकलन

गाउँपालिकाको विद्युतीय पार्श्वचित्र निर्माण गर्ने क्रममा घरधुरी तथा सँस्थागत सर्वेक्षण विधिबाट पार्श्वचित्र निर्माण गर्ने निर्णय अनुरूप हाल प्रविधिमा देखा परेको तथा अत्यन्तै उपयोगी KOBO Toolbox Mobile Application को प्रयोग मार्फत् मोबाइल एप्सको (Mobile Apps) माध्यमबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएका हो। विद्युतीय पार्श्वचित्रलाई आवश्यक पर्ने विषय क्षेत्रको तथ्याङ्क देहायअनुसारको ३ तरिकाबाट सङ्कलन गरिएको थियो, जसको विवरण निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ –

१. *वडागत घरपरिवार सर्वेक्षण:* सम्पूर्ण घरपरिवारको सम्पूर्ण जनसङ्ख्याको विवरण लिइएकोछ ।

२. *संस्थागत सर्वेक्षण:* स्थलगत सर्वेक्षण, स्थानीय कार्यपालिकाको कार्यालय, डिभिजन तथा जिल्लास्थित विषयगत कार्यालय, शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था, बैङ्क तथा औद्योगिक/व्यावसायिकप्रतिष्ठान, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग तथा मातहातका कार्यालय, सङ्घ-संस्था, सामुदायिक संस्था आदि ।

३. *सहभागितामूलक लेखाजोखा सर्वेक्षण :* जानकारसँग अन्तरवार्ता, लक्षित समूह छलफल, स्थलगत अध्ययन, समूहगत छलफल आदि ।

यसको अतिरिक्त संस्थागत (आधारभूत) तथ्याङ्क विवरण सङ्कलनका लागि अनुसूची .... मा उल्लिखित तथ्याङ्क सङ्कलन फाराम प्रयोग गरिएको थियो भने नपुग तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि स्थलगत सर्वेक्षण, अनुगमन लगायत केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले प्रकाशन गर्ने जनसङ्ख्या सर्वेक्षण, गणना तथा अन्य आर्थिक सर्वेक्षण प्रतिवेदनहरू; डिभिजन तथा जिल्लास्तरका सङ्घीय तथा प्रदेश कार्यालय र सरोकारवाहरूबाट प्रकाशित प्रगति प्रतिवेदन, विवरण तथा अभिलेखहरू; प्रमाणित भएका अनुसन्धान संस्था वा अनुसन्धानकर्ताका प्रकाशनहरू; पर्यटकीय क्षेत्र प्रवद्र्धनको लागि प्रकाशन भएका प्रमाणित सूचना तथा पुस्तिकाहरू आदिको आवश्यक तथ्याङ्कहरूलाई पनि पार्श्वचित्रमा समावेश गरिएकोछ ।

१.४.४ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोतनक्शा तयारी

गाउँपालिकाको विद्युतीय पार्श्वचित्र निर्माण गर्ने क्रममा मोबाइल एप सर्वेक्षण विधिबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरी सकेपछि एउटा विशेष प्रकारको Server तथा सफ्टवेयरको निर्माण गरी सोही सफ्टवेयरको माध्यमद्धारा तथ्याङ्क संश्लेषण, विश्लेषण तथा प्रशोधन गर्ने काम सम्पन्न गरिएकोछ । तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषणबाट प्राप्त सूचना तथा विवरणलाई आवश्यकता अनुसार उपयुक्त तालिका, सूचकाङ्क, रेखाचित्र, नक्शा वा अन्य उपयुक्त स्वरूपमा प्रस्तुत गर्नुका साथै प्राप्त सूचनाका आधारमा तालिका, सूचकाङ्क, चार्ट वा चित्रहरूको माध्यमबाट विश्लेषण गरिएकोछ । यसको साथै प्राप्त तथ्याङ्कबाट Global Positioning System (GPS) Survey, Google Earth Survey, नापी विभागले तयार गरेको GIS Database लाई आधार मानी GIS Software प्रयोग गरेर जिआइएसमा आधारित आवश्यक क्षेत्रगत स्रोत नक्साङ्कन सहित वडागत नक्सा पनि निर्माण गरिएकोछ । तदुपरान्त प्रविधि हस्तान्तरणको तालिम सञ्चालन गरी तालिमप्राप्त जनशक्तिलाई सबै विद्युतीय सामग्रीहरू हस्तान्तरण गरिएकोछ ।

१.४.५ वस्तुस्थिती विविरणको मस्यौदा तयारी तथा सुझाब सङ्कलन

आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकामा गरिएको घरधुरी तथ्याँकलाई वार्डमा घरधुरी सङ्ख्या प्रमाणीकरणगरे पश्चात, घरधुरी तथा सँस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण, संश्लेषण तथा प्रशोधन पश्चात् डिजिटल पार्श्वचित्रको एउटा प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गरिएकोछ । यस प्रतिवेदनमा प्राप्त सम्पूर्ण तथ्याङ्कहरूको विश्लेषण गरी प्राप्त भएको सूचनालाई क्षेत्रगत, लैङ्गिक तथा सामाजिक आधारमा खण्डिकृत गरी निर्धारित ढाँचा बमोजिमका तालिका, सूचकाङ्क, ग्राफ र चित्र, नक्शा आदि बीच तार्किक सम्बन्धको आधारमा क्रमबद्ध तरिकाले प्रस्तुत हुने गरी मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरियो । सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई सूचनाको आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्कशास्त्रीय विधी अनुसार profile database management (system) तथा IT विज्ञहरुबाट विश्लेषण गरियो।

मस्यौदा प्रतिवेदन पेश गर्नुको मुख्य उद्देश्य भनेको नै सुझाव तथा जानकारी सङ्कलन गरी डिजिटल पार्श्वचित्रलाई पूर्णरूप दिनु हो । निर्धारित ढाँचामा गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा तयार भए पश्चात् वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदामा छलफल गर्न गाउँपालिकामा एक दिने प्रमाणीकरण कार्यशाला (Validation Workshop) को आयोजना गरिएको थियो ।

यसै सन्दर्भमा मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी पश्चात् गाउँपालिकाका आधिकारिक व्यक्तित्व, सरोकारवाला सङ्घ/संस्था, विषयगत शाखा लगायत स्थानीय बासिन्दाहरूको सुझाव तथा सल्लाहलाई सङ्कलन गर्ने कार्य गरिएको थियो, जसले गर्दा गाउँ पार्श्वचित्रलाई पूर्णरूप प्रदान गर्न सहजता तथा सफलता मिलेको थियो ।

१.४.६ गाउँ वस्तुस्थिती विवरण अन्तिम प्रतिबेदन तयारी

आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको विद्युतीय पार्श्वचित्रको मस्यौदा प्रतिवेदन पेश तथा प्रस्तुतीकरण गरेपश्चात् गाउँपालिकाका निर्वाचित जनप्रतिनिधि तथा गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारी, गाउँपालिकाबाट मनोनित विषयगत सल्लाहकारहरू, सरोकारवाला सङ्घ/संस्था लगायत विभिन्न तह तथा समूहबाट प्राप्त सल्लाह, सुझावहरूलाई समावेश गरी अन्तिम विद्युतीय पार्श्वचित्र निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएकोछ।

यसलाई वेवसाइट लिंकमा https://aathraitribenimun.hamropalika.org मा login गरी गाउँपालिकाका सम्बन्धित अधिकारी तथा अधिकारप्राप्त व्यक्तिले हेर्न र अद्यावधिक गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।

https://aathraiprofile.hamropalika.org

१.५ वस्तुस्थिती विवरणको सीमा

आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको विद्युतीय पार्श्वचित्र तयारीका क्रममा त्रुटिरहित बनाउने चाहना हुँदाहुँदै पनि स्रोत साधन (Money, Human, Material, Management etc.) को सामयिकताले कार्यलाई सिमाना तोक्ने वाध्यता सिर्जिएको छ । जसमा -

- प्रयुक्त फारामको ढाँचा तयार गर्ने क्रममा उपलब्ध विभिन्न विषयक्षेत्रको सैद्धान्तिक अध्ययन गरिएको भएता पनि वास्तविक रूपमा सम्बन्धित क्षेत्रमा परीक्षण गर्न बाँकी रहेको हुनाले सुधार गर्नुपर्ने हुन सक्छ;
- भौगोलिक, सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, प्राकृतिक आदि विविधता भएको क्षेत्रको सम्पूर्ण पक्ष नसमेटिन सक्छ;
- कतिपय उल्लिखित सबै फारामहरू गाउँपालिकामा उपयोग/भरिने कार्य नहुन सक्छ;
- प्राविधिक कठीनाइका कारण घरधुरी सर्वेक्षणबाट आउन सक्ने/पर्ने कतिपय सूचनाहरू प्राप्त गर्न सकिएन;
- वस्तुगत सर्वेक्षणमा वडागत रूपमा सम्पूर्ण घरपरिवार तथा परिवार सङ्ख्यालाई समावेश गर्न कोसिस गरिएको भएतापनि बसाइ-सराइ तथा विविध कारणले कतिपय घरपरिवारको व्यक्तिगत विवरण समावेश नभएको हुनसक्छ;

रपनि पार्श्वचित्रको अध्ययन क्षेत्र विस्तृत भएको हुँदा अध्ययनको उद्देश्यलाई नै मूलतः मध्यनजर गरिएकोछ।

खण्ड २: गाउँपालिका चिनारी

२.१ गाउँपालिकाको परिचय

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका पूर्वि नेपालको कोशी प्रदेश अन्तरगत ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको दक्षिण पश्चिम भागमा अवस्थित एक सुन्दर गाउँपालिका हो । वि.सं. २०७३ सालमा सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले ७४४ स्थानीय तह लागू गर्दा ताप्लेजुङ्ग जिल्लामा साविक फुलबारी, निघुरादीन, चाँगे र हाङपाङ गाउँ विकास समितिहरुलाई मिलाई आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका बनाएको हो । यस गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल ८८.८३ वर्ग किलोमीटर रहेको छ । यस गाउँपालिकालाई ५ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ। यस गाउँपालिकाको गाउँ सभामा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडाध्यक्ष (५ जना), प्रत्येक वडा बाट दुई महिला (दलित एक) सहित चार जना सदस्यहरु (२० जना) , दलित र अल्पसङ्ख्यक समुदायबाट निर्वाचित सदस्यहरु (२ जना) सहित जम्मा २९ जना सदस्यहरु रहेका छन् |

ताप्लेजुङ जिल्ला

नेपालको इतिहासमा पल्लो किराँत भनेर चिनिने ताप्लेजुङ जिल्ला नेपाल राज्यको एकीकरण हुनुभन्दा पहिले किराँत क्षेत्र थियो । "ताप्ले"नाम गरेको भोटे राजा र जोङ(किल्ला)बाट "ताप्लेजुङ" नाम रहन गएको यो जिल्लाको कुल क्षेत्रफल ३६४६ वर्ग किलोमीटर रहेको छ । लिम्बू भाषामा "ताप" भनेको फैलिएको "ली" भनेको गुलेली र "चङ्ग" भनेको टुप्पो भन्ने अर्थ अनुसार प्रारम्भमा यस जिल्लाको आकार गुलेलीको टुप्पोतिर फैलिएको जस्तो देखिएकोले "ताप्लेचङ" भनियो । त्यही "ताप्लेचङ" बाट कालान्तरमा ताप्लेजुङ हुन गएको हो भन्ने भनाई रहेको छ ।

यस जिल्लामा प्रतिनिधि सभामा १ निर्वाचन क्षेत्र, प्रदेशसभामा २ क्षेत्र, ८ वटा गाउँपालिका र १ वटा नगरपालिाका रहेको छ । फुङलिङ नगरपालिका यो जिल्लाको सदरमुकाम हो ।

यो जिल्लाको उत्तरमा चीनको तिब्बत, दक्षिणमा तेह्रथुम र पाँचथर जिल्ला पर्दछन भने पूर्वमा भारतको सिक्किम र पश्चिममा संखुवासभा जिल्ला पर्दछ ।

एतिहासिक चिनारी तथा नामकरण

जातीय इतिहास अध्ययन गर्दा पाँचौ तथा छैटौ शताब्दी तिर याक्थुम्बाहरु मंगोलियाबाट तिब्बत हुदै नेपाल प्रबेश गरेको थिए | यही बसोबास गर्दै जाँदा याक्थुम्बाहरु एउटा रैथाने जातिको रुपमा विकसित भएको थियो | त्यसै समय देखि यस आठराई त्रिबेणी क्षेत्रमा पनि लिम्बू हरुको बसोबासको सुरुवात भएको हो | सेन वंशको शासन कालमा महत्वपूर्ण प्रशासनिक र राजनीतिक जिम्मेवारी पाउँने लिम्बू साशकहरुलाई राय पद दिइएको थियो | आठ जना रायहरुमा आङबुहाङ, इङ्नाम ,कन्दङ्वा, पोमू , यक्सो , सेन्दाङ , सुंमेवा र हाङ्वांङ थिय | आठरायहरुले शासन गरेको यस ठाउँलाई आठराय मानिदै आएको र यसैबाट अपभ्रम्स भइ आठराई भएको जानकार र गाउँघरका बुढापाखाहरु बताउन्छन् | यसै आठराई क्षेत्रमा छिमेकी तेह्रथुम जिल्लाको आठराई गाउँपालिका समेत जोडिएको छ | दुई जिल्लाको फरक गाउँपालिकाको नाममा

फरक पना ल्याउन त्रिवेणी घाटको इतिहास पनि यसै क्षेत्रसंग जोडिन आउँछ | त्रिवेणी घाट क्षेत्रको केहि अध्ययन गर्दा राजा महेन्द्रले लागु गरेको बैज्ञानिक भुमि सुधार कार्यक्रम लागु गर्ने क्रममा आफ्नो जिल्ला भित्रको आन्तरिक उत्पादनले आफ्नो जिल्लालाई धान्नुपर्ने व्यवस्था रहेको थियो | सोहि बमोजिम तत्कालिन तेह्रथुम जिल्ला आठराई क्षेत्रका निघुरादिन , फूलबारी , हाङपाङ , चाँगे, ढुंगेसाँधु, साँघु ,फाकुम्बा, ह्याकु ,इवा , छातेढुँगा, चुहानडाँडा , सक्रान्ति , खाम्लालुङ रहेका थिए |नुघुरादिन, फूलबारी, हाङपाङ, चाँगे , ढुंगेसाँघु , साँघु , र फाकुम्बा सातवटा गाउँपंचायतलाई ताप्लेजुङको अन्नभण्डारको रुपमा वि.स.२०३२ सालमा ताप्लेजुङ जिल्लामा गाभिएको र वांकी छ गाउँपंचायत तेह्रथुममा नै रहेका थिए | हाल त्रिवेणी घाटको नामले प्रसिद्ध तमोर कावेली दोभान दुई नदि र तीन जिल्लाका क्षेत्रहरु तत्कालीन तेह्रथुमको आठराई फुलबारी, ताप्लेजुङको नाङखोल्याङ र पाँचथरको अम्बरपुरको संगम स्थल रहेको, तीनवटै क्षेत्रमा पुजापाठ गर्ने मन्दिरहरु रहेका र तीनवटै क्षेत्रमा आर्यघाटहरु समेत रहेका हुदा यस क्षेत्रको नाम त्रिवेनिघाट रहेको कुरा स्थानीय जानकारहरु बताउँछन् | माथि दिइएको ऐतिहासिक तथ्यका आधारमा यस गाउँपालिकाको नाम आठराई त्रिवेणी रहेको पाइन्छ |

२.२ भौगोलिक तथा प्राकृतिक अवस्थिति

यस गाउँपालिका भौगोलिक हिसाबले पहाडी क्षेत्रमा पर्दछ जसमा समुन्द्र सतह देखि करिब ४९९ मिटर देखि २८८७ मिटरसम्म अवस्थित रहेको छ | यस गाउँपालिकाको हावापानी समशीतोष्ण रहेको छ | आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका कोशी प्रदेशको राजधानी विराटनगर बाट उत्तरतर्फ करिब १७५ किमिको दुरीमा रहेको देखिन्छ | यस गाउँपालिकाको वेंशी भागमा गर्मी र लेकाली भूभागमा अत्यधिक चिसो हुन्छ|

यस गाउँपालिकाको सिमा

पूर्वमाः पाथिभरा याङवरक गाउँपालिका र पाँचथर जिल्ल

पश्चिममाः मैवाखोला गाउँपालिका,

उत्तरमा:फुङलिङ नगरपालिका

दक्षिणमाः तेह्रथुम जिल्ला

नयाँ वडा	समावेश गाविस / वडा	वडा कार्यालय भवन	क्षेत्रफल	
			वर्ग कि.मी.	*प्रतिशत (%)*
१	निघुरादिन(१-९)		१२.७४	14.34
२	फुलवारी(१-९)		२१.६६	24.38
३	हाङपाङ(१-९)		२९.८	33.54
४	चाँगे(५-९)		१९.०२	21.41
५	चाँगे(१-४)		५.६२	6.33
	गाउँपालिका कार्यालय		८८.८४	100.00

२.३ सांस्कृतिक उत्कृष्टता

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकामा विभिन्न जातजातिका मानिसहरु जस्तै लिम्बू, गुरुङ, मगर, तामाङ, शेर्पा, राई, नेवार, ब्राहमण, क्षेत्री, विश्वकर्मा, परियार, सार्की, भुजेल आदि मानिसहरुको बसाई रहेको छ भने यहाँ प्रमुख रुपमा किराँत, बौद्ध र हिन्दू धर्म मान्ने गरिन्छ | यस गाउँपालिकामा बजाइने प्रमुख बाजाहरुमा पन्चे बाजा (विवाह, ब्रतवन्ध, रोपाई, पुजा आदिमा), मुर्चुङ्गा-पुरानो वाधयन्त्र, लचिलो धातु वा बाँसको जिब्रो आकारको फ्रेममा जोडिएको (किराँतीहरुको पर्व वा पुजामा बजाइने), डम्फू ,मादल बाँसुरी आदि हुन् |यस गाउँपालिकामा फरक जात धर्मका मानिसहरु भएता पनि एक अर्काको चाड, पर्व तथा संस्कारमा सुभकामना आदान प्रदान गर्ने र सहभागी हुने गरेको देखिन्छ | यहाँका समुदायलाई विविधताले थप साँस्कृतिक समृद्ध बनाउदै समाजलाई सकारात्मक प्रदान गरेको छ |

२.४ पर्यटन विकास

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका भौगोलिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टताले पर्यटकीय हिसाबले सम्भावना बोकेको क्षेत्रको रुपमा मानिन्छ | यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाका पर्यटकीय स्थलहरु घोद्रे, माछापोखरी, तमोर काबेली दोभान राफ्टिङ, तिनजुरे मिल्के जलजला क्षेत्र, विगुत पोखरी ,कमल पोखरी, तारेभिर, गोर्जा संरक्षण क्षेत्र, कमाने चुली डाँडा, सानो पाथीभरा, सूचीहाङ दरबार, भकारे ढुंगा/दह, सोवुवा दोभान, ध्वजे डाँडा, गुप्तेश्वर शिवालय आदि स्थलहरु रहेका छन् |

यस गाउँपालिकामा रहेका पर्यटकीय स्थलहरु सहित मौलिक संस्कृति तथा खानाहरुलाई प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने देखिन्छ | यस गाउँपालिकाम रहेका पदमार्ग, वनभोज क्षेत्र, सङ्ग्रहालय आदिको विकास गरेर आन्तरिक तथा बाह्र पर्यटनलाई बढावा दिन सकिन्छ |

(क) पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण

धोद्रे चौर

धोद्रे चौर यस आठराई त्रिवेणी गाउँपलिकको वडा नं.१ निघुरादिनमा समुद्र सतहबाट करिव २३०० मिटर उचाइमा रहेको अत्यन्त रमणीय प्राकृतिक छटाले भरिएको, धार्मिक, मनोरन्जनात्मक, सांस्कृतिक मुल्यका दृष्टिकोणले भरिपूर्ण प्राकृतिक उपहार हो | यस पर्यटकीय क्षेत्रमा एउटा साङ्गो साङ् छोलिङ् गुम्बा रहेको छ | स्थानीयबासीका अनुसार धोद्रेमा बस्ने लामाले असिना तर्काउने र भकारीमा असिना पार्ने गरेका थिए भन्ने किंवदन्ती रहेको छ | त्यसैले गर्दा निजलाई अन्न गाउँ भरिबाट दिने गर्दथे |समय समयमा वनभोज खान र मनोरन्जनका लागि मात्रहैन यहा बाट देखिने ताप्लेजुङको अधिकाँश स्थल, तेह्रथुमको आधा जस्तो भाग, पाँचथर, ईलामको साथै भारतको सिमा क्षेत्र फलेलुङ र चियो भन्ज्याङको अवलोकन गर्न लागि पनि आन्तरिक पर्यटन आउने गर्दछन् | यस चौर वरपर हरियाली वन (गुराँसको फुल) पुच्छरमा तमोर काबेली नदि तथा वरपरमा गाउँघर, प्राकृतिक सुन्दरताले मनमोहक तुल्याउँछ |

मुलचोक पाथिभरा

२.५ विकासका संभावनाहरु तथा गाहस्थ्र्य उत्पादन

यस गाउँपालिका उर्बर माटो भुमि, प्राकृतिक स्रोत तथा संस्कृतिक विविधताले भरिपूर्ण मानिन्छ । यस आठराई गाउँपालिका यस ताप्लेजुङ, पाँचथर, तेह्थुम तथा संखुवासभाको प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य बन्न सक्ने देखिन्छ । यहाँका मौलिक भेष भूसा तथा रहन सहनमा रमाउदै स्थानिय उत्पादित खाना खुवाउन सके आन्तरिक पर्यटनमा टेवा पुग्ने देखिन्छ ।

- कृषिमा परमपरागत तथा आधुनिक मिश्रित खेति
- स्थानिय जडिबुटीको उचित प्रयोग
- ग्रामिण कृषि सडकहरुको विस्तार

खण्ड ३ः पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था

३.१ बस्ती र घरपरिवार विवरण

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको वडा टोल वस्ती अनुसार घरपरिवार सङ्ख्याको विवरण -

वडा १

टोलको नाम	घर परिवार सङ्ख्या
फुगा गाउँ	५८
ढाडे	५२
खाना गाउँ	५०
चाम्भोटे गाउँ	४७
भीर गाउँ	३२
निधुरादीन चोक	२३
मालबासे	२२
अमले	२१
डाँडा गाउँ	१८
साठी टोल	१८
गोहरा गाउँ	१६
फोकताङ	१६
दवारे गाउँ	१४
केच्छाङ चोक	११
खाटे गाउँ	८
कोकले	८
घिमिरे चोक	६
चिनिया चोक	३
दरे गाउँ	१
सल्ले	७
धामी गाउ	१
चुली	१

वडा २

टोलको नाम	घर परिवार सङ्ख्या
फुलबारी	८९
जुकेटार	६२
आँप डाँडा	५१
पहिरे	३७
गौरी गाउँ	३६

चोकपुर	३४
ओंडारे गाउँ	२७
पधेरे	२५
माझ गाउँ	२४
नागी	२२
तागुवा	१४
सिमल बोटे	१३
विटार	११
धुनेसी	७
हरकटे	६
डिमल डाँडा	६
औसी डाँडा	३
रमिते	५४
आम्बोटे	३२
तिलिङ डाडा	१६
देवापुजा	२२
खड्कुडे	१३
मेहेले	८
तरसिङ	३
काउले	३
हिले बजार	३
छतुउन	१

वड़ा ३	
टोलको नाम	**घर परिवार सङ्ख्या**
हाङपाङ	८२
मिचिरिङ	८१
खुवा	६८
पंचमी	४१
भाङटार	४०
माखतोप	३३
मेहेले	३२
पान सुब्बा	३१
ढुंगे	३१
विस्मुरे	२५
पावेक	२५
सुन्तला बारी	२२

ठूलीटार	१६
डाँडा खर्क	१४
प्रसाई गाउँ	१२
याक्से	१०
कान्छी चोक	५
लोवेक	५
नवमी	१
नेबुखाम	३२
सिङ्सम्बा	२६
खोपी	९
हिटी	१३
चुवा	२
थिङ गाउँ	८
गौरि गाउँ	६
कटरे	६
सेम्बु गाउँ	८
डाडागाउ	३
सिमपानि	१
पाङ्ग्राझ्याल	२
बम्बु टार	१
सतमी	१
ओसले	१

वडा ४

टोलको नाम	घर परिवार सङ्ख्या
सोबुवा	१६१
नेसुम	७८
लुङसुङबाङ	४८
गोर्जा	१५
गौरी गाउँ	१५
ओखे	२८
फुङथप्ला	२८
डाँडा खड्क	७
खुदुम्वो	२१
तीन कुने	३

सोबुवा सिँगाने	३
झिङ्गने	५
शोबुवा, हिले	१
पोरोकमी	४
तीनचुले	१

वडा ५	
टोलको नाम	**घर परिवार सङ्ख्या**
तिरतिरे	६५
तिलबारी	५१
बाजोगरा	३९
थर्पु	३९
दोभान	३७
सरदारगाउँ	२०
लुङधारा	२०
टारगाउँ	१९
नेसुम	१३
फापरबारी	१०
गुम्से	१०
डाँडा गाउँ	९
मगरगाउँ	१७
सोसिनाला	९
भिरकटेरी	७
पित्तले धारा	८
पुच्छर गाउँ	३
चागे	६
साजपानी	२

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०का अनुसार गाउँपालिकाको समावेश जनसङ्ख्या ११,२०५ र समावेश घरधुरी २,५५७ रहेको देखिन्छ ।वडा अनुसार सबैभन्दा उच्च घरधुरी वडा नं.३ मा ६९५ रहेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. ५ मा ३८५ घर रहेको देखिन्छ ।जनसङ्ख्यालाई हेर्ने हो भने उच्च जनसङ्ख्या भएको वडा वडा नं. ३ मा ३,५१० र न्यून जनसङ्ख्या वडा नं. ५ मा १,६२८ रहेको देखिन्छ ।आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकामा अन्य जनसङ्ख्या ० पाइएको छ। हालको सर्वेक्षण अनुसार जनसङ्ख्याको अवस्थालाई देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

लैङ्गिक अनुपातलाई हेर्दा यस गाउँपालिकामा महिलाको जनसङ्ख्या भन्दा थोरै मात्रामा पुरुषको जनसङ्ख्या बढी देखिएको छ । यस गाउँपालिकामा प्रति १०० महिलाको जनसङ्ख्यामा पुरुषको जनसङ्ख्या हेर्दा १०६.६६ जना पुरुषहरु देखिएको छ ।

वडा नम्बर	घरधुरी		जनसङ्ख्या				लैङ्गिक अनुपात	औषत परिवार आकार
	सङ्ख्या	*प्रतिशत(%)*	*पुरुष*	*महिला*	*जम्मा*	*प्रतिशत (%)*		
१	४३३	१७	८५७	८५८	१,७१५	१५	९९.८८	३.९६
२	६२६	२४	१,३९४	१,२९४	२,६८८	२४	१०७.७३	४.२९
३	६९५	२७	१,८४४	१,६६६	३,५१०	३१	११०.६८	५.०५
४	४१८	१६	८४३	८२१	१,६६४	१५	१०२.६८	३.९८
५	३८५	१५	८४५	७८३	१,६२८	१५	१०७.९२	४.२३
जम्मा	२,५५७	१००	**५,७८३**	**५,४२२**	११,२०५	१००	१०६.६६	४.३८
प्रतिशत(%)			*५१.६१*	*४८.३९*	*१००*			

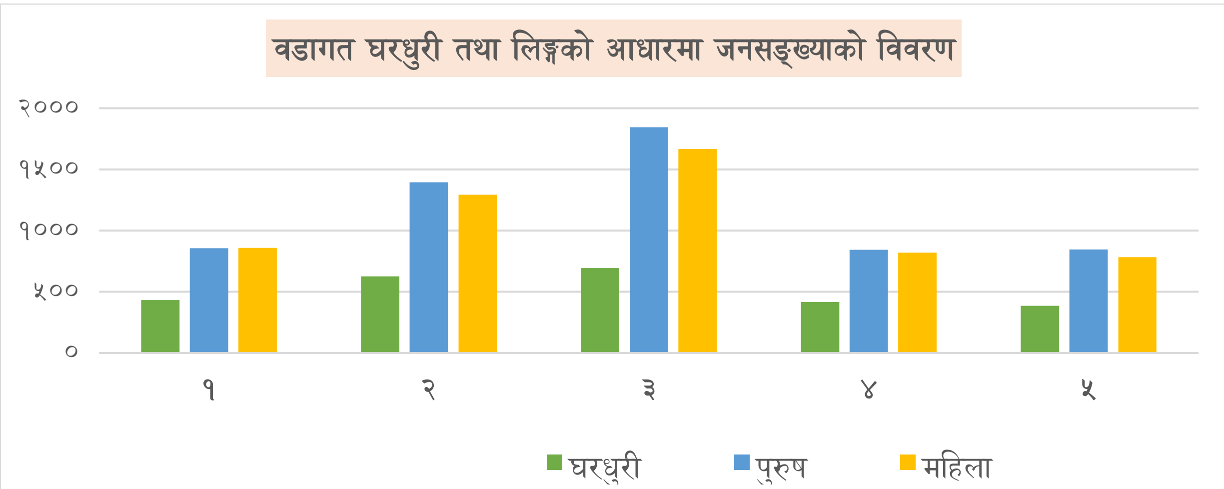

३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८० का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा उमेरको आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण हेर्ने हो भने सबैभन्दा धेरै २०-२४ वर्ष उमेरको जनसङ्ख्या रहेको देखिन्छ । यो उमेरको जनसङ्ख्या पुरुष ६३७ जना र महिला ५५७ जना गरी जम्मा १,१९४ जना रहेको पाइन्छ भने दोश्रोमा १५-१९ वर्ष उमेर समूहको जनसङ्ख्या रहेको देखिन्छ जसमा पुरुष ५३४ र महिला ५६४ गरी जम्मा १,०९८ रहेको देखिन्छ । यसै गरी उमेरको आधारमा क्रमशः ५-९ वर्ष उमेर समुह, १०-१४ वर्ष उमेर समूह, ३०-३४ वर्ष उमेर समूह तेश्रो, चौथो र पाँचौ स्थानमा रहेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम जनसङ्ख्या ७०-७४ वर्षका रहेको देखिन्छ जसमा महिला १३९ जना र पुरुष १३८ जना गरी जम्मा २७७ जना रहेको पाइन्छ । यस गाँउपालिकाभित्र तेश्रो लिङ्गीहरू नभएको तथ्याङ्कले देखाउँछ । उमेर गत जनसङ्ख्या तथा लिङ्ग गत जनसङ्ख्याको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

उमेर समूह	पुरुष		महिला		जम्मा	
	सङ्ख्या	*प्रतिशत (%)*	*सङ्ख्या*	*प्रतिशत (%)*	*जनसङ्ख्या*	*प्रतिशत (%)*
०-४	३१९	2.85	३५७	3.19	६७६	6.03
५-९	४९६	4.43	४६१	4.11	९५७	8.54
१०-१४	४६२	4.12	४७०	4.19	९३२	8.32
१५-१९	५३४	4.77	५६४	5.03	१,०९८	9.80
२०-२४	६३७	5.68	५५७	4.97	१,१९४	10.66
२५-२९	५६४	5.03	४४८	4.00	१,०१२	9.03
३०-३४	४९३	4.40	३५८	3.20	८५१	7.59
३५-३९	३८७	3.45	३५९	3.20	७४६	6.66
४०-४४	३२६	2.91	२९०	2.59	६१६	5.50
४५-४९	३०४	2.71	२८३	2.53	५८७	5.24
५०-५४	२७७	2.47	२८७	2.56	५६४	5.03
५५-५९	२९७	2.65	२९२	2.61	५८९	5.26
६०-६४	२२७	2.03	२२६	2.02	४५३	4.04
६५-६९	१८३	1.63	१८१	1.62	३६४	3.25
७०-७४	१३८	1.23	१३९	1.24	२७७	2.47
७५+	१३९	1.24	१५०	1.34	२८९	2.58
जम्मा	5783	**51.61**	5422	48.39	**११२०५**	100

वडा गत उमेर समूह अनुसार जनसङ्ख्याको विवरण

उमेर समूह	वडा नम्बर					जम्मा	प्रतिशत (%)
	१	२	३	४	५		
०-४	८९	१४४	२१६	१०३	१२४	६७६	6.03
५-१८	४१६	७०२	८४३	३८०	४१३	२,७५४	24.58
१९-२४	१९२	३५७	४५९	२०९	२१०	१,४२७	12.74
२५-२९	१५२	२२९	३२८	१६४	१३९	१,०१२	9.03
३०-३९	२४६	३५१	५४७	२१६	२३७	१,५९७	14.25
४०-४९	१८३	२७९	३८२	१९३	१६६	१,२०३	10.74
५०-५९	१९६	२७८	३३२	१९४	१५३	१,१५३	10.29
६०-६९	१३६	२०६	२३५	१२९	१११	८१७	7.29
७०-७४	४९	८०	८०	३६	३२	२७७	2.47
७५+	५६	६२	८८	४०	४३	२८९	2.58
जम्मा	१,७१५	२,६८८	३,५१०	१,६६४	१,६२८	११,२०५	100.00

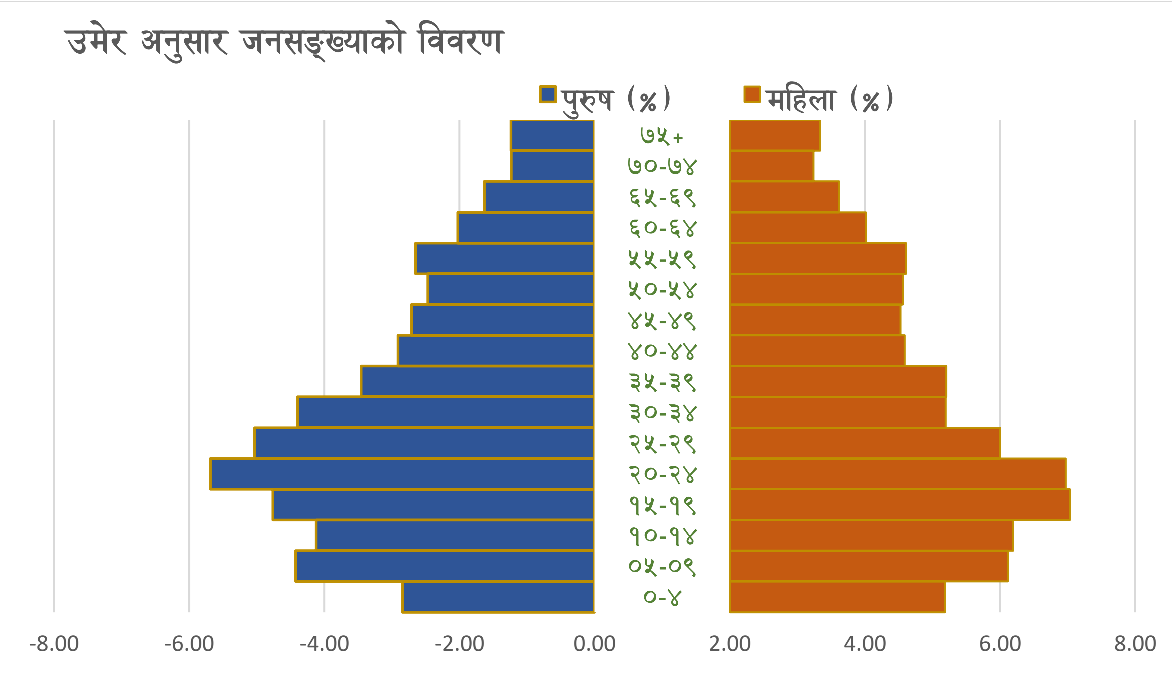

३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा रहेका ११२०५ जनसङ्ख्यामध्ये सबैभन्दा धेरै ७६२५ जना नेपाली भाषीहरू रहकोदेखिन्छ। प्रतिशतको आधारमा हेर्नेहो भने लगभग *६८.०५* प्रतिशत जनसङ्ख्या नेपाली भाषीहरू रहकोदेखिन्छ भने दोश्रोमा लिम्बु भाषी र तेश्रोमा शेर्पा भाषीहरू रहेको देखिन्छ। वडा अनुसारमातृभाषा वा बोलिने भाषागत जनसङ्ख्याको विवरण निम्न तालिकामा देखाएको छ -

मातृभाषा	वडा नम्बर					जनसङ्ख्या	*प्रतिशत (%)*
	१	*२*	*३*	*४*	*५*		
नेपाली	१,४४२	१,१५४	३,०२१	१,६५५	३५३	७,६२५	***68.05***
राई	११	४	२	०	२	१९	***0.17***
मगर	१	११९	२२	०	२०७	३४९	***3.11***
लिम्बु	१६८	४७०	४१८	८	५९८	१,६६२	***14.83***
शेर्पा	२०	३०१	०	०	३००	६२१	***5.54***
नेवारी	४	१५४	३	०	५१	२१२	***1.89***
गुरुङ	१७	२९२	३०	०	१२	३५१	***3.13***
तामाङ	५२	१८६	१४	१	८६	३३९	***3.03***
चौधरी	०	३	०	०	०	३	***0.03***
सुनुवार	०	५	०	०	०	५	***0.04***
भुजेल	०	०	०	०	१९	१९	***0.17***
जम्मा	१,७१५	२,६८८	३,५१०	१,६६४	१,६२८	११,२०५	***100***

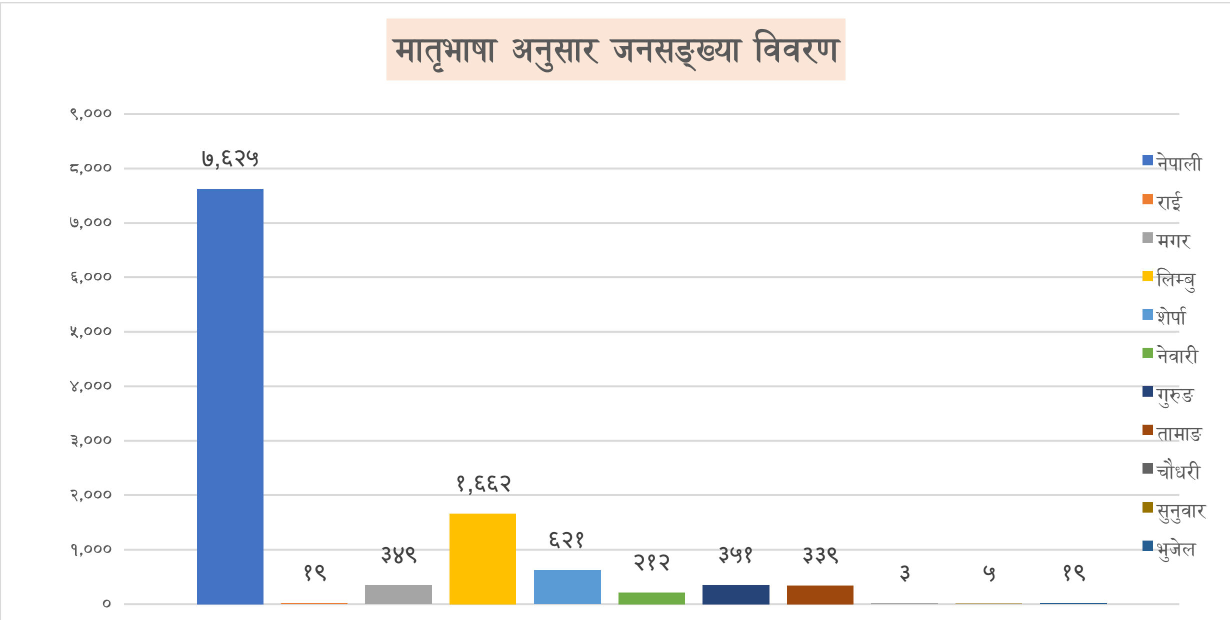

३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा लगभग धेरै जसो किराँत धर्म मान्ने जनसङ्ख्या रहकोदेखिन्छ । किराँत धर्म मान्ने जम्मा जनसङ्ख्या ४,३८७ रहेको देखिन्छ यो कुल जनसङ्ख्याको ३९.१५ प्रतिशत हुन आँउछ भने बौद्ध धर्म मान्नेको सङ्ख्या ३,५२६ जना अर्थात् कुल जनसङ्ख्याको ३१.४७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने क्रिश्चियन धर्म मान्ने जम्मा जनसङ्ख्या ११३ जना अर्थात् १.०१ प्रतिशत मात्रामा रहको देखिन्छ । धर्म अनुसारको वडागत विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ

वडा नम्बर	हिन्दु	बौद्ध	क्रिश्चियन	किंरात	वोन	प्रकृति	युमा	जम्मा
१	४२६	७५५	३५	३७६	१२१	०	२	१,७१५
२	८६३	१,०८७	९	७१२	१७	०	०	२,६८८
३	९१२	६१९	३२	१,६२३	१७८	०	१४६	३,५१०
४	१७९	४३६	३७	९६७	०	०	४५	१,६६४
५	२८४	६२९	०	७०९	०	६	०	१,६२८
जम्मा	**२,६६४**	**३,५२६**	**११३**	**४,३८७**	**३१६**	**६**	**१९३**	**११,२०५**
प्रतिशत (%)	*२३.७८*	*३१.४७*	*१.०१*	*३९.१५*	*२.८२*	*०.०५*	*१.७२*	*१००*

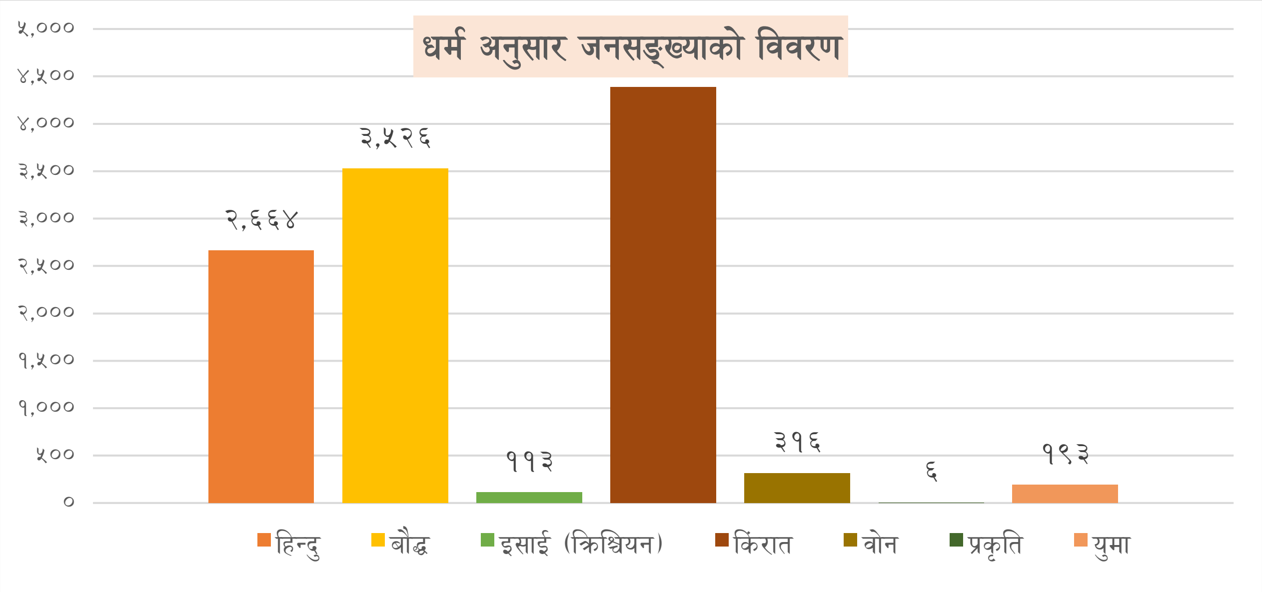

३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१, अनुसार आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकामा रहेका ११२०५ जनसङ्ख्यामा जातजातिको आधारमा जनसंख्याको स्थितिलाई हेर्दा कुल ११,२०५ जनसङ्ख्या मध्ये सबैभन्दा उच्च ४,५६७ जनसङ्ख्या अर्थात् ४०.७६ प्रतिशत लिम्बु रहेको देखिन्छ । दोश्रोमा शेर्पाको जनसङ्ख्या ११०७ अर्थात् ९.८८ प्रतिशत रहेको छ । जातजातीगत आधारमा वडागत तथ्याँक देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ -

जातजाती	वडा नम्बर					जनसङ्ख्या	प्रतिशत (%)
	१	२	३	४	५		
क्षेत्री	९६	१९५	२१५	१४	७	५२७	4.70
ब्राहमण	१०२	१३९	९४	३७	४३	४१५	3.70
राई	२०	५	१२४	२	३१	१८२	1.62
मगर	०	११७	३२१	१	२०८	६४७	5.77
तामांङ	१७९	२८९	११४	३५७	९४	१,०३३	9.22
थामी	०	१	०	०	०	१	0.01
नेवार	१३	२०४	५८	६२	५१	३८८	3.46
गुरुङ	३१०	२९९	४१५	२६	१३	१,०६३	9.49
धामी	०	०	१	१	०	२	0.02
लिम्बु	३८५	७२४	१,७५५	१,०४९	६५४	४,५६७	40.76
विश्वकर्मा	९०	१८९	२७९	१३	१३३	७०४	6.28
परियार	२२	४१	५६	१	५१	१७१	1.53
सार्की	६४	०	३४	०	०	९८	0.87
धिमाल	०	०	१	०	०	१	0.01
चौधरी	०	१	०	०	०	१	0.01
दमाई	०	३७	९	०	०	४६	0.41
खवास	०	६	०	७	२६	३९	0.35
भुजेल	६	४	०	०	०	१०	0.09
शेर्पा	३८२	३२५	३१	५२	३१७	१,१०७	9.88
अन्य	४६	११२	३	४२	०	२०३	1.81
जम्मा	१,७१५	२,६८८	३,५१०	१,६६४	१,६२८	११,२०५	100

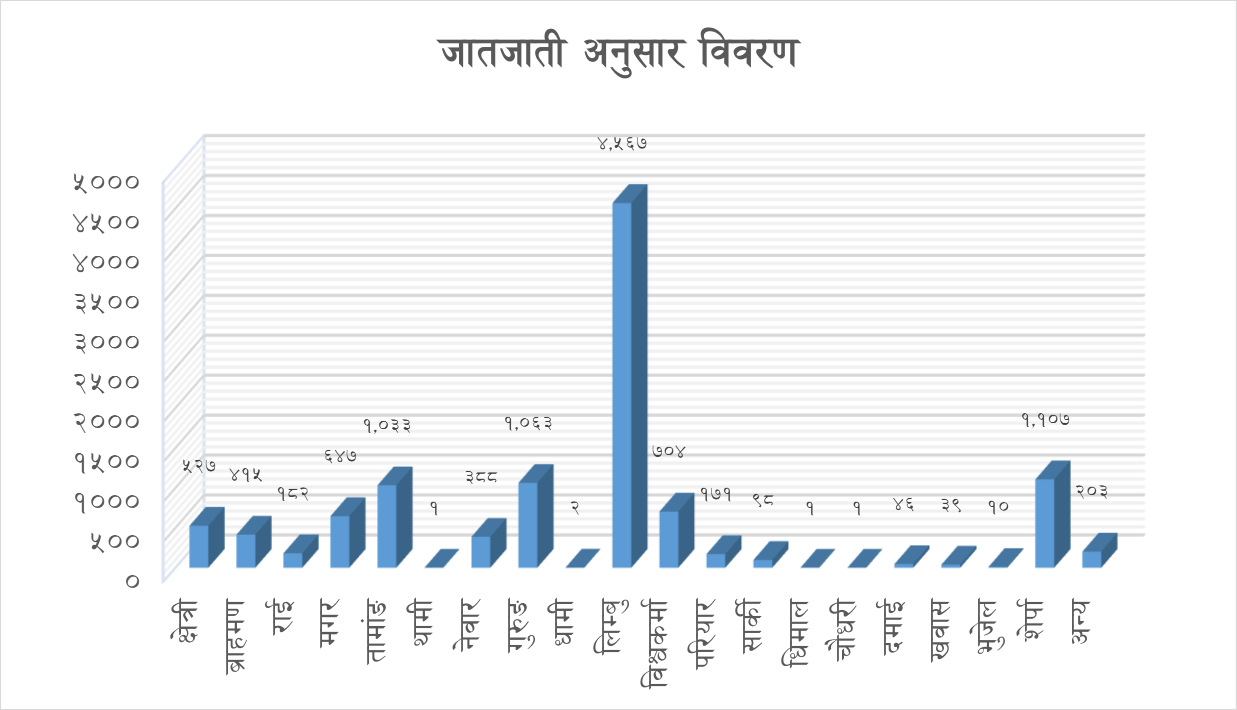

३.७ घरमुलीको विवरण

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार, लैङ्गिकताको आधारमा घरमुलीको स्थिति हेर्दा कूल २५५७ घरपरिवारमध्ये पुरुष घरमुली हुने घरपरिवार २,१२२ अर्थात् १५.३४ प्रतिशत र महिला घरमुली हुने घरपरिवार ४२७ अर्थात् ८४.६६ प्रतिशत रहेकोछ।

वडा नम्बर	महिला घरमुली		पुरुष घरमुली		नखुलेको	जम्मा
	सङ्ख्या	*प्रतिशत (%)*	*सङ्ख्या*	*प्रतिशत(%)*		
१	११२	२५.८७	३२१	७४.१३	०	४३३
२	९९	१५.८७	५२५	८४.१३	२	६२६
३	१०४	१५.०५	५८७	८४.९५	४	६९५
४	६३	१५.१४	३५३	८४.८६	२	४१८
५	४९	१२.७३	३३६	८७.२७	०	३८५
जम्मा	४२७	८४.६६	२,१२२	१५.३४	८	२५५७

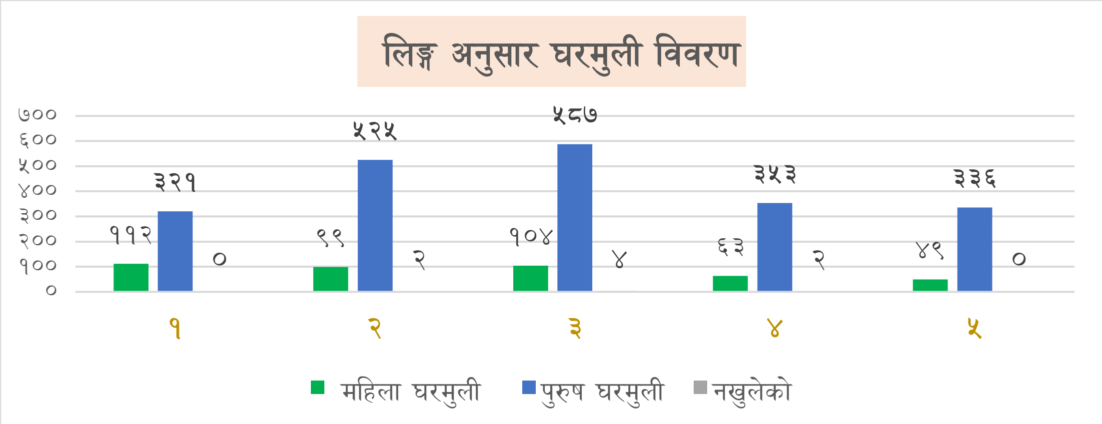

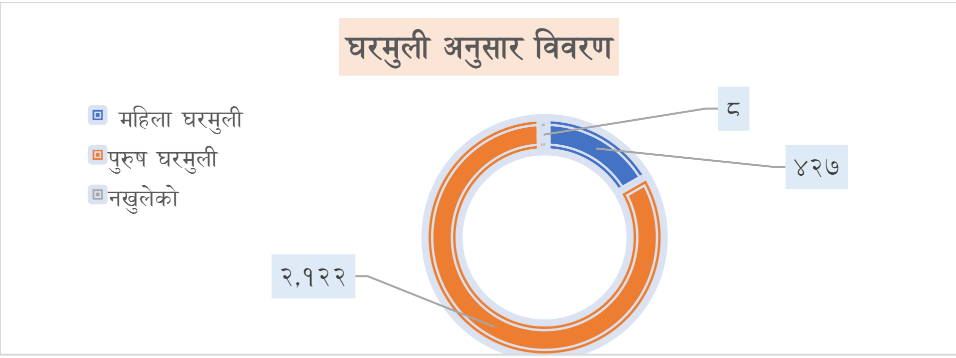

३.८ दश वर्ष भन्दा माथि उमेरको जनसङ्ख्याको वैवाहिक स्थिति विवरण

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस गाउँपालिकामा बैवाहिक स्थितिको विवरण हेर्दा १० वर्ष वा भन्दा कम उमेरका व्यक्तिहरुको जनसङ्ख्या ११२०५ जना मध्ये १६१९ (१४.४५%) रहेका छन्। सबै भन्दा धेरै जनसङ्ख्या विवाहित रहेको जसमा **५,६१०** कुल जनसङ्ख्याको *५०.०७* प्रतिशत रहेको छ भने एकल महिला सङ्ख्या २७८ (२.४८%) जना रहेका छन् ।वैवाहिक अवस्था सम्बन्धी वडागत विवरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ -

वडा नम्बर	अविवाहित	विवाहित	विदुर/एकल पुरुष	एकल महिला	सम्बन्ध बिच्छेद	विवाहित तर अलग बसेको	अन्य	उमेर कम	जम्मा
१	५२७	९२४	९	२२	६	६	१	२२०	१,७१५
२	८५०	१,२९३	३४	७६	९	४४	०	३८२	२,६८८
३	१,०६५	१,७९७	३२	७२	१०	२३	०	५११	३,५१०
४	४५६	८६४	३८	५६	२	६	१	२४१	१,६६४
५	५३०	७३२	२८	५२	८	१३	०	२६५	१,६२८
जम्मा	३,४२८	५,६१०	१४१	२७८	३५	९२	२	१,६१९	११,२०५
प्रतिशत (%)	*30.59*	*50.07*	*1.26*	*2.48*	*0.31*	*0.82*	*0.02*	*14.45*	*100*

३.८.१ पहिलोपटक विवाह गर्दाको उमेर अनुसार जनसङ्ख्याको विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा विवाहित जनसङ्ख्या ६१४४ जना रहेकोमा पहिलोपटक विवाह गर्दाको उमेर अनुसार जनसङ्ख्यामा सबै भन्दा धेरै १८-२० उमेर समुहको जनसख्या २०४८ जना छ भने दोश्रो र तेश्रो मा क्रमश २१-२४ ,१५-१७ रहेको छ यस सम्बन्धि वडागत विवरण निम्न तालिमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

उमेर समूह	वडा नम्बर					जनसङ्ख्या
	१	२	३	४	५	
१० वर्ष भन्दा कम	१	२	०	०	०	३
१०-१४	३०	४३	४२	२६	१५	१५६
१५-१७	१८४	२०३	३१८	१४२	११५	९६२
१८-२०	३९५	४२३	६४९	३३६	२४५	२,०४८
२१-२४	२१०	५००	५७३	२४३	२५५	१,७८१
२५-२९	९७	१९५	२४४	१३१	१४३	८१०
३०-३४	३४	५८	६८	४८	३७	२४५
३५-३९	७	१५	२४	२०	१४	८०
४०-४४	१	५	५	१३	४	२८
४५-४९	१	१	१	३	१	७
५० वर्ष माथी	४	७	१०	२	१	२४
जम्मा	*९६४*	*१,४५२*	*१,९३४*	*९६४*	*८३०*	*६,१४४*

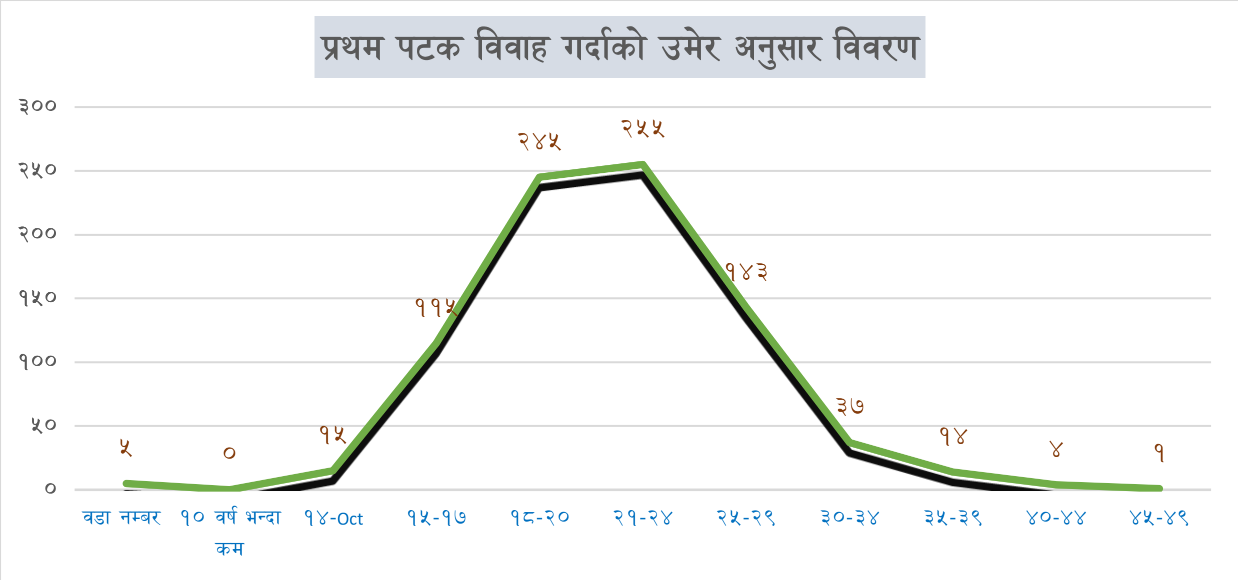

३.९ बसोबासको अवस्था सम्बन्धि जनसङ्ख्या विवरण

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार कुल ११,२०५५ जनसङ्ख्या मध्ये **९५१४** *(८४.९१%)* जना गणना गरेकै स्थानमा बसोबास गरेको देखिन्छ । त्यसैगरी, स्वदेशमा अन्यत्र रहेको र विदेशमा बसोबास गर्ने जनसंख्या क्रमशः **१,१८२** *(१०.५५%)* र **५०९** *(४.५४%)* रहेको छ| यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ। यस गाउँपालिकामा अक्सर अनुपस्थित हुने अजनसङ्ख्या — १६९१ जना अर्थात् १५.०९ प्रतिशत जनसङ्ख्या देखाएको छ -

वडा नम्बर	गणना गरेको ठाउँ	स्वदेशमा अन्यत्र	विदेश	जम्मा
१	१,५८६	७९	५०	**१,७१५**
२	२,३२३	२३८	१२७	**२,६८८**
३	२,७०७	५९६	२०७	**३,५१०**
४	१,४३१	१५७	७६	**१,६६४**
५	१,४६७	११२	४९	**१,६२८**
आठराई त्रिवेणी	**९,५१४**	**१,१८२**	**५०९**	**११,२०५**
प्रतिशत (%)	*84.91*	*10.55*	*4.54*	*100*

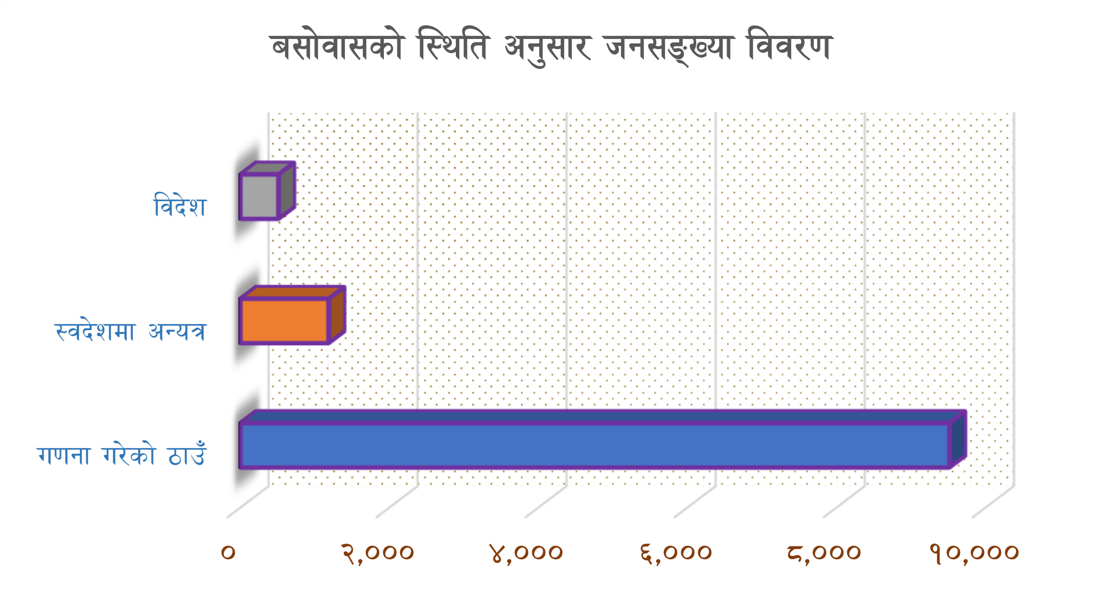

३.१० विदेश बसोबास गर्ने जनसङ्ख्याको विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा विदेश बसोबास गर्ने जनसङ्ख्या जम्मा ५०९ छ जसमा पुरुष ४३५ र महिला ७४ छन् जसमा सबै भन्दा धेरै मलेसिया जाने पुरुष १०९ र महिला ०२ छन् दोश्रो साउदी अरब ७८ र तेश्रो दुबई ६० जना रहेको छ जहाँ मनिस जाने देश साइप्रस ,चिन आदि छन् भने अरु बिबरण तालिका पस्तुत गरिएको छ ।

देश	पुरुष	महिला	जम्मा
भारत	३९	५	४४
कतार	४५	१	४६
साउदी अरब	७७	१	७८
मलेसिया	१०९	२	१११
जापान	७	७	१४
यु.ए.ई. (दुबई)	५६	४	६०
दक्षिण कोरिया	३३	४	३७
अष्ट्रेलिया	२	४	६
अमेरिका	७	३	१०
बेलायत	११	१५	२६
क्यानडा	१	१	२
बहराइन	४	०	४
ओमान	३	०	३
साइप्रस	०	४	४
चीन	०	२	२

देश	पुरुष	महिला	जम्मा
कुवेत	१७	७	२४
पोल्याण्ड	०	१	१
पोर्चुगल	२	०	२
इराक	१	१	२
अन्य	२१	१२	३३
जम्मा	४३५	७४	५०९

३.११ पाँच वर्षमुनिको बालबालिकाको जन्मदर्ताको आधारमा विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा पाँच वर्षमुनिको बालबालिकाको जन्मदर्ताको आधारमा दर्ता भएको बालबालिका १३४७ र दर्ता नभएको २८५ बालबालिका देखाएको छ| यस सम्बन्धि बिवरण निम्न तालिकामा पस्तुत गरिएको छ -

वडा नम्बर	दर्ता भएको सङ्ख्या			दर्ता नभएका सङ्ख्या		
	बालक	*वालिका*	*जम्मा*	*वालक*	*वालिका*	जम्मा
१	८८	८७	१७५	१९	२६	४५
२	१७४	१५६	३३०	२२	३०	५२
३	२११	२०१	४१२	४८	५१	९९
४	९४	८९	१८३	२८	४३	७१
५	१२५	१२२	२४७	५	१३	१८
जम्मा	*६९२*	*६५५*	*१,३४७*	*१२२*	*१६३*	*२८५*

३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको गत आर्थिक वर्ष अनुसार दर्ता भएका व्यक्तिगत घटना सम्बन्धि विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद	बसाइँसराइ	
					गएको	आएको
१	७०	१६	१७	२	१९	५
२	११६	२५	३१	४	२९	६
३	१४३	३९	३८	६	४६	-
४	७१	१८	२५	१	१२	४
५	३९	१०	१३	२	१८	८
जम्मा	४३९	१०८	१२४	१५	१२४	२३

३.१३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण

जिल्ला: ताप्लेजुङ गा.पा/ ना.पा.: आठराई त्रिवेणी आर्थिक वर्ष: २०८०/८१

विवरण	अन्य नागरिक भत्ता	जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)	जेष्ठ नागरिक एकल महिला	विधवा	पूर्ण अपांगता भत्ता	अति अशक्त अपांगताभत्ता	दलित बालबालिका	जम्मा
कायम संख्या	७८९	७९	१२८	१४७	३९	८३	८८	१३५३
रकम	९३९९९६०	६२२४४०	१००८१४०	११४९१२०	४५८८५०	५२५६१६	१३५०१०	१३२९९१३६
वितरण गरेको संख्या	७८९	७९	१२६	१४७	३९	८२	८७	१३४९
वितरण गरेको रकम	९३९९९६०	६२२४४०	९९७५००	११४९१२०	४५८८५०	५१९२३२	१३३९४६	१३२८१०४८
कायम संख्या	७९५	८०	१२५	१४९	४१	८२	९२	१३६४
रकम	९४८७१८६	६३८४००	९९७५००	११७३०६०	४८७०४६	५२३४८८	१३७०२४	१३४४३७०४
वितरण गरेको संख्या	७९३	८०	१२५	१४९	४०	८२	९१	१३६०
वितरण गरेको रकम	९४७९१८६	६३८४००	९९७५००	११७३०६०	४७५०७६	५२३४८८	१३५४२८	१३४२२१३८
कायम संख्या	८११	८२	१२३	१५१	४०	८७	८४	१३७८
रकम	१५७०७३७	६४३७२०	९७६२२०	११९१६८०	४७८८००	५४६८९६	१३०२३४	१३५३८२८७
वितरण गरेको संख्या	८११	८२	१२३	१५१	४०	८७	८४	१३७८
वितरण गरेको रकम	१५७०७३७	६४३७२०	९७६२२०	११९१६८०	४७८८००	५४६८९६	१३०२३४	१३५३८२८७
कायम संख्या	८२०	८३	१२०	१५२	४०	८७	८९	१३९१
रकम	१७७४१९१	६४९०४०	१५७६००	१२०७६४०	४७८८००	५५५४०८	१३९५५६	१३७६२२३५
वितरण गरेको संख्या	२	८३	१२०	०	४०	८७	८९	४२१
वितरण गरेको रकम	८०००	६४९०४०	९५७६००	०	४७८८००	५५५४०८	१३९५५६	२७८८४०४

खण्ड ४: आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

नेपाली अर्थतन्त्रमा आर्थिक क्रियाकलापहरुमा मुख्यतया हेर्दा कृषि, पशु पन्छीपालन, साना तथा घरेलु उधोग, वैदेशिक तथा आन्तरिक रोजगार, ज्याला मजदुरी, जागिर आदिमा केन्द्रित रहेको देखिन्छ | यस आठराई त्रिबेणी गाउँपालिकाको प्रमुख आर्थिक पेशा कृषि तथा पशुपालन देखिएको छ भने आन्तरिक तथा वैदेशिक विप्रेषण पनि यहाँका स्थानीयहरुको आर्थिक स्रोत बन्दै गएको देखिन्छ |

४.१.१ प्राबिधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएको मानव संसाधनकको विवरण

४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धि विवरण

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ अनुसार आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको कुल जनसङ्ख्या ११,२०५ जना मध्ये २४% प्रतिशत अर्थात् २,६८९ जना जनसङ्ख्याले कृषि तथा पशुपालन गरेको देखिन्छ | यस गाउँपालकाको सर्वेक्षणमा पेशा सम्बन्धि विवरण १० वा १० वर्ष भन्दा बढी उमेर समूहको जनसङ्ख्या लाई आधारमानी गणना गरिएकोमा १० वा १० वर्ष भन्दा बढी उमेर समूहको जनसङ्ख्या ९५६८ रहेको छ भने १० वा १० वर्ष भन्दा कम उमेर समूहको जनसङ्ख्या १६१९ जना रहेको छ | यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ | अन्य पेशा — भत्तामा आश्रित ,बृद्ध , अपाङ्गता, भएका जनसङ्ख्या जनाएको छ -

पेशा विवरण	वडा नम्बर					जनसङ्ख्या	प्रतिशत (%)
	१	२	३	४	५		
कृषि तथा पशुपालन	८८५	५०६	५९४	२३९	४६५	२,६८९	24.00
नोकरी जागिर	६८	१०१	१६८	४१	५०	४२८	3.82
उद्योग व्यापार	८	१८	५०	३	३०	१०९	0.97
ज्याला मजदुरी	९	४२	११५	११	६१	२३८	2.12
विद्यार्थी	१६१	५६४	६५५	३०१	२९६	१,९७७	17.64
गृहणी	२३३	७१९	८४१	४६८	३०९	२,५७०	22.94
वैदेशिक रोजगार	१९	११४	१९६	७०	४९	४४८	4.00
बेरोजगार	५५	२३४	३५०	२८२	९६	१,०१७	9.08
अन्य	५७	८	३०	८	७	११०	0.98
उमेर कम	२२०	३८२	५११	२४१	२६५	१,६१९	14.45
जम्मा	***१,७१५***	***२,६८८***	***३,५१०***	***१,६६४***	***१,६२८***	***११,२०५***	100

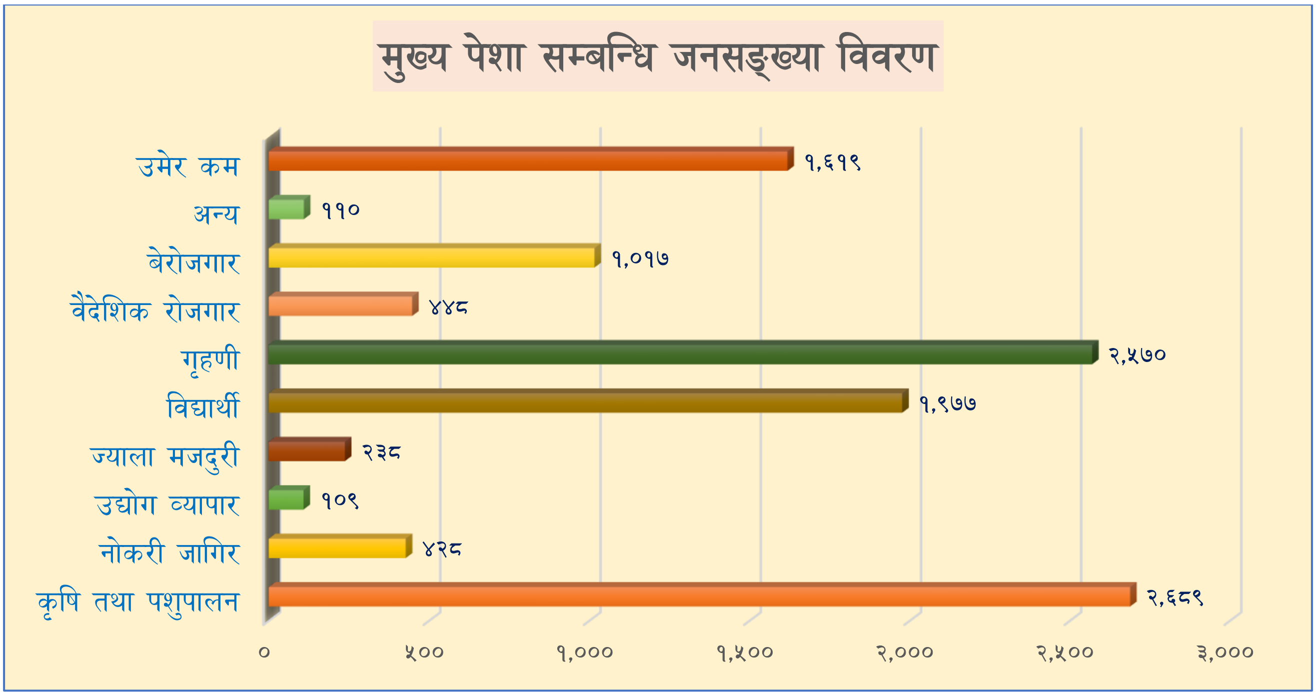

४.१.३ औसत आम्दानी विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा *२,५५७* घरधुरीहरू बसोबास गर्दछन। उनीहरूको औसत आम्दानीको विश्लेषण गर्दा एक तिहाईभन्दा धेरै अर्थात् ७८.०६ प्रतिशत (१९९६) घरधुरीको वार्षिक आम्दानी ५० हजार भन्दा कमसम्म रहकोदेखिन्छ । दोश्रोमा ८.६० प्रतिशत (२२०) घरधुरीको वार्षिक आम्दानी उपलब्ध नभएको देखिन्छ । वार्षिक २ लाख ५० हजारदेखि ५ लाखसम्म आम्दानी हुने ३८ घरधुरी (१.४९ प्रतिशत), १ लाख ५० हजारदेखि २ लाख ५० हजारसम्म आम्दानी हुने घरधुरी ३६ घरपरिवार अर्थात् १.४१ प्रतिशत तथा वार्षिक ५ लाखभन्दा बढी आम्दानी हुने घरधुरी जम्मामा कोहि नरहेको देखिन्छ भने २६७ घरधुरीको तथ्याङ्क उपलब्ध छैन ।

वार्षिक आम्दानी	**वडा नम्बर**					**घर परिवार**	*प्रतिशत (%)*
	१	*२*	*३*	*४*	*५*		
५० हजार भन्दा कम्	२११	४८७	५८२	३९२	३२४	१,९९६	78.06
(५० - १५०) हजार	१७	९६	७७	६	२४	२२०	8.60
(१५० -२५०) हजार	४	१५	७	०	१०	३६	1.41
(२५० -५००) हजार	३	१८	१२	१	४	३८	1.49
५०० हजार भन्दा माथि	०	०	०	०	०	०	0.00
उपलब्धा नभएको	१९८	१०	१७	१९	२३	२६७	10.44
जम्मा	*४३३*	*६२६*	*६९५*	*४१८*	*३८५*	*२,५५७*	100.00

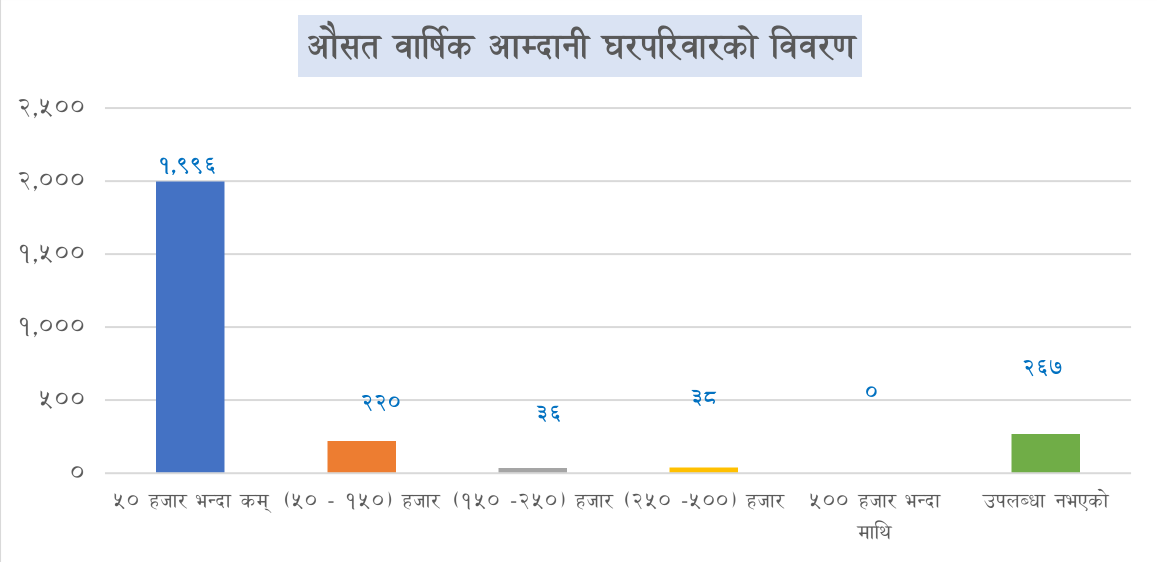

४.१.४ औसत खर्च तथा बचत विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा २,५५७ घरधुरीहरू बसोबास गर्दछन।उनीहरूको औसत खर्च गर्ने क्षमताको विश्लेषण गर्दा आधाभन्दा धेरै अर्थात् ८८.२७ प्रतिशत अर्थात् २२५७ घरधुरीको ५० हजार कम रहेको देखिन्छ | यस सम्बन्धि वडागत विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ-

वार्षिक खर्च	वडा नम्बर					घरपरिवार	*प्रतिशत (%)*
	१	*२*	*३*	*४*	*५*		
५० हजार भन्दा कम्	३२२	५३४	६४७	३९७	३५७	२,२५७	*88.27*
(५० - १५०) हजार	९७	५८	३२	४	५	१९६	*7.67*
(१५० -२५०) हजार	४	१८	१	०	०	२३	*0.90*
(२५० -५००) हजार	३	७	०	१	१	१२	*0.47*
५०० हजार भन्दा माथि	०	०	०	०	०	०	*0.00*
उपलब्धा नभएको	७	९	१५	१६	२२	६९	*2.70*
जम्मा	४३३	६२६	६९५	४१८	३८५	२,५५७	*100.00*

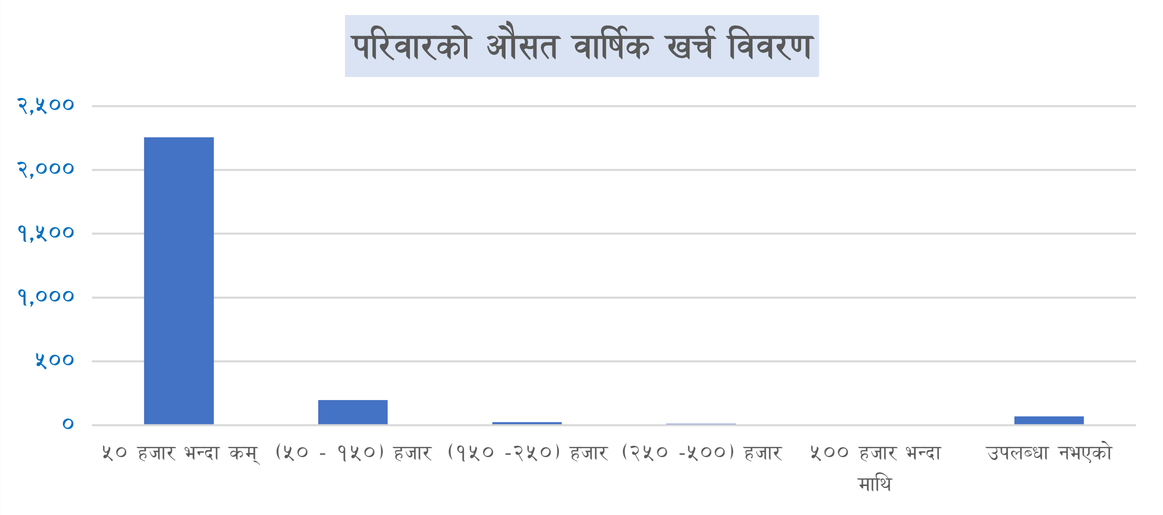

४.१.५ आम्दानीको प्रमुख श्रोतको आधारमा विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा २,५५७ घरधुरी मध्ये आम्दानीको प्रमुख श्रोतको आधारमा तथ्यौंक हेर्दा भने सबै भन्दा धेरै कृषि मा ९४९ घरपरिवार (३७.११%) रहेको छ भने क्रमस ६१८ घरपरिवार (२४.१७%), २८४ घरपरिवार (११.११%) ज्याला मजदुरी र बैदेशिक विप्रेषण रहेको छ भने अन्यमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता , परामर्श तथा नखुलेको देखिएको छ | यस सम्बन्धि वडागत बिवरण निम्न तालिकामा पस्तुत गरिएको छ -

आम्दानीका पहिलो प्रमुख स्रोतहरु	वडा नम्बर					जम्मा	प्रतिशत (%)
	१	२	३	४	५		
कृषि	२८४	१३१	१८८	१४०	२०६	९४९	37.11
पशु पन्छी पालन	४	८४	७७	४३	१०	२१८	8.53
बैदेशिक विप्रेषण	१६	७८	१०९	४२	३९	२८४	11.11
आन्तरिक विप्रेषण	०	०	२	२	२	६	0.23
ब्यापार ब्यावसय	७	२४	२०	१०	१४	७५	2.93
नोकरी जागिर	२१	५२	८०	३४	२८	२१५	8.41
ज्याला / मजदुरी	६८	२०९	१७६	१०७	५८	६१८	24.17
ठेक्का पट्टा	१	३	६	३	१	१४	0.55
पर्यटन व्यवसाय	५	०	०	०	०	५	0.20
पेन्शन	३	१२	११	४	२	३२	1.25
अन्य	२४	३३	२६	३३	२५	१४१	5.51
जम्मा	४३३	६२६	६९५	४१८	३८५	२,५५७	100.00

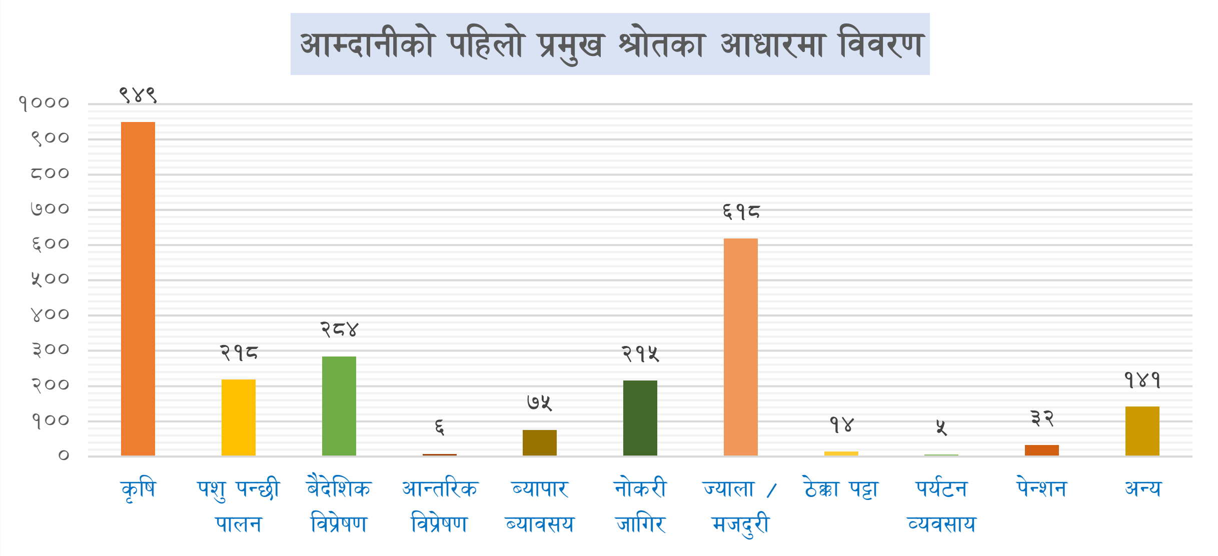

४.१.६ आम्दानीको मुख्य अंश लगानीको क्षेत्र विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा आम्दानीको मुख्य अंश लगानीको क्षेत्रको आधारमा घरपरिवारको विवरण हेर्दा सबैभन्दा धेरै २२५० घरपरिवारले घरखर्चमा आफ्नो परिवारको आम्दानी खर्च गर्ने देखिन्छ भने दोस्रोमा शिक्षामा खर्च गर्ने घरपरिवार ७६ रहेको देखिन्छ | यस सम्बन्धि वडागत विवरण निम्न तालिकामा पस्तुत गरिएको छ |

लगानीको आधारमा विवरण	वडा नम्बर					जम्मा	प्रतिशत (%)
	१	२	३	४	५		
ऋण दिएको	५	२	०	१	४	१२	0.47
शेयर	०	०	०	१	०	१	0.04
व्यापार	०	१	६	४	३	१४	0.55
बैंकमा राखिएको	०	१	२१	३	२२	४७	1.84
शिक्षा	०	७	३९	२६	४	७६	2.97
स्वास्थ्य	०	०	७	३	०	१०	0.39
जग्गा खरिद	०	०	२	०	१	३	0.12
घर खर्च	४२८	४८२	६१८	३७२	३५०	२,२५०	87.99
अन्य	०	१३३	२	८	१	१४४	5.63
जम्मा	४३३	६२६	६९५	४१८	३८५	२,५५७	100.00

४.१.७ औधोगिक कच्चा पधर्थ उत्पादनको अवस्था

यस गाउँपालिका पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित भएकाले सामान्यता भूगोल अनुसारको कच्चा पदार्थ पाइन्छ | स्थानीय स्रोतमा आधारित कच्चा पदार्थको उचित प्रयोग र बजारीकरण गरेको देखिएको छैन | यहाँ उपलब्ध स्रोतहरुमा काठ, जडिबुटी, अलैची, अल्लो आदि प्रमुख रुपमा रहेको देखिन्छ |

४.१.८ खाधानन् सुरक्षाको अवस्था

खाद्य सुरक्षाका दृष्टिकोणले विश्लेषण गर्दा यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा लगभग आधाजसो घरधुरी ११२७ अर्थात् ४४.०८ प्रतिशत आफ्नो उत्पादनबाट ४ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने रहेकाछन् । ३ महिनासम्म खान पुग्ने २५.२६ प्रतिशत, ७ देखि ९ महिनासम्म खान पुग्ने १६.३९ प्रतिशत, ९ महिना भन्दा बढी खान पुग्ने १४.२७ प्रतिशत रहकाछन् ।

वडा नम्बर	३ महिना	४ देखि ६ महिना	७ देखि ९ महिना सम्म	९ महिना भन्दा बढी	घरपरिवार
१	१२५	२२०	५९	२९	४३३
२	२२	३६६	१७१	६७	६२६
३	१९०	१९९	११३	१९३	६९५
४	१६८	१७६	३१	४३	४१८
५	१४१	१६६	४५	३३	३८५
जम्मा	६४६	१,१२७	४१९	३६५	२५५७
प्रतिशत (%)	२५.२६	४४.०८	१६.३९	१४.२७	१००

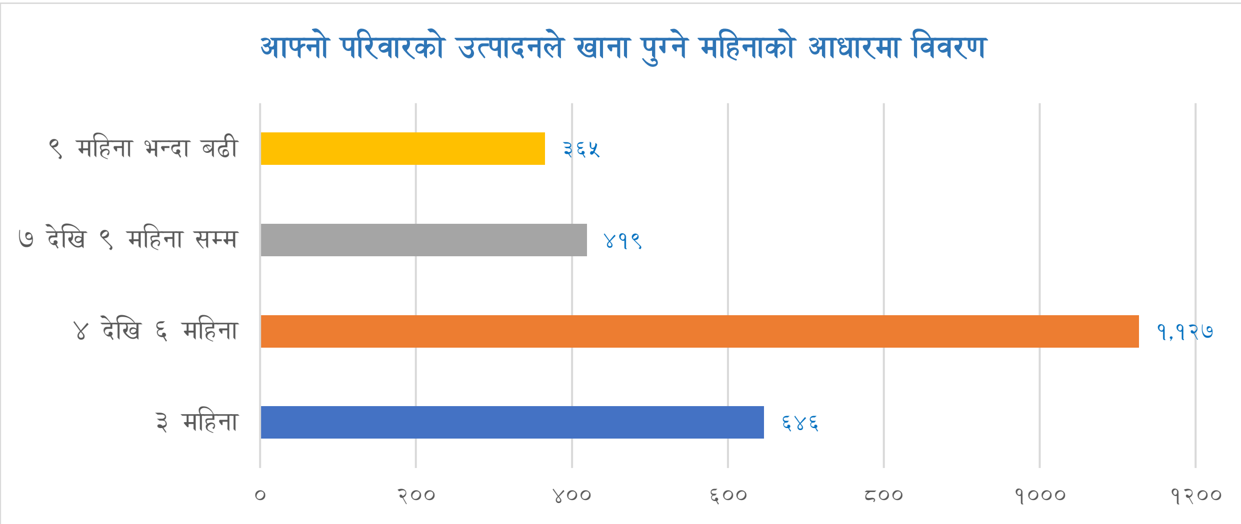

४.१.९ ऋणका आधारमा घर परिवार विवरण

गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने २५५७ घरपरिवारको वार्षिक ऋणका आधारमा विश्लेषण गर्दा कुल परिवारमा ऋण लिने परिवार ७८७ अर्थात् (३१ प्रतिशत) भने ऋण नलिने परिवार संख्या १७७०अर्थात् (६९ प्रतिशत) बार्षिक ऋणका आधारमा वडागत घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहायको रेखाचित्रमा स्पष्ट गरिएको छ ।

वडा नम्बर	ऋण लिने परिवार		ऋण नलिने परिवार		जम्मा
	सङ्ख्या	*प्रतिशत (%)*	सङ्ख्या	*प्रतिशत (%)*	
१	४१	*९*	३९२	*९1*	४३३
२	२७६	*४४*	३५०	*५६*	६२६
३	२७७	*४0*	४१८	*६0*	६९५
४	१५९	*३८*	२५९	*६२*	४१८
५	३४	*९*	३५१	*९1*	३८५
जम्मा	७८७	***३1***	१,७७०	***६९***	२,५५७

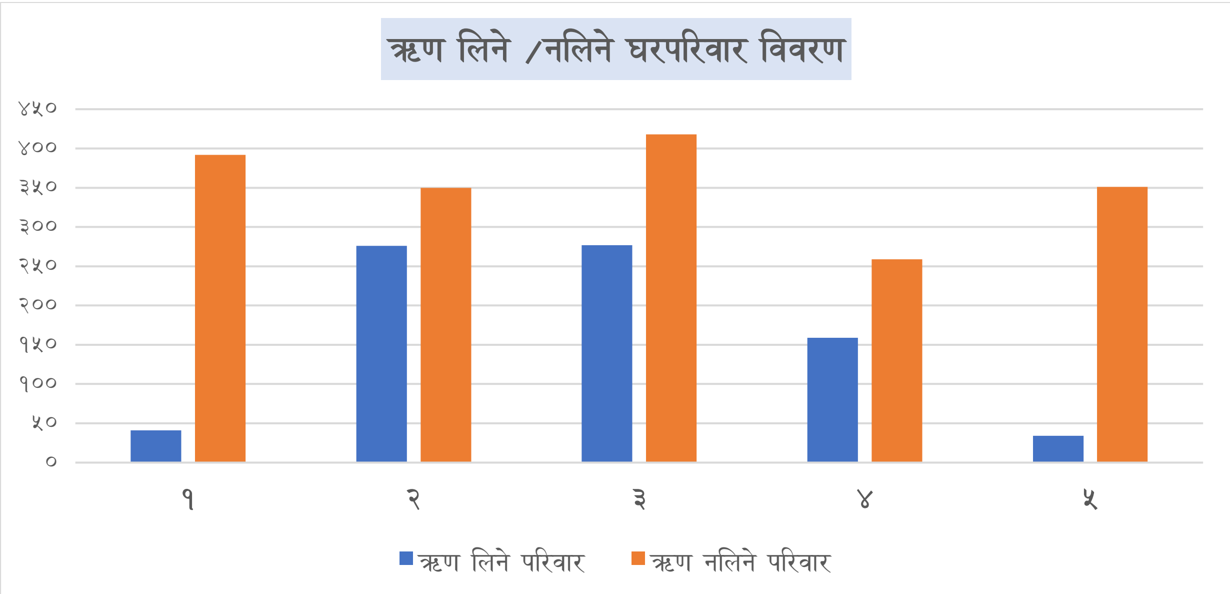

४.१.१० परिवारले ऋण लिने कारणका आधारमा विवरण

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ अनुसार, ऋण लिने कारणका आधारमा विश्लेषण गर्दा कुल परिवारमा ऋण लिने परिवार ७८७ (३१% प्रतिशत) रहेको छ भने ऋण लिने कारणको आधारमा क्रमसः सबैभन्दा बढी दैनिक घर खर्च लागि २७६ घरपरिवार रहेको छ र सबैभन्दा कम जग्गा जमिन किन्नका लागि १३ ऋण लिने घरपरिवार रहेका छन् । त्यसै गरि स्वस्थ उपचार गर्न १०२ घरपरिवारहरुले ऋण लिएको देखिन्छ ऋण लिने कारणका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

ऋण लिने उदेश्य विवरण	वडा नम्बर					जम्मा
	१	२	३	४	५	
व्यापार व्यवसाय गर्न	१	४	१५	०	४	२४
छोरा /छोरी पढाउन	२	१७२	४०	२८	१	२४३
स्वस्थ उपचार गर्न	२	५०	३०	१५	५	१०२
कृषि तथा पशुपालन गर्न	०	३	२४	२	४	३३
दैनिक घर खर्च	३२	३८	९०	१००	१६	२७६
बिबाह / ब्रतबन्धका लागी	०	२	८	२	०	१२
घर निर्माण का लागि	२	२	२५	३	१	३३
जग्गा जमिन किन्न का लागि	१	०	१०	१	१	१३
विदेश जानको लागि	१	५	३२	५	२	४५
अन्य	०	०	३	३	०	६
जम्मा	४१	२७६	२७७	१५९	३४	७८७

४.१.११ घरपरिवारमा बैंक खाता सम्बन्धि विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार, यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कुल घरपरिवार २५५७ मध्ये १३४० (५२ प्रतिशत) घरपरिवारले बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूमा खाता खोलेर आर्थिक कारोबार गरेका छन् भने ४८% प्रतिशत घरपरिवारको भने कुनै पनि वित्तीय संस्थाहरूमा खाता नरहेको देखिन्छ यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नम्बर	बैंक खाता भएको	बैंक खाता नभएको	घर-परिवार संख्या	*खाता हुने परिवार (%)*
१	१२७	३०६	४३३	*२९.३३*
२	३५६	२७०	६२६	*५६.८७*
३	४९७	१९८	६९५	*७१.५१*
४	१९५	२२३	४१८	*४६.६५*
५	१६५	२२०	३८५	*४२.८६*
जम्मा	**१,३४०**	**१,२१७**	**२,५५७**	*५२.४१*

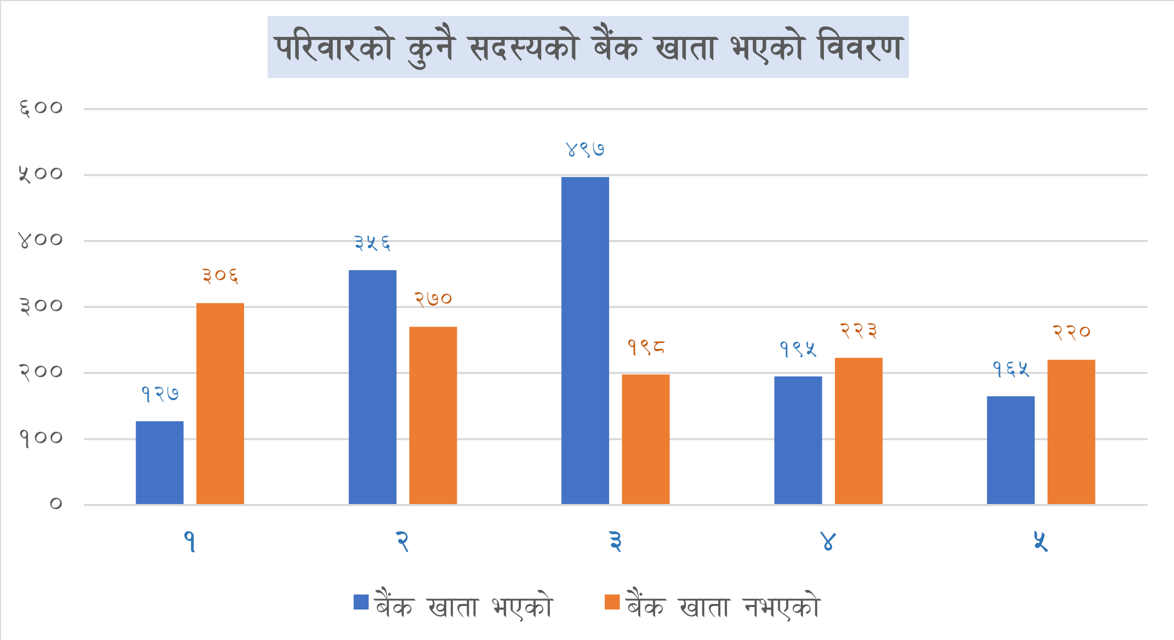
परिवारको कुनै सदस्यको बैंक खाता भएको विवरण
६००
५००
४००
३००
२००
१००
०
१२७
३०६
३५६
२७०
४९७
१९८
१९५
२२३
१६५
२२०
१
२
३
४
५
बैंक खाता भएको
बैंक खाता नभएको

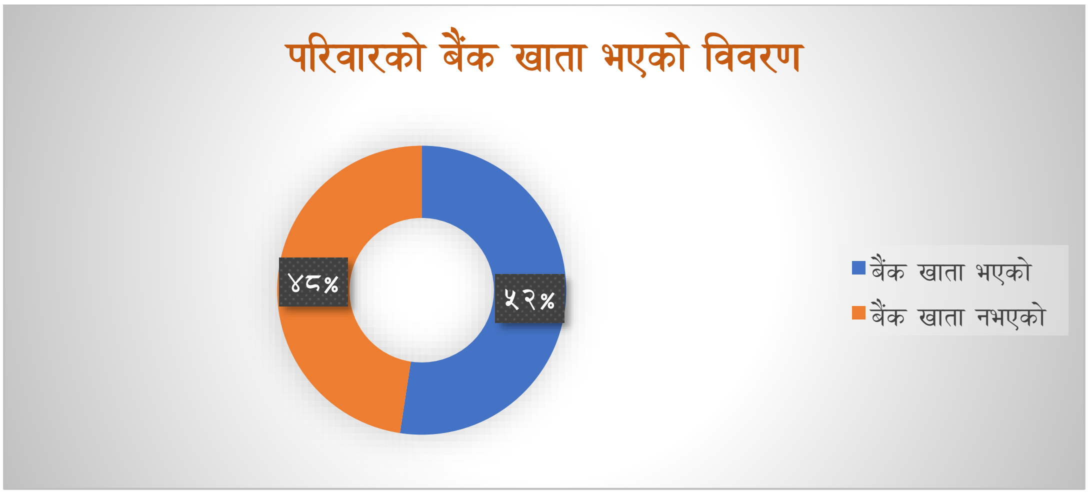
परिवारको बैंक खाता भएको विवरण
४८%
५२%
बैंक खाता भएको
बैंक खाता नभएको

४.२ उद्योग, ब्यापार तथा बैंकिङ

४.२.१ व्यापार व्यावसाय सम्बन्धि

यस गाउँपालिकामा रहेका व्यावसाय सम्बन्धि विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

व्यापार व्यावसायको विवरण	सङ्ख्या
किराना /थोक /मार्ट पसल	१५
कुटानी /पिसानी व्यवसाय	१३
होटेल तथा रेष्टुरेन्ट, रिसोर्ट, खाजा घर	२
चुरोट, मदिराजन्य , सुर्तीजन्य वस्तुहरुको व्यापार व्यवसाय	१
वर्कशप	१
इलेक्ट्रोनिक्स सामग्रीहरुको थोक तथा खुद्र व्यवसाय	१

४.२.२ स्थानीय वजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

यस गाउँपालिकाको मुख्य व्यापारिक केन्द्र भनेको वडा नम्बर ३ मा गाउँपालिका केन्द्र रहेको स्थान हाङपाङलाई मानिन्छ । यस ठाउँमा १५-१५ दिनमा स्थानीय हाटबजार लाग्ने गरेको पाइन्छ भने हाल प्रत्येक वडा केन्द्रहरु पनि स्थानीय बजारको रुपमा बिकास हुदै गएका छन् ।

४.२.३ बैंक तथा वितिय संस्था सम्बन्धि विवरण

यस गाउँपालिकामा क वर्गको वाणिज्य बैंक एक राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक र घ वर्गको एक लघु वित्त सँस्था रहेको देखिन्छ । यस राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक मिति २०७५/०२/१३ मा शाखा कार्यालय हाङपाङमा स्थापना भएको हो भने कारोबार संचालन भने मिति २०७५/०३/२४ देखि भएको थियो । बैंकिङ सेवा संगै स्थानिय सरकार तथा यस गाउँपालिकाको राजस्व तथा कर संकलनमा टेवा पुर्याएको छ । वैदेशिक रोजगारबाट आउने विप्रेषण प्राप्त गर्ने सुविधा पनि यस शाखाले स्थानियलाई दिदै आएको छ ।

वडा न.	बैंक तथा वित्तिय सँस्था	बैंक तथा वित्तिय सँस्थाको नाम	कर्मचारी संख्या	सम्पर्क नम्बर
३	घ वर्ग (लघु वित्त सँस्था)	नरूडे मिरमिरे लघुवित्त सँस्था	५	9802260928
३	क बर्ग (वाणिज्य बैंक)	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	७	9852678004

४.३ भू-उपयोग तथा स्वमित्व

४.३.१ वर्तमान भू-उपयोग तथा जग्गा किसिम

४.३.२ परिवारको एका घरको नाममा रहेको जग्गाको विवरण

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको कुल परिवार सङ्ख्या २५५७ मध्ये लालपुर्जा सहितको जग्गाजमिन भएको परिवार सङ्ख्या १८३८(७१.८८%), जग्गा जमिन बहेको लालपुर्जा नभएको परिवार सङ्ख्या ४६४ (१८.१५%),जग्गा जमिन लालपुर्जा केही नभएको परिवार सङ्ख्या २०१ (७.८६%) र केहि जग्गा जमिनको लालपुर्जा भएको र केहि जग्गा जमिनको लालपुर्जा नभएको ५४ (२.११%) रहेको देखिन्छ ।यस सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ -

एका घरको जग्गाको विवरण	वडा नम्बर					घरपरिवार	प्रतिशत (%)
	१	२	३	४	५		
लालपुर्जा सहितको जग्गाजमिन भएको	३५५	४३८	४९६	३०१	२४८	१,८३८	71.88
जग्गा जमिन भएको, लालपुर्जा नभएको	६६	११२	१४३	९८	४५	४६४	18.15
जग्गा जमिन लालपुर्जा केहि नभएको	११	६१	३०	१८	८१	२०१	7.86
लालपुर्जा सहितको जग्गा जमिन र जग्गा जमिनको लालपुर्जा नभएको	१	१५	२६	१	११	५४	2.11
जम्मा	४३३	६२६	६९५	४१८	३८५	२५५७	100.00

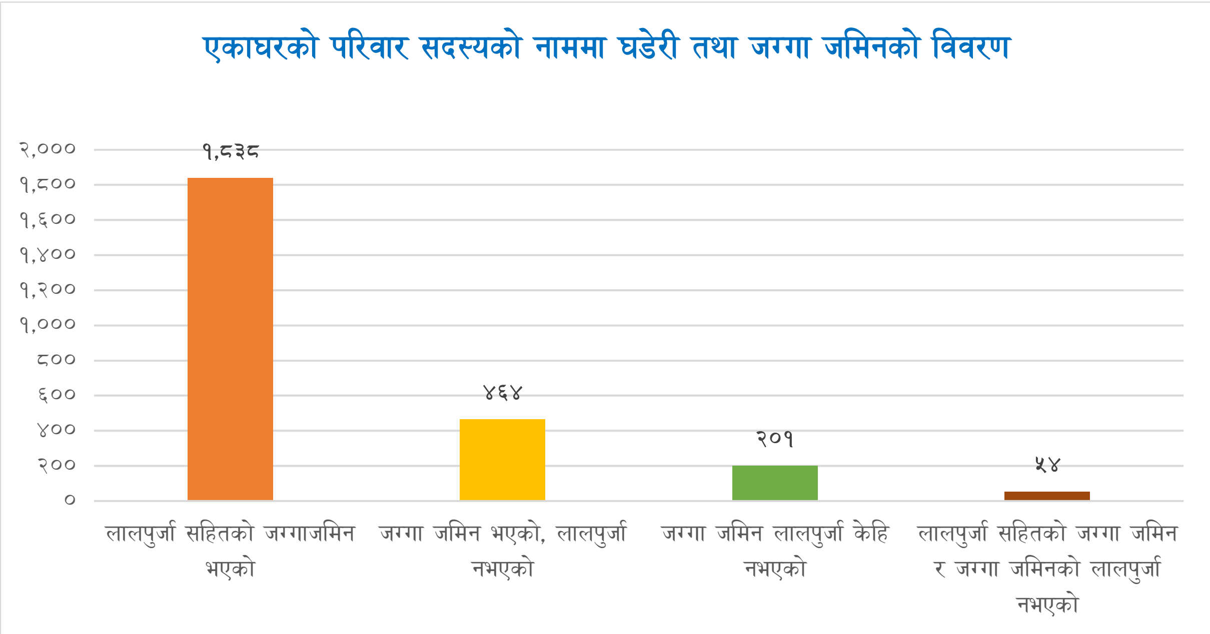

४.३.३ महिलाको नाममा भएको घर जग्गा सम्बन्धि विवरण

आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार परिवारमा महिलाको नाममा घरपरिवारको स्वामित्वको आधारमा विवरण हेर्दा कुल घरधुरीमध्ये महिलाको नाममा घरमात्र भएको ४६ घरधुरी, जागामात्र भएको २०२ घरधुरी र घरजग्गा दुवै भएको ५६५ घरधुरी देखिन्छ | वडागत रूपमा देहाय बमोजिम तथ्याङ्क रहेको देखिन्छ |

वडा नम्बर	घर मात्र भएको	जागा मात्र भएको	घर जग्गा दुवै भएको	घर र जग्गा दुवै नभएको	जम्मा
१	३१	२१	२१२	१६९	४३३
२	८	४७	१७६	३९५	६२६
३	२	९५	८८	५१०	६९५
४	३	१३	१९	३८३	४१८
५	२	२६	७०	२८७	३८५
जम्मा	४६	२०२	५६५	१,७४४	२,५५७
प्रतिशत (%)	*1.80*	*7.90*	*22.10*	*68.20*	*100*

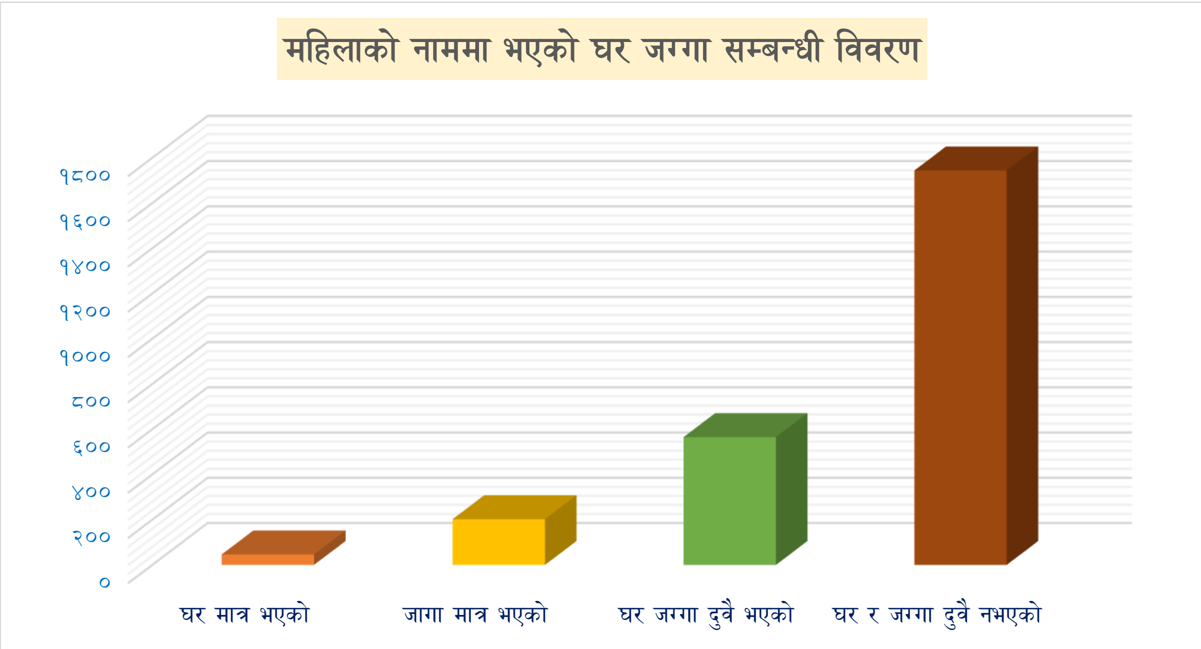

४.३.४ कृषि कार्यका लागी जग्गा प्रयोग सम्बधी विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकाको घरपरिवार २५५७ सङ्ख्यामा कृषि कार्यका लागी जग्गा प्रयोग सम्बधी आधारमा विवरण हेर्दा कृषि कार्यमा जग्गा प्रयोग गर्ने घरपरिवार १७९७ (७०.२८%) सङ्ख्या र जग्गा प्रयोग नगर्ने ७६० (२९.७२%) सङ्ख्या रहेको छ | यस समन्धी विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	जग्गा प्रयोग गर्ने	जग्गा प्रयोग नगर्ने	जम्मा
१	१८६	२४७	४३३
२	५२०	१०६	६२६
३	५८३	११२	६९५
४	१८१	२३७	४१८
५	३२७	५८	३८५
जम्मा	१,७९७	७६०	२,५५७
प्रतिशत (%)	*७०.२८*	*२९.७२*	*१००*

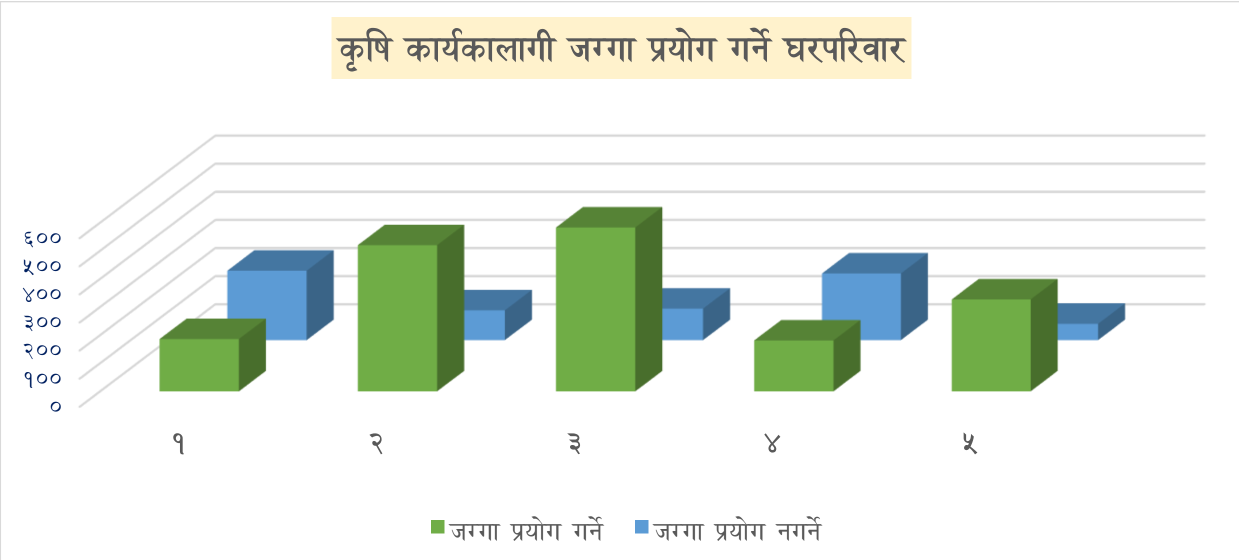

४.३.५ अन्नबाली उत्पादनको लागी जग्गाको व्यवस्थापनको विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा अन्नबाली उत्पादनको लागी जग्गाको व्यवस्थापनको कृषिकार्य गर्ने परिवारका आधारमा विवरण हेर्दा आफ्नो जग्गा आफै कमाएको १०२० घरधुरी सबै भन्दा धेरै छ भने आफ्नो जग्गा अरुलाई कमाउन दिएको २८ सबै भन्दा कम छ यस जग्गा समन्धी वडागत विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

अन्नबाली उत्पादनको लागी जग्गाको व्यवस्थापन	वडा नम्बर					जम्मा
	१	२	३	४	५	
आफ्नो जग्गा आफै कमाएको	१३९	३५९	२५६	१०६	१६०	१,०२०
आफ्नो जग्गा अरुलाई कमाउन दिएको	५	९	४	८	२	२८
अरुको जग्गा कमाएको	१७	८२	१४८	२८	८२	३५७
आफ्नो र अरुको जग्गा समेत कमाएको	२१	४७	१४९	३७	६२	३१६
आफ्नो जागा आफै कमाएको तथा अरुलाई कमाउन दिएको	४	२३	२६	२	२१	७६
जम्मा	**१८६**	**५२०**	**५८३**	**१८१**	**३२७**	**१७९७**

४.४ कृषि तथा पशुपालन

४.४.१ सिंचाइ सुबिधा तथा स्रोतको उपलब्धता विवरण

यस गाउँपालिका सिँचाइका लागि मुलको पानीबाट कुलोको निर्माण गरी प्रयोग गरिएको देखिएको छ भने केही साना खोला तथा खोल्साहरुको प्रयोग गरेर मौसमी सिँचाइ गर्ने गरेको देखिन्छ ।

४.४.३ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण

कृषि जन्यउत्पादन हेर्दा यस गाउँपालिकामा हुने प्रमुख बालीहरुमा

अन्नबाली - मकै, धान, कोदो, गहुँ/जौ आदि

तरकारीबाली — लौका/फर्सी, आलु, मुला काक्रो, साग आदि

दालबाली — मासको दाल, भटमास (मिश्रित खेति गरेको)

फलफुल - सुन्तला/कागती (सुन्तला जात), केरा, नासपाती, अम्बा, एभाकाडो आदि

तेलहन — फिलुङ्गे, सुर्यमुखी (तेलहन बाली यस स्थानमा एकदम न्यूनरुपमा खेति गरिएको पाइएको छ)

नगदेबाली — अलैची, अमलिसो, लसुन, कफी आदि

यस क्षेत्रको प्रमुख कृषि उत्पादनमा माथि उल्लेखित कृषिजन्य उत्पादन सामाग्रीहरु रहेकोकोमा अलैची, अमलिसोलाई प्रमुख विक्री उत्पादन मानिन्छ । यस भेगको जनताको प्रमुख व्यावसायिक कृषि खेति भनेको अलैची, आमलिसो रहेको छ ।

४.४.५ पशुपन्छी पालन गर्ने घर परिवार विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा पशुपन्छी पालन गर्ने घर परिवारको आधारमा विवरण हेर्दा पशु मात्र पाल्ने ३६९ (१४.४३%), *पन्छी मात्र पाल्ने ९६ (३.७५%), पशु पन्छी दुवै पाल्ने १,९३१ (७५.५२%), पशुपन्छी कुनै नपाल्ने १६१ (६.३०%) रहेको देखिएको छ। यस समन्धी वडागत बिवरण तालिकामा पस्तुत गरिएको छ -*

वडा नम्बर	पशु मात्र पाल्ने	पन्छी मात्र पाल्ने	पशु पन्छी दुवै पाल्ने	पशुपन्छी कुनै नपाल्ने	
१	१२८	२	२७६	२७	४३३
२	१२१	७	४७०	२८	६२६
३	४७	२५	५८३	४०	६९५
४	५९	२५	२९५	३९	४१८
५	१४	३७	३०७	२७	३८५
जम्मा	**३६९**	**९६**	**१,९३१**	**१६१**	**२५५७**
प्रतिशत (%)	*१४.४३*	*३.७५*	*७५.५२*	*६.३०*	*१००*

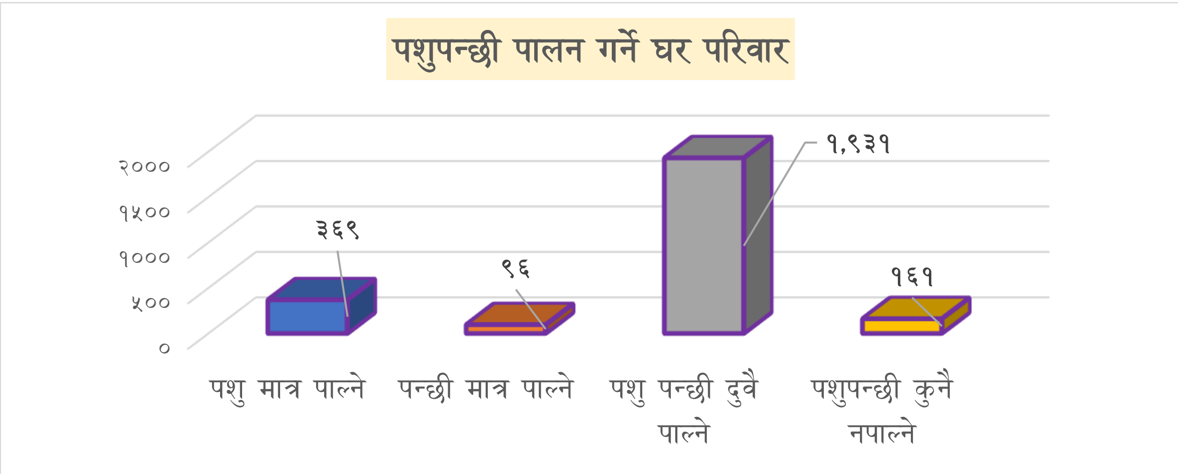

४.४.६ परिवारले पालेको पशु विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा परिवारले पालेको पशु को आधारमा जम्मा १५८१ घरपरिवारमा सबै भन्दा धेरै खसी /बाखा /बोका पालेको, दोस्रोमा सुँगुर /बंगुर १२९८ र क्रमस गोरु-८६०, गाइ-८५३, भैसी —८३७ घरपरिवारले पालेको देकिएको छ | यस सम्बन्धि विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ-

पशु विवरण	घर परिवार सङ्ख्या
खसी/ बाखा /बोका	1581
सुँगुर /बंगुर	1298
गोरु	860
गाई	843
भैसी	837
बाछा /बाछी	244
राँगा /पाडा/पाडी	218
भेडा	25
घोडा	1

वडा नम्बर	सङ्ख्या				
	गाई	भैसी	सुँगुर /बंगुर	भेडा	गोरु
१	३१३	३६०	२६०	१३	३२५
२	३११	३८९	३०८	२६	४६५
३	३०९	२४२	६२३	१११	४९८
४	१६६	१९५	३४०	७	१७९
५	५५	९१	५११	६	२८३
सङ्ख्या	**११५४**	**१२७७**	**२०४२**	**१६३**	**१७५०**

४.४.७ माछा मौरी रेसम पालन गर्ने घरपरिवार विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा घरधुरी २५५७ छ| माछा मौरी रेसम पालन गर्ने घरपरिवारको आधारमामा विवरण हेर्दा जसमा माछा**,** मौरी र रेसम पालन गर्ने घरधुरी ४५२ (१७.६८%), माछा, मौरी र रेसम पालन नगर्ने घरधुरी २१०५(८२.३२%) रहेको देखिएको छ भने वडा नम्बर चारमा १७० घरधुरीले यसको खेति गर्ने गरेको देखिएको छ | यस विवरण सम्बन्धि तथ्याँक निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

वडा नम्बर	माछा, मौरी र रेसम पालन गर्ने घरधुरी	माछा , मौरी र रेसम पालन नगर्ने घरधुरी	जम्मा
१	३६	३९७	४३३
२	४९	५७७	६२६
३	१५९	५३६	६९५
४	१७०	२४८	४१८
५	३८	३४७	३८५
जम्मा	४५२	२,१०५	२५५७
प्रतिशत (%)	*१७.६८*	*८२.३२*	*१००*

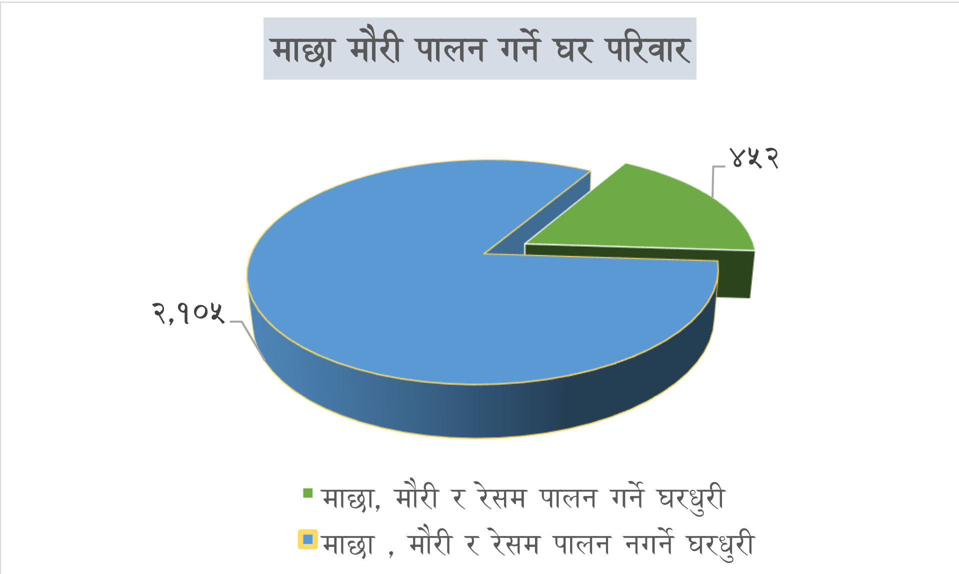

वडा नम्बर	माछा	मौरी	
	पोखरी सङ्ख्या	घार सङ्ख्या	औसत मह उत्पादन (के.जी.)
१	१२	६७	१३०
२	४	१०१	२०४
३	१४	३६९	६१८
४	३	३९३	९०१
५	१	६७	१९७
जम्मा	३४	९९७	२०५०

४.४.८ कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा किरा

यस क्षेत्रमाहुने कृषिबालीमा लाग्ने रोग तथा किराहरुको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

विवरण	लाग्ने रोग तथा किरा
खाधानन बालीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	गबारो, मरुवा, फौजिकिरी, ढुसी फेद कुहिने
फलफुल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	औंसा किरा, पात वेरुवा, फुल झर्ने तथा कुहिने रोग
पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	जुका , नामले, लम्पी गम्बारो, रानीखेत

४.४.९ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन (संख्या)

वडा नः	व्यावसायिक /अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामिण कृषि कार्यक्रता (जे. टि. ए)	सक्रिय ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यावसायिक नर्सरी संचालक
१	२	-	-	१
२	१	२	१	१
३	१	१	२	१
४	३	-	-	२
५	२	१	१	१

खण्ड ५: सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास

५.१.१ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसङ्ख्या विवरण

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ अनुसार जनसङ्ख्याको शैक्षिक अवस्था हेर्दा सबै भन्दा बढी ३९०२ जना अर्थात् ३४.८२ प्रतिशत आधारभूत तह अध्ययन गरेको देखिएको छ भने माध्यमिक तह अध्ययन गर्ने ३४०८ जना अर्थात् ३०.४१ प्रतिशत, बाल बिकास कक्षा ५६७ जना अर्थात् ५.०६ प्रतिशत, साधारण लेखपढ गर्ने ७८१ जना अर्थात् ६.९७ प्रतिशत, एमफिल र पि.एच. डी गर्ने ० जना रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा चार वा चार वर्षमाथिको जनसङ्ख्यालाई यस विवरणको प्रश्न सोधिएको थियो । ४ वर्ष माथिको निरक्षरको स्थिति हेर्दा यसगाउँपालिकामा १७१७ जना अर्थात् १५.३२ प्रतिशत निरक्षर रहेको देखिन्छ ।

शैक्षिकस्तर	वडा नम्बर					जम्मा	*प्रतिशत (%)*
	१	२	३	४	५		
बाल विकास कक्षा	१९१	९३	१४०	८६	५७	५६७	5.06
साधारण लेखपढ	८८	१९१	१९१	१९०	१२१	७८१	6.97
आधारभूत तह	६०३	८८०	१,४१५	४५१	५५३	३,९०२	34.82
माध्यमिक तह	३७६	८६९	१,११४	५१७	५३२	३,४०८	30.41
प्राविधिक एस.एल.सी.	१	१	५	५	१	१३	0.12
स्नातक तह	५९	४७	६७	१४	५०	२३७	2.12
स्नाकोत्तर तह	६	८	२५	६	८	५३	0.47
एमफिल	०	०	०	०	०	०	0.00
विधा बारिधि	०	०	०	०	०	०	0.00
प्राविधिक डिप्लोमा	०	६	६	५	३	२०	0.18
निराक्षर	३३०	४८३	३८९	३१७	१९८	१,७१७	15.32
४ वर्ष भन्दा कम	६१	११०	१५८	७३	१०५	५०७	4.52
जम्मा	१,७१५	२,६८८	३,५१०	१,६६४	१,६२८	११,२०५	100

५.१.२ पाँच वर्ष र सोभन्दा माथिको शाक्षरताको अवस्था

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/२०८१ का अनुसार ५ वर्ष माथिको जनसङ्ख्या १०,३२७ जना देखाएको छ | पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिको शाक्षरताको अवस्था हेर्दा हेर्दा वडा नम्बर ३ मा सबै भन्दा बढी देखिन्छ भने समग्र गाउँपालिकाको शाक्षरता हेर्दा ८३.५० प्रतिशत रहेको देखाएको छ | यस सम्बन्धि वडागत विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

वडा नम्बर	जम्मा जनसंख्या	५ वर्ष मुनिको जनसंख्या	५ वर्ष माथिको साक्षर	५ वर्ष माथिको निरक्षर
१	१,७१५	१०९	१,२७८	३२८
२	२,६८८	२००	२,००८	४८०
३	३,५१०	२७४	२,८५३	३८३
४	१,६६४	१३८	१,२१०	३१६
५	१,६२८	१५७	१,२७४	१९७
जम्मा	**११,२०५**	**८७८**	**८,६२३**	**१,७०४**
प्रतिशत (%)		७.८४ जम्मामा	८३.५० पाँच वर्ष माथिको जनसङ्ख्यामा	१६.५० पाँच वर्ष माथिको जनसङ्ख्यामा

५.१.३ तहगत रुपमा शैक्षिक संस्था/विधालय र विद्यार्थी विवरण

आधारभूत विद्यालय सङ्ख्या :- २३.

माध्यमिक विद्यालय सङ्ख्या :- ७

बालविकास केन्द्र सङ्ख्या ;- ३६

विद्यालयमा अध्ययनगर्ने विद्यार्थी सङ्ख्या

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरुमा सर्वेक्षणको समयमा अध्ययनरहत रहेका विद्यार्थीको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी			दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा
जनकल्याण आधारभूत बिद्यालय	१	15	10	25	15	10
जनता आधारभूत बिद्यालय	१	9	6	15	9	6
कोर्लुंगे आधारभूत विधालय	१	10	10	20	10	10
नमुना आधारभूत बिद्यालय	१	10	11	21	18	11
परमसिंहदेवी माध्यमिक बिद्यालय	१	103	75	178	30	31
फुगुवा आधारभूत बिद्यालय	१	70	74	144	42	52
सिंहदेवी आधारभूत विद्यालय	१	29	23	52	22	29
आम्बोटे आधारभूत विधालय	२	21	17	38	21	17
भगवती आधारभूत विधालय	२	15	21	36	15	21
देवी आधारभूत विधालय	२	33	23	56	24	13
दुर्गा माध्यमिक बिद्यालय	२	83	71	154	14	20
गुसेश्वोर माध्यमिक विद्यालय	२	53	46	99	28	26
पन्चकन्या आधारभूत विद्यालय	२	17	12	29	17	12
पिपलबोटे आधारभूत विधालय	२	10	6	16	10	6
सरस्वति माध्यमिक विधालय	२	48	54	102	18	37
शिवालय अंग्रेजी बोडीङ विधालय	२	30	49	79	19	30
सिंहेश्वरी आधारभुत विधालय	२	20	24	44	28	34
विस्मुरे आधारभूत विधालय	३	5	7	12	5	7
हाङपाङ अंग्रेजी बोडीङ विधालय	३	8	13	21	8	13
जलकन्याण आधारभूत विधालय	३	43	52	95	29	36
जनता आधारभूत विधालय	३	14	15	29	14	15
कालिका आधारभूत विधालय	३	18	19	37	18	19
किरातेश्वर आधारभूत विधालय	३	0	2	2	0	2
सरस्वति नमुना माध्यमिक विधालय	३	167	160	327	51	45
शान्ति आधारभूत विधालय	३	47	51	98	35	34
सिंहवाहिनी आधारभूत विधालय	३	15	16	31	25	16
सिरिजङ्गा आधारभूत विधालय	३	14	18	32	34	18
वुद्ध आधारभूत विधालय	४	12	20	32	12	20
नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत विधालय	४	31	33	64	23	22
पुरमी आधारभूत विधालय	४	5	4	9	5	4
सरस्वति आधारभूत विधालय	४	71	54	125	52	31

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी			दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा
चाँगे माध्यमिक विधालय	५	170	156	326	61	70
जाल्पादेवी आधारभूत विधालय	५	27	21	48	27	21
छातेढुङ्गा माध्यमिक विधालय	५	70	59	129	24	20
ताप्लेजुङ पाथिभरा अंग्रेजी विधालय	५	34	36	70	34	28
त्रिपुरेश्वोर आधारभुत बिधालय	५	58	52	110	38	50
जम्मा सङ्ख्या		**1385**	**1320**	**2705**	**835**	**836**

५.१.४ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरुमा सिक्षण गर्ने शिक्षक शिक्षिकाको सङ्ख्या निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

वडा न.	शैक्षिक संस्थाको नाम	विषयगत शिक्षक सङ्ख्या			जम्मा शिक्षक सङ्ख्या	
		गणित	विज्ञान	अंग्रेजी	पुरुष	महिला
१	श्री जनता आधारभूत विधालाय	1	1	1	1	3
१	श्री कोर्लडे आधाभुत विद्यालय	1	1	1	1	4
१	श्री सिंह देवि आधारभुत विधालय	1	0	1	4	4
१	श्री परमसिंह देवि माध्यमिक विधालय	1	1	1	12	3
२	श्री देवी आधारभुत	2	0	2	5	4
२	श्री पञ्चकन्या आधारभुत विद्यालय	0	0	0	1	3
२	श्री भगवती आधारभुत	1	1	0	2	3
२	श्री पिपल भोटे आधारभूत बिधालय	1	1	1	0	4
२	श्री सिंहेश्वरी आधारभूत विद्यालय	1	1	1	2	3
२	श्री आम्बोटे आधारभुत बिधालय	0	0	0	3	1
२	श्री शिवालय इङ्लिस वोर्डिङ स्कूल	0	0	0	3	5
२	श्री गुप्तेश्वर मा.वि	1	1	2	9	4
२	श्री दुर्गा माध्यमिक विद्यालय	2	1	2	10	5
२	श्री सरस्वती माध्यमिक विधालय	0	1	2	8	5
३	श्री विस्मुरे प्राथमिक विधालय	0	0	0	1	1
३	श्री शान्ति आधरभुत विद्यालय	1	1	1	5	3
३	श्री सिरिजंघा आधारभुत विधालय	0	0	0	1	3
३	श्री कलिका आधारभुत विधालय	0	0	0	1	5
३	श्री जलकन्याण आधारभुत विद्यालय	1	0	1	3	2

वडा न.	शैक्षिक संस्थाको नाम	विषयगत शिक्षक सङ्ख्या			जम्मा शिक्षक सङ्ख्या	
		गणित	विज्ञान	अंग्रेजी	पुरुष	महिला
३	श्री जनता आधारभुत विद्यालय	0	0	0	0	1
३	श्री सिहबाहिनी आधरभुत बिधालय	0	0	0	1	4
३	श्री हाङ्पाङ इङलिस बोर्डिङ स्कुल	0	0	0	3	4
३	श्री किरातेस्वर बाल बिकास केन्द्र	0	0	0	0	1
३	श्री भगवती बाल बिकास केन्द्र	0	0	0	0	1
४	श्री बुद्ध आधारभूत बिद्यालय	1	1	1	2	2
४	श्री सरस्वती आधारभूत बिद्यालय	1	1	0	6	4
४	श्री नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत बिद्यालय	1	0	2	3	5
४	श्री छतेढुङ्गा माध्यमिक विद्यालय	2	1	2	6	6
५	श्री ताप्लेजुङ् पाथीभरा आवासीय अंग्रेजी स्कुल	2	1	1	6	2
५	श्री त्रिपुरेश्वर आ.वि.	0	0	2	2	8
५	श्री जाल्पादेवी आधारभुत विद्यालय	0	0	1	2	1
५	श्री चाङ्गे मा बि चाङ्गे	1	0	3	12	6
		22	**14**	**28**	**115**	**110**

५.१.५ विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारको विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरुको भवन तथा कोठा सङ्ख्या सम्बन्धि विवरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ —

अपाङ्गता तथा विशेष शिक्षा स्रोत कक्षा संचालन : नभएको देखिएको छ

वडा न.	शैक्षिक संस्थाको नाम	सङ्ख्या				
		शैक्षिक संस्थाको भवन	जम्मा पक्की भवन	जम्मा कची भवन	जम्मा पक्की कोठा	जम्मा कची कोठा
१	श्री जनता आधारभूत विधालाय	1	0	1	0	6
१	श्री कोर्लिङ आधाभुत विद्यालय	2	1	1	2	2
१	श्री सिंह देवि आधारभुत विधालय	3	3	0	8	0
१	श्री परमसिंह देवि माध्यमिक विधालय	5	3	2	16	8
२	श्री देवी आधारभुत	3	1	2	4	7
२	श्री पञ्चकन्या आधारभुत विद्यालय	2	0	2	0	5
२	श्री भगवती आधारभुत	2	0	2	0	5
२	श्री पिपल भोटे आधारभूत बिधालय	2	1	1	3	2
२	श्री सिंहेश्वरी आधारभूत विद्यालय	1	0	1	0	8

वडा न.	शैक्षिक संस्थाको नाम	सङ्ख्या				
		शैक्षिक संस्थाको भवन	जम्मा पक्की भवन	जम्मा कची भवन	जम्मा पक्की कोठा	जम्मा कची कोठा
२	श्री आम्बोटे आधारभुत बिधालय	4	1	3	4	6
२	श्री शिवालय इङ्लिस वोर्डिङ स्कूल	2	0	2	0	10
२	श्री गुसेश्वर मा.वि	6	1	5	8	6
२	श्री दुर्गा माध्यमिक विद्यालय	3	2	1	10	2
२	श्री सरस्वती माध्यमिक विधालय	7	2	5	10	10
३	श्री विस्मुरे प्राथमिक विधालय	3	2	1	4	3
३	श्री शान्ति आधरभुत विद्यालय	5	1	4	10	8
३	श्री सिरिजंघा आधारभुत विधालय	2	0	2	0	8
३	श्री कलिका आधारभुत विधालय	2	0	2	0	8
३	श्री जलकन्याण आधारभुत विद्यालय	4	2	2	14	4
३	श्री जनता आधारभुत बिद्यालय	2	0	2	0	4
३	श्री सिहबाहिनी आधरभुत बिधालय	3	0	3	0	6
३	श्री हाङ्पाङ इङलिस बोर्डिङ स्कुल	2	0	2	0	10
३	श्री किरातेस्वर बाल बिकास केन्द्र	2	0	2	0	4
३	श्री भगवती बाल बिकास केन्द्र	1	0	1	0	1
४	श्री बुद्ध आधारभूत बिद्यालय	3	0	3	0	10
४	श्री सरस्वती आधारभूत बिद्यालय	3	1	2	9	6
४	श्री नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत बिद्यालय	4	2	2	4	8
४	श्री छतेढुङ्गा माध्यमिक विद्यालय	6	1	5	6	14
५	श्री ताप्लेजुङ् पाथीभरा आवासीय अंग्रेजी स्कुल	2	1	2	8	8
५	श्री त्रिपुरेश्वर आ.वि.	7	0	7	0	14
५	श्री जाल्पादेवी आधारभुत विद्यालय	3	0	3	0	5
५	श्री चाङ्गे मा बि , चाङ्गे	7	2	5	12	13

५.१.६ विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार र सुविधा

यस गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरुमा रहेका स्रोत साधनको अवस्था तथा सङ्ख्यासम्बन्धि विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । यस गाउँपालिकाका विद्यालयहरुमा पुस्ताकालय र विज्ञान प्रयोगशाला निर्माणमा जोड दिनु पर्ने देखिन्छ ।

वडा न	शैक्षिक संस्थाको नाम	लैङ्गिकमैत्री शौचालय	हात धुने ठाउँको व्यवस्था	स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था	कम्प्युटर सङ्ख्या	कमपाउण्ड वाल
१	श्री जनता आधारभूत विधालाय	छ	छ	छैन	1	छैन
१	श्री कोर्लङे आधाभुत विद्यालय	छैन	छैन	छैन	1	छैन
१	श्री सिंह देवि आधारभुत विधालय	छ	छैन	छैन	1	छैन
१	श्री परमसिंह देवि माध्यमिक विधालय	छैन	छ	छ	10	छैन
२	श्री देवी आधारभुत	छ	छैन	छैन	5	छैन
२	श्री पञ्चकन्या आधारभुत विद्यालय	छैन	छैन	छ	1	छैन
२	श्री भगवती आधारभुत	छैन	छ	छ	1	छैन
२	श्री पिपल भोटे आधारभूत बिधालय	छ	छ	छ	1	छैन
२	श्री सिंहेश्वरी आधारभूत विद्यालय	छैन	छैन	छैन	2	छैन
२	श्री आम्बोटे आधारभुत बिधालय	छ	छैन	छ	8	छैन
२	श्री शिवालय इङ्लिस वोर्डिङ स्कूल	छ	छ	छैन	0	छैन
२	श्री गुप्तेश्वर मा.वि	छ	छ	छ	8	छैन
२	श्री दुर्गा माध्यमिक विद्यालय	छ	छ	छ	13	छ
२	श्री सरस्वती माध्यमिक विधालय	छ	छ	छ	5	छैन
३	श्री विस्मुरे प्राथमिक विधालय	छैन	छैन	छ	1	छैन
३	श्री शान्ति आधरभुत विद्यालय	छ	छ	छ	10	छैन
३	श्री सिरिजंघा आधारभुत विधालय	छ	छैन	छ	2	छ
३	श्री कलिका आधारभुत विधालय	छ	छ	छ	1	छैन छ
३	श्री जलकन्याण आधारभुत विद्यालय	छ	छ	छ	7	छैन
३	श्री जनता आधारभुत बिद्यालय	छ	छ	छ	1	छैन

वडा न	शैक्षिक संस्थाको नाम	लैङ्गिकमैत्री शौचालय	हात धुने ठाउँको व्यवस्था	स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था	कम्प्युटर सङ्ख्या	कमपाउण्ड वाल
३	श्री सिहबाहिनी आधरभुत बिधालय	छैन	छैन	छ	2	छैन
३	श्री हाङ्पाङ इङलिस बोर्डिङ स्कुल	छ	छ	छ	2	छैन
३	श्री किरातेस्वर बाल बिकास केन्द्र	छ	छैन	छ	1	छैन
३	श्री भगवती बाल बिकास केन्द्र	छ	छैन	छैन	0	छैन
४	श्री बुद्ध आधारभूत बिद्यालय	छ	छ	छैन	1	छैन
४	श्री सरस्वती आधारभूत बिद्यालय	छ	छ	छैन	2	छैन
४	श्री नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत बिद्यालय	छ	छैन	छैन	2	छैन छ
४	श्री छतेढुङ्गा माध्यमिक विद्यालय	छ	छ	छ	19	छ
५	श्री ताप्लेजुङ् पाथीभरा आवासीय अंग्रेजी स्कुल	छैन	छ	छ	5	छ
५	श्री त्रिपुरेश्वर आ.वि.	छ	छैन	छैन	3	छैन
५	श्री जाल्पादेवी आधारभुत विद्यालय	छ	छ	छैन	5	छैन
५	श्री चाङ्गे मा बि चाङ्गे	छ	छ	छैन	14	छ

५.१.७ भर्ना दर , निरन्तरता दर , सिकाई उपलब्धी दर

यस गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरुको २०७९/८०को कुल भर्ना , निरन्तरता तथा उतिर्ण दर निम्न तालिकामा देखाइएको छ -

खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धि दर			उतीर्ण दर		
पुर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	पुर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा ११	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
९६.३	९५.४	५५.३	६७.५	८५.६					७०		

५.१.८ आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयमा पहुँचको अवस्था

घरबाट नजिकको आधारभूत विद्यालयसम्म पैदल बाट पुग्न कति समय लाग्नेको विवरण

यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१का अनुसार कुल २५५७ घरपरिवार घरबाट नजिकको आधारभूत विद्यालयसम्म पुग्न लाग्ने समय अनुसार वडागत विवरण हेर्दा ३० मिनेट भन्दा कम समय लाग्ने १२५९ (४९.२४%) घरधुरी, आधा देखि एक घण्टा १०६८ (४१.७७%) घरधुरी ,एक घण्टा भन्दा धेरै २३० (८.९९%) घरधुरी रहेका छन् | यस विवरण लाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	३० मिनेट भन्दा कम	आधा देखि एक घण्टा	एक घण्टा भन्दा धेरै	जम्मा
१	२२४	१९८	११	४३३
२	३८१	१८१	६४	६२६
३	३१३	३२८	५४	६९५
४	१६९	१७३	७६	४१८
५	१७२	१८८	२५	३८५
जम्मा	१,२५९	१,०६८	२३०	२,५५७
प्रतिशत (%)	४९.२४	४१.७७	८.९९	१००

घरबाट नजिकको माध्यमिक विद्यालयसम्म पैदल बाट पुग्न कति समय लाग्नेको विवरण

वडा नम्बर	३० मिनेट भन्दा कम	आधा देखि एक घण्टा	एक घण्टा भन्दा धेरै	जम्मा
१	१०३	१५९	१७१	४३३
२	२२६	३२८	७२	६२६
३	२१९	२०१	२७५	६९५
४	७२	२६३	८३	४१८
५	२२९	९०	६६	३८५
जम्मा	८४९	१,०४१	६६७	२,५५७
प्रतिशत (%)	*३३.२०*	*४०.७१*	*२६.०९*	*१००*

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस सिर्शकमा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य अवस्था सम्बन्धि विवरणहरु प्रस्तुत गरिएको छ -

५.२.१ स्वास्थ्य सँस्थाको विवरण

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकामा ७ वटा स्वास्थ्य चौकी, २ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई र १ वटा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र रहेको देखिन्छ | गाउँपालिकामा वडागत खोप केन्द्र तथा स्वास्थ्य सेवालाई चुस्त बनाउन स्वास्थ्य स्वयम्सेविका वडागत रुपमा काम गर्ने गरेको देखिन्छ | यहाँ रहेका स्वास्थ्य चौकीमा सामान्य रगत जाँच ल्याबथप्नु पर्ने तथा चिकित्सक/स्वास्थ्यकर्मी थप गरि अझ परिस्कृत सेवा दिन सकिने देखिन्छ | स्वास्थ्य सँस्था सम्बन्धि जानकारी निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ —

वडा न.	टोल	स्वास्थ्य सँस्थाको नाम	सँस्थाको भवन	भवन सङ्ख्या	कोठा सङ्ख्या	स्रोत व्यक्तिको नाम थर	सम्पर्क नम्बर
१	केच्छाङ	निघुरादिन स्वास्थ चौकी	पक्की	1	3	रमेश परियार	9848670491
२	फुलबारी	फुलबारि स्वास्थ चौकी	पक्की	1	3	पवन बराइली	9823379648
२	चोकपुर	चोक्पुर स्वास्थ्य चौकी	पक्की	1	3		
२	रमिते	रमिते सामुदायिक स्वास्थ इकाई	कच्ची	1	1	राधिका सावा लिम्बु	9842766417
२	फुलबारी	फुलबारी स्वास्थ चौकी	पक्की	2	6	पवन बराइली	9741778147
३	मेहेले	हाङ्पाङ मेहेले स्वस्थ्य चौकी	पक्की	1	3	चाद्री सावा	9861920685
४	सोबुवा	सोबुवा स्वास्थ्य चौकी	पक्की	1	5	पासाङमु शेर्पा	9767393249
४	नेसुम	चागे स्वास्थ्य चौकी नेसुम	पक्की	1	12		9842420280
५	दोभान	दोभान सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा इकाइ	कच्ची	1	3	प्रेम प्रसाद प्रसाइ	9843483107
५	गैरी गाउँ	आधारभुत स्वास्थ केन्द्र चाङ्गे	पक्की	1	6	प्रकाश शेर्पा	9860748751

५.२.२ स्वस्थ्य संस्थमा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी

यस गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य सँस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ —

सामान्य चिकित्सक तथा विशेषज्ञ चिकित्सक नभएको देखिएको छ -

वडा न.	स्वास्थ्य सँस्थाको नाम	हे.व	नर्स	अनमी	ल्याव टेक्निसियन
१	निघुरादिन स्वास्थ चौकी	3	0	2	0
२	फुलबारि स्वास्थ चौकी	1	0	3	0
२	चोक्पुर स्वास्थ्य चौकी	0	0	1	0
२	रमिते सामुदायिक स्वास्थ इकाई	0	0	1	0
२	फुलबारी स्वास्थ चौकी	1	0	3	0

वडा न.	स्वास्थ्य सँस्थाको नाम	हे.व	नर्स	अनमी	ल्याव टेक्निसियन
३	हाङपाङ मेहेले स्वस्थ्य चौकी	1	1	1	0
४	सोबुवा स्वास्थ्य चौकी	1	0	1	0
४	चागे स्वास्थ्य चौकी नेसुम	1	0	3	1
५	दोभान सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा इकाइ	1	0	0	0
५	आधारभुत स्वास्थ केन्द्र चाङ्गे	0	0	0	0

५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको अवस्था

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच आफ्नो घरधुरी रहेको स्थान बाट कस्तो रहेछ भनेर हेर्दा घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ अनुसार आफ्नो घर बाट कुनै पनि नजिकको स्वास्थ्य सँस्थामा पुग्न लाग्ने समयको विवरण अनुसार ३० मिनेट भन्दा कम लाग्ने घरधुरी सङ्ख्या ७८३ (३०.६२%), आधा देखि एक घण्टा समय लाग्ने १२०७ (४७.२०%) र एक घण्टा भन्दा धेरै समय लाग्ने ५६७ (२२.१७%) रहेको देखिन्छ | यस सम्बन्धि वडागत तथ्याँक निम्न तालिकामा देखाको छ -

वडा नम्बर	३० मिनेट भन्दा कम	आधा देखि एक घण्टा	एक घण्टा भन्दा धेरै	जम्मा
१	१०२	१९२	१३९	४३३
२	२३१	३३९	५६	६२६
३	१७५	२९०	२३०	६९५
४	१५८	१७६	८४	४१८
५	११७	२१०	५८	३८५
जम्मा	**७८३**	**१,२०७**	**५६७**	**२,५५७**
प्रतिशत (%)	*३०.६२*	*४७.२०*	*२२.१७*	*१००*

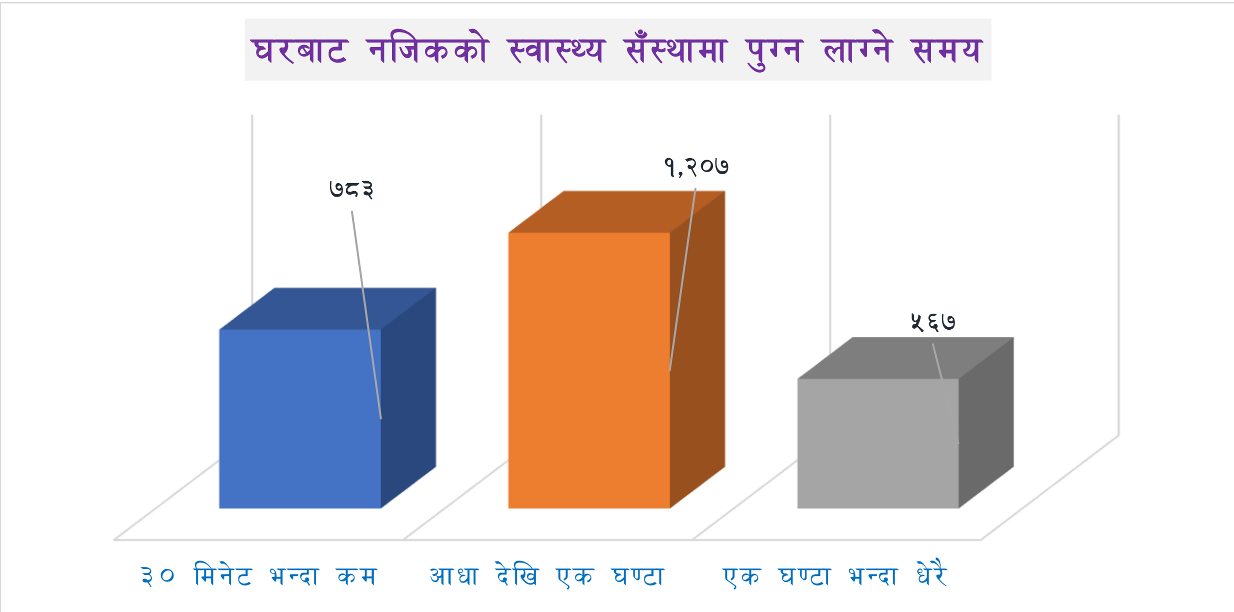

५.२.४ परिवारको सदस्यको स्वास्थ्य स्थिति विवरण

अक्सर गणना गरेको स्थानमा बसोवास गर्ने जनसङ्ख्यालाई आधार मानेर यस स्वास्थ्य स्थितिको विवरण सम्पूर्ण घरपरिवार २५५७मा गरिएकोमा जम्मा ११,२०५ जना मध्ये परिवारको सदस्यको स्वास्थ्य स्थितिको आधारमा तथ्याँक हेर्दा स्वास्थ्य व्यक्ति ९४८९ (८४.६९%), दिर्घ रोग लागेको ५७० (५.०९%), सामान्य रोग लागेको ६३७ (५.६८%) र विदेशमा बसेको ५०९ (४.५४%) रहेको छन | यस सम्बन्धि विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	स्वास्थ्य	दिर्घ रोग लागेको	सामान्य रोग लागेको	विदेशमा बसेको	जम्मा
१	१,५९७	२३	४५	५०	१,७१५
२	२,४२७	५५	७९	१२७	२,६८८
३	२,८३७	२०६	२६०	२०७	३,५१०
४	१,१३४	२५०	२०४	७६	१,६६४
५	१,४९४	३६	४९	४९	१,६२८
जम्मा	९,४८९	५७०	६३७	५०९	११,२०५
प्रतिशत (%)	*८४.६९*	*५.०९*	*५.६८*	*४.५४*	*१००*

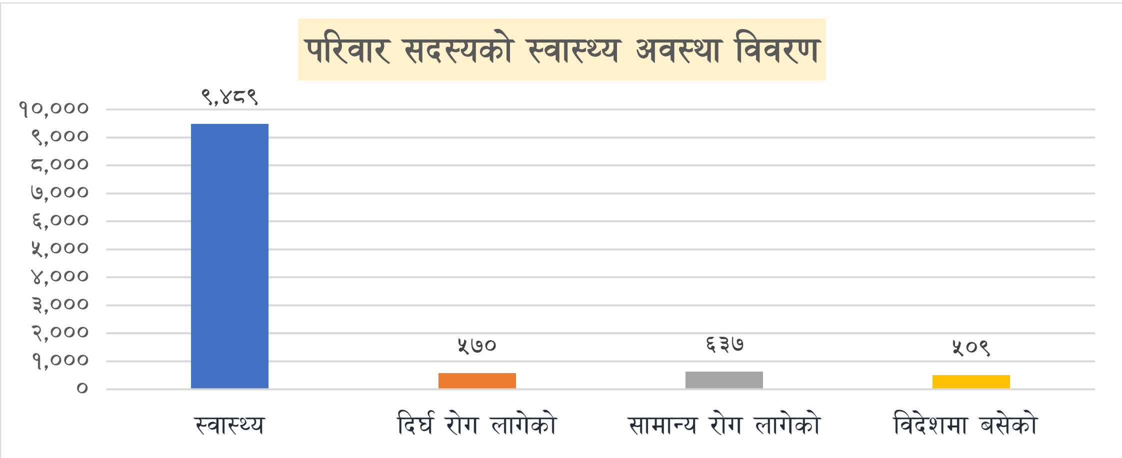

५.२.५ अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा जनसङ्ख्या ११,२०५ जना मध्ये अपाङ्गताको आधारमा अपांगता भएको महिला ६४ र पुरुष १०२, अपांगता नभएको महिला ५३५८ र पुरुष ५६८१ सङ्ख्या रहेको देखाएको छ | यस विवरणलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	अपांगता भएको			अपांगता नभएको			जम्मा जनसंख्या
	महिला	*पुरुष*	*जम्मा*	*महिला*	*पुरुष*	*जम्मा*	
१	९	१५	२४	८४९	८४२	१,६९१	१,७१५
२	९	२४	३३	१,२८५	१,३७०	२,६५५	२,६८८
३	२१	२६	४७	१,६४५	१,८१८	३,४६३	३,५१०
४	१२	२४	३६	८०९	८१९	१,६२८	१,६६४
५	१३	१३	२६	७७०	८३२	१,६०२	१,६२८
जम्मा	६४	१०२	**१६६**	५,३५८	५,६८१	**११,०३९**	**११,२०५**

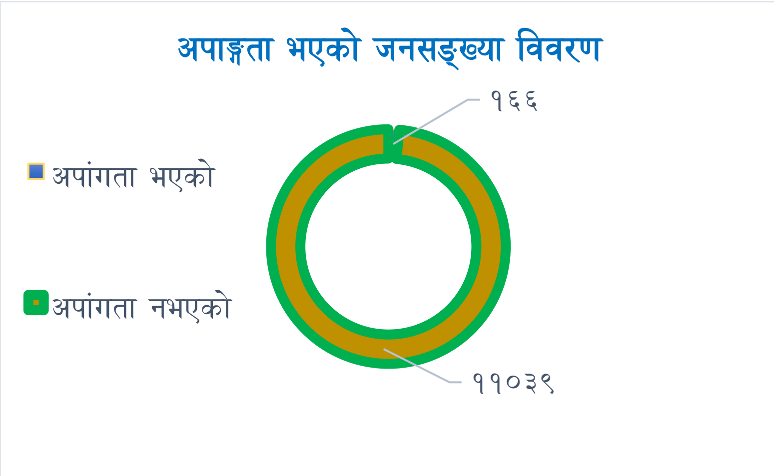

५.२.६ खोप सेवा तथा पोषण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					२ बर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ बर्ष मुनिका	*२ बर्ष मुनिका*	*५ बर्ष मुनिका*	*विसिजि*	*पेण्टाभ्या–लेण्ट*	*पोलियो तेश्रो*	*दादुरा रुबेला*	*जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)*	*बृद्धि अनुगमन गरिएका*	*बृद्धि अनुगमन गरिएका मध्ये कुपोषित*
१	४१	८३	१८८	२९	३६	३४	४१	६७	४३	२
२	५७	११५	२३४	४६	५४	५९	५३	५४	१३	०
३	६०	१२३	२८८	३२	४७	४९	५२	४९	५३	१
४	३६	७४	१६९	५८	६३	६०	८५	६९	८०	०
५	३४	६९	१७६							

५.२.७ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धि विवरण

वडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती÷प्रसूति भएका महिला संख्या गर्भवती/सुत्केरी	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या ४,६,८,९ महिना	प्रसूति भएको आधारमा सुत्केरी संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१	३४	८	६	३१	२३	२३	११
२	३७	२९	२४	३७	१०	१०	१२
३	३१	१८	१५	३१	३२	३२	११
४-५	४८	४७	४७	४८	३६	३६	१२
५	४ र ५ को संयुक्त						
जम्मा	**१५०**	**१०२**	**९२**	**१४७**	**१०१**	**१०१**	**४६**

५.२.८ विगत १२ महिना अवधिमा घर परिवारमा गर्भवती महिला भएको विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा २५५७घरपरिवार मध्ये विगत १२ महिना अवधिमा घर परिवारमा गर्भवती महिला भए/नभएको आधारमा विवरण हेर्दा गर्भवती महिला भएको ९९ (३.८७%), गर्भवती महिला नभएको २४५८ (९६.१३%) घरपरिवार रहेको छ |यस विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	गर्भवती महिला भएको	गर्भवती महिला नभएको	जम्मा
१	२७	४०६	४३३
२	२९	५९७	६२६
३	२६	६६९	६९५
४	१६	४०२	४१८
५	१	३८४	३८५
जम्मा	९९	२,४५८	२,५५७
प्रतिशत (%)	*३.८७*	*९६.१३*	*१००*

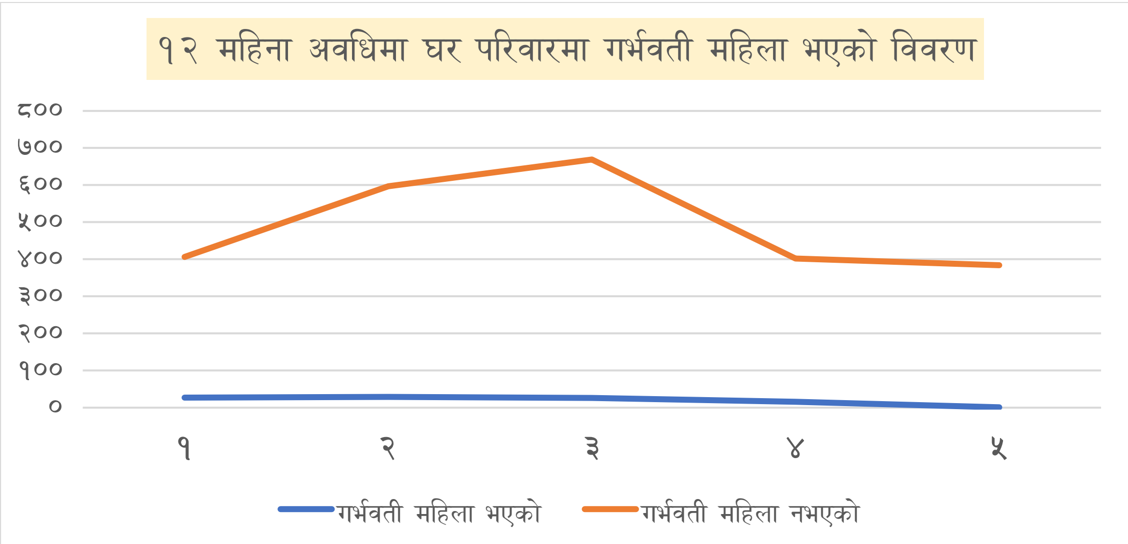

गत १२ महिनामा परिवारमा गर्भवती महिलाले नियमित रूपमा तालिम प्राप्त स्वास्थ्य कर्मीहरुबाट स्वास्थ्य जाँचको विवरणहेर्दा ,६ जना गर्भवती महिला बाहेक सबैले नियमित रुपमा स्वास्थ्य सँस्था वा स्वयम्सेविका सङ्ग परामर्श गरेको देखिएको छ |

५.२.९ गत १२ महिनामा जीवित शिशु जन्म दिएको विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा जनसख्या ११,२०५ मध्य गत १२ महिनामा जीवित शिशु जन्म दिएको ४० छ भने गर्भवती महिला ५९ रहेको छन |यस विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	जीवित शिशु जन्म दिएको	गर्भवती महिला	जम्मा
१	६	२१	२७
२	१५	१४	२९
३	३	२३	२६
४	१५	१	१६
५	१	०	१
आठराई त्रिवेणी	४०	५९	९९

५.२.९.१ कसैले जिवित शिशुलाई जन्म दिनु भएको भए बच्चा जन्माउँदा कसले सहयोग गरेको विवरण

वडा नम्बर	स्वास्थ्यकर्मी	महिला स्वास्थ्य स्वामसेविका	परिवारका सदस्य /छिमेकी /साथी	जम्मा
१	६	०	०	६
२	८	३	४	१५
३	३	०	०	३
४	१०	१	४	१५
५	१	०	०	१
जम्मा	२८	४	८	४०

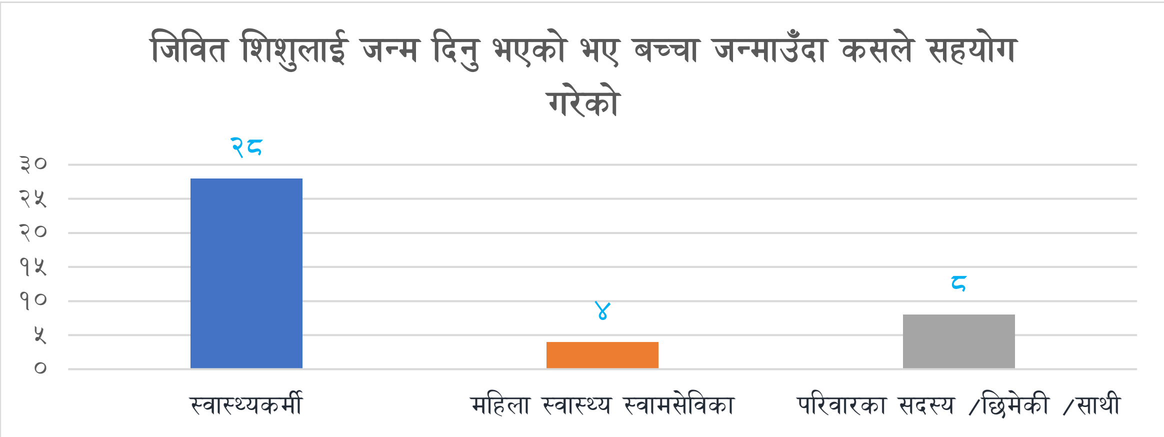

५.२.१० शिशु तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	गर्भावस्था÷प्रसूति अवस्था÷सुत्केरी पछिको ६ हसाभित्र मृत्यु भएका महिला	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५–४९ वर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
					महिला		*पुरुष*		
					स्थायी	*अस्थायी*	*स्थायी*	*अस्थायी*	
१	०	०	०	५०६		८४		३.७	१८
२	०	०	३	६९४		१११		११.६	१८
३	०	१	१	८००		२७६		१५.७	१८
४	०	०	०	४४६		२९१		१६.७	१९
५	०	०	०	४१५		५३		१०.७	

५.२.११ स्वास्थ्य स्वयम्सेविकाको विवरण

नाम थर	लिङ्ग
फुलमाया मैनाली	महिला
दिल कुमारी दाहाल खरेल	महिला
कल्पना लिम्बु	महिला
मन कुमारी तामाङ्ग	महिला
कृष्ण कुमारी राई	महिला
मेनुका नेपाली	महिला
अमृता गुरुङ	महिला
प्रमिला शेर्पा	महिला
शर्मिला तामाङ्ग	महिला
राम कुमारी गुरुङ	महिला
सुनिता गुरुङ	महिला
राम माया शेर्पा	
फुल माया तामाङ्ग	महिला
शर्मिला तामाङ्ग	महिला
लक्ष्मी भर्तेल (सिटौला)	महिला
शान्ति तामाङ्ग	महिला
बिमला बिश्वोकर्मा रसाइली	महिला
गोमा चुडाल	महिला
दिल कुमारी सन्दआङ्ग	महिला
मन कुमारी साँवा	महिला

नाम थर	लिङ्ग
दिपा लिम्बु	महिला
सुशिला सेन्दाङ्ग	महिला
सावित्र देवी माबोहाङ्ग	महिला
कमला दाहाल पाठाक	महिला
नरमाया गुरुङ	महिला
रुप देवी सुनुवार	महिला
पर्वता चौलागाईं	महिला
राम कुमारी तामाङ्ग	महिला
सन्जिता सेलीङ्ग	महिला
शान्त श्रेष्ठ	महिला
रेनुका देवी सुबेदी	महिला
सम्झना लिम्बु	महिला
अनिता सदाङ्ग	महिला
गंगा माया पौडेल	महिला
बुधरानी पालुङ्गवा (लिम्बु)	महिला
लिला माया राई	महिला
रुपा राई	महिला
बिष्णु थुलुंङ्ग राई	महिला
शर्मिला योङ्गहाङ्ग	महिला
सुकुमाया तामाङ्ग	महिला
बिमला लक्ष्सम्बा	महिला
निर्मला लिम्बु	महिला
भिम कुमारी गुरुङ	महिला
मन्जु गुरुङ	महिला
दिलकुमारी लिम्बु तामाङ्ग	महिला
तेजमाया लिम्बू	महिला
दिल माया तामाङ्ग	महिला
सीता कुमारी तामाङ्	महिला
रुपा राई	महिला
यमुना मगर	महिला
स्वीकृति लावती	महिला
दिलकुमारी लिम्बु	महिला
रामला देवी बराल	महिला
आशा लिम्बु सिरेङ्ग	महिला
कल्पना सावा लिम्बु	महिला

नाम थर	लिङ्ग
कमला शेर्पा गुरुङ	महिला
देवी माया ओखाबू	महिला
सावित्रा श्रेष्ठ	महिला
मनिता लिम्बु	महिला
सोकमाया तामाङ्ग	महिला
संगीता लिम्बु	महिला
तिला रुपा न्यौपाने	महिला
आशा शेर्पा लिम्बु	महिला
मिंग्मा ल्हमु शेर्पा	महिला
सीता सावा चोङवाङ	महिला
बिमला लिम्बु	महिला
चन्द्रमाया लिम्बु	महिला
गंगा त्रिखत्री	महिला
भिम कुमारी खवास	महिला
जानुका लिम्बु आङबुहाङ	महिला
देवकला प्रसाई	महिला

५.३ खाने पानी तथा सरसफाई सम्बन्धी

५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था

आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ अनुसार जम्मा २,५५७ घरधुरीहरूमा खानेपानी सुविधाको विश्लेषण गर्दा आधाभन्दा धेरै २४७४ अर्थात् (९६.७५%) घरधुरीहरूको घर आगनमै खानेपानी सुविधा उपलब्ध भएको पाइन्छ भने ७४ घरधुरी (२.८९%)को १० मिनेटको पैदल यात्रामा पानीको सुविधा रहेकोछ। यसैगरी पानी भर्न जान, पानी भर्न र पानी लिएर फर्कनको लागि आधाघण्टा समय लाग्ने घरधुरीहरू जम्मा ६ (०.२३%) र एक घण्टा वा सोभन्दा बढी समय लाग्ने घरधुरीको सङ्ख्या ३ (०.१२%) रहेको देखिन्छ । वडागत विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

वडा नम्बर	घर आगनमै छ	१० मिनेट सम्म पैदल	आधा घण्टा सम्मको दुरी	१ घण्टा वा सो भन्दा माथि	जम्मा
१	४१४	१३	४	२	४३३
२	६२४	२	०	०	६२६
३	६८५	८	२	०	६९५
४	३७७	४०	०	१	४१८
५	३७४	११	०	०	३८५
जम्मा	**२,४७४**	**७४**	**६**	**३**	**२,५५७**
प्रतिशत (%)	९६.७५	२.८९	०.२३	०.१२	१००

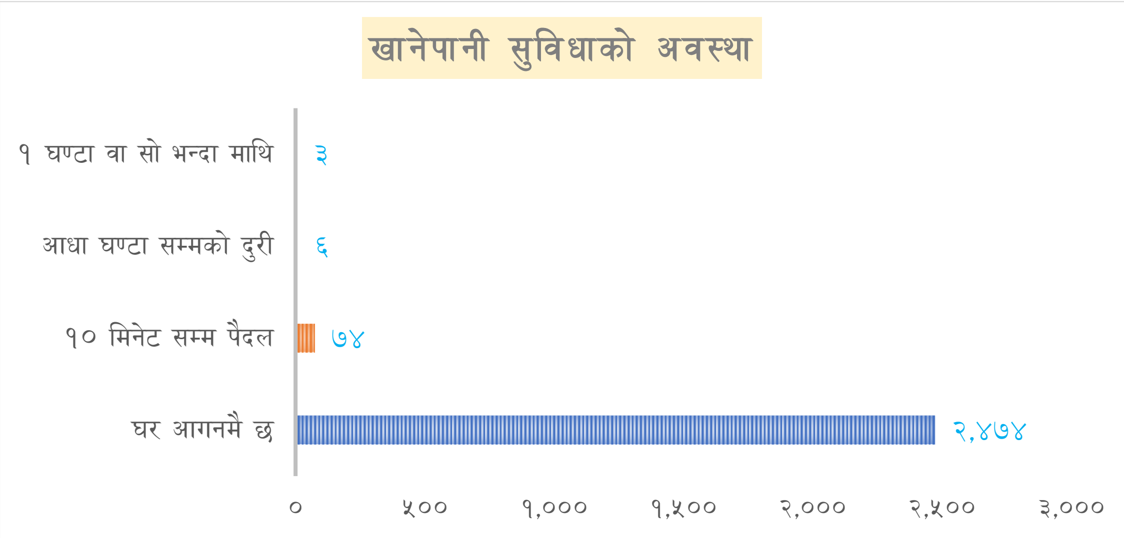

५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ अनुसार यस गाउँपालिकामा खानेपानीको मुख्य स्रोतको आधारमा विवरण हेर्दा पाइपधारा घर कम्पाउण्डमा २०९० (८१.७४%), मुलकोको पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी ३८४ (१५.०२%), पाइपधारा घर कम्पाउण्ड बाहिर ७८ (३.०५%) घरधुरी रहेको देखिएको छ । खानेपानीको विवरणलाई हेर्दा यसको सुध्दतामा पनि ध्यान दिनु पर्ने देखिन्छ । यस सम्बन्धि विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

वडा नम्बर	पाइपधारा घर कम्पाउण्डमा	पाइपधारा घर कम्पाउण्ड बाहिर	ट्युबवेल/ हेन्डपम्प	मुलको पानी	नढाकिएको इनार / कुवा	डिप वोरिङ्ग	जम्मा
१	४१४	१२	१	३	१	२	४३३
२	५८४	४१	०	१	०	०	६२६
३	६७३	११	०	११	०	०	६९५
४	८२	६	०	३२९	१	०	४१८
५	३३७	८	०	४०	०	०	३८५
जम्मा	**२,०९०**	**७८**	**१**	**३८४**	**२**	**२**	**२,५५७**
प्रतिशत (%)	*८१.७४*	*३.०५*	*०.०४*	*१५.०२*	*०.०८*	*०.०.८*	*१००*

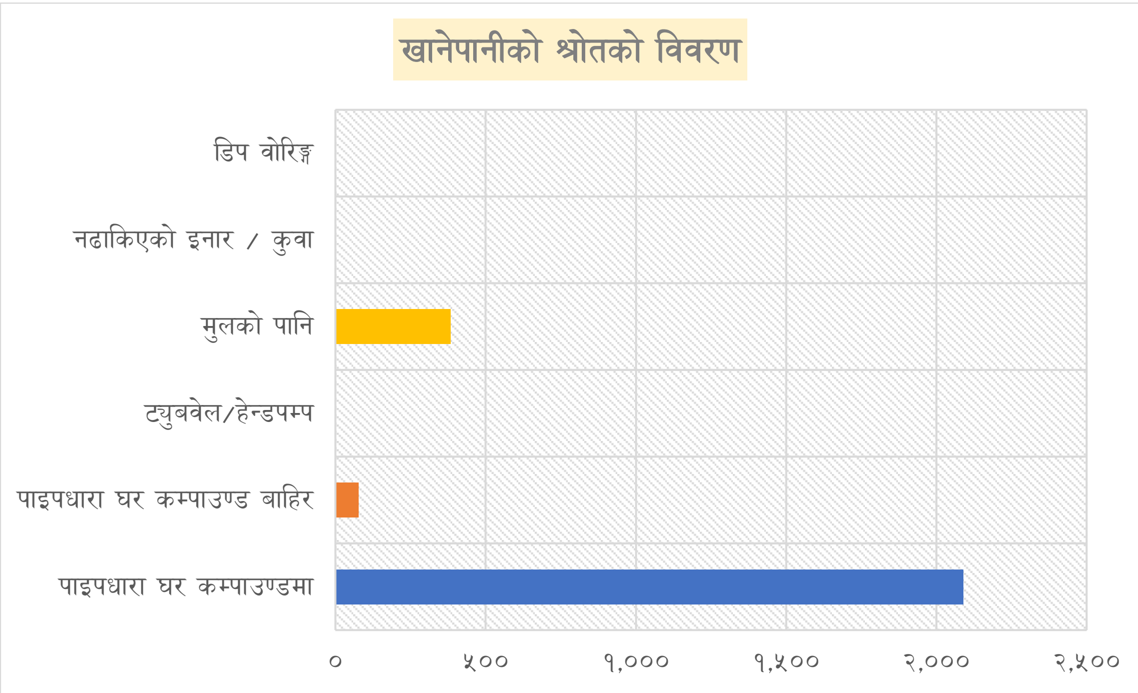

५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकामा जम्मा घरपरिवार २५५७ मध्ये शौचालय भएको विवरण हेर्दा सबैभन्दा बढी साधारण चर्पी २३६५(९२.४९%) परिवारको रहेको देखिन्छ भने कच्ची चर्पी प्रयोग गर्ने १५१ (५.९१%), फ्लस भएको सार्वजनिक ढलमा मिसिने चर्पी नभएको र शौचालय नभएको घरपरिवार ४१ रहेको देखेको छ । यस सम्बन्धी विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ –

वडा नम्बर	कच्ची चर्पी	साधारण चर्पी	शौचालय नभएको	जम्मा
१	११०	३१५	८	४३३
२	३	६१२	११	६२६
३	२४	६५०	२१	६९५
४	८	४१०	०	४१८
५	६	३७८	१	३८५
जम्मा	१५१	२,३६५	४१	२,५५७
प्रतिशत (%)	*५.९१*	*९२.४९*	*१.६०*	*१००*

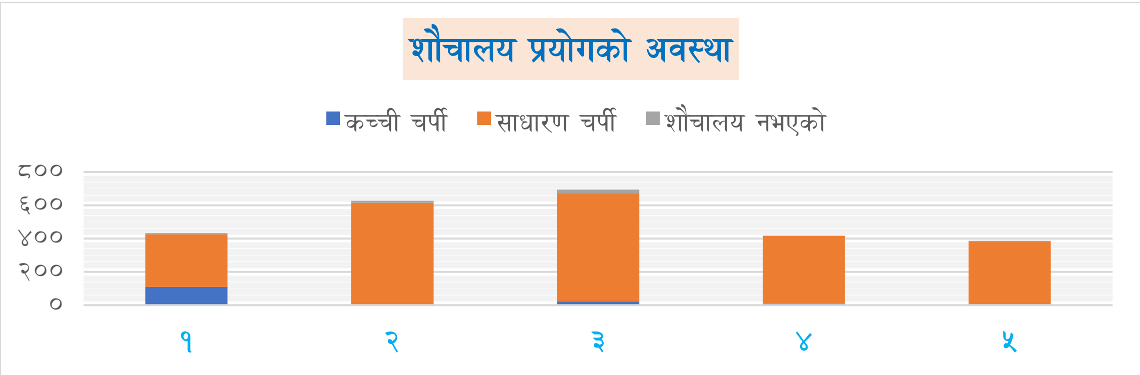

५.३.४ सार्वजनिक शौचालय

५.३.५ फोहोरमैला व्यवस्थापन

यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा घरधुरी २५५७ मध्ये फोहर व्यवस्थापनका लागि केहि पनि नगरेको घरधुरी १,३५० (५२.८०%) छ भने धेरै कमल घरधुरीले वर्गीकरण नगरी डस्टविनमा राख्ने गरेको ५०(१.९६ %) छ | यस विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

फोहर व्यवस्थापन	**वडा नम्बर**					**जम्मा**	*प्रतिशत (%)*
	१	२	३	४	५		
फोहर व्यवस्थापनका लागि केहि पनि गरेको छैन	३२९	२४८	३२५	४०४	४४	१,३५०	52.80
खाल्डोमा फ्याल्ने गरेको	११	७७	६४	३	३३५	४९०	19.16
वर्गीकरण गरी अलग अलग खाल्डोमा राखी व्यवस्थापन गरेको	१	१०९	०	६	०	११६	4.54
वर्गीकरण नगरी डस्टविनमा राख्ने गरेको	२	४४	०	३	१	५०	1.96
जलाउने गरेको	९०	१४८	३०६	२	५	५५१	21.55
जम्मा	४३३	६२६	६९५	४१८	३८५	२,५५७	100

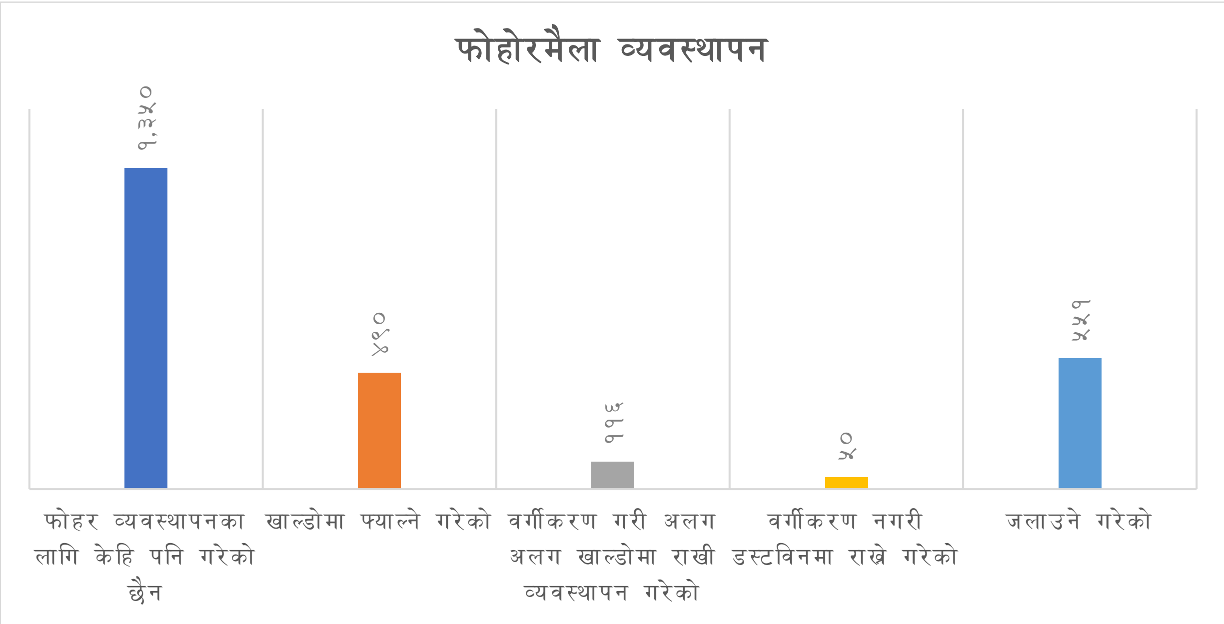

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण

५.४.१ लिङ्ग अनुसार बाल विवाह

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा १८ वर्ष उमेर मुनि विवाह गर्ने जम्मा जनसङ्ख्या मध्ये वालिका वा युवती ८४९ र वालक वा युवक ८१८ रहेका छन |यस विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नम्बर	वालिका वा युवती	वालक वा युवक	जम्मा
१	११९	१०९	२२८
२	१९६	१९७	३९३
३	२६४	२६०	५२४
४	१३०	११८	२४८
५	१४०	१३४	२७४
जम्मा	८४९	८१८	१,६६७

५.५ कला, भाषा तथा संस्कृति

५.५.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल

धार्मिक तथा एतिहासिक स्थलको विवरण हेर्दा मुख्यत यस गाउँपालिकामा १२ वटा मठमन्दिर , २ वटा चर्च , ४ वटा गुम्बा , एक दरबार र एक नाच घर रहेको देखिएको छ | यस गाउँपालिकामा जातजाती अनुसार आफ्नो भेष भूसा लगाउने पनि गरिन्छ ।

वडा न.	टोल	स्थलको प्रकार	सम्पदाको नाम
१	डाँडा गाउँ	मठमन्दिर	पाथिभरा माता
१	निधुरादीन चोक	चर्च	नेपाल एभन्जेलिसट स्टिक क्रुसेट चर्च
१	दवारे गाउँ	साँस्कृतिक क्लब (नाचघर)	तमु स्पोर्टिङ क्लब, निघुरादिन
२	मुलचोक	मठमन्दिर	मुलचोक पाथिभरा
२	जुकेटार	गुम्बा	रिसिङ्ग बौद गुम्बा
२	चोकपुर	मठमन्दिर	गुसेशवर शिव भजन कीर्तन मन्दिर
२	चोकपुर	मठमन्दिर	गुसेश्वर राधा कृष्ण मन्दिर
२	तिलिङ डाडा	गुम्बा	साङ्छोपाल्देन गुम्बा
२	चोकपुर	मठमन्दिर	मन्दिर
२	चोकपुर	मठमन्दिर	गुसेश्वर मन्दिर
२	जुकेटार	गुम्बा	उगेन छ्यो खोलिङ गुम्बा
३	हाङपाङ	चर्च	प्रोतन
३	प्रसाई गाउँ	मठमन्दिर	शिव मन्दिर
३	पान सुब्बा	मठमन्दिर	पन्सुब्बा हिटि मङ्हिम पोखरी
३	सुन्तला बारी	मठमन्दिर	किरात चैइतलुङ
४	नेसुम	दरवार	सूचिहाङ दरबार

वडा न.	टोल	स्थलको प्रकार	सम्पदाको नाम
४	गोर्जा	गुम्बा	हिसी छयोलिङ गुम्बा
५	दोभान	मठमन्दिर	सिवालय मन्दिर
५	थर्पु	मठमन्दिर	माछा पोखरी
५	लुङधारा	मठमन्दिर	हिटि माङ्हिम मन्दिर

५.५.२ समुदायमा आधारित सँस्था तथा समूह

वडा न.	टोल	सँस्था वा समूहको प्रकार	समूह, सँस्थाको नाम	समूह वा सँस्थाको अध्यक्षको नाम थर	पुरुष सदस्य सङ्ख्या	महिला सदस्य सङ्ख्या
१	निधुरादीन चोक	बाल क्लब	परम प्रगतिशील बाल क्लब	मनिता गुरुङ	७	१४
२	माझ गाउँ	कृषक समूह	सरस्वती बहुउद्देश्यीय मिश्रित कृषक समुह	शकरनारायण श्रेष्ठ	१३	३
४	नेसुम	युवा क्लब	कुवा पानी युवा क्लब	नरेन्द्र प्रशाद लिम्बु	१७	२०

५.६ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था

सँस्थागत सर्वेक्षण २०८०/२०८१ अनुसार यस गाउँपालिकामा सुरक्षा निकाय सम्बन्धि विवरण हेर्दा ३ वाट प्रहरी चौकी तथा एक ईलाका प्रहरी कार्यालय यस गाउँपालिकामा रहेको देखाउँदछ| यस सम्बन्धि विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

वडा न.	सुरक्षा निकायको नाम	कार्यक्षेत्र	कार्यगर्ने कर्मचारी संख्या	सँस्था प्रमुखको नाम
१	निघुरादिन प्रहरी चौकि	निघुरादिन	६	प्रहरी सहायक निरीक्षक बिरेन्द्र प्रसाद शाह
२	अस्थायी प्रहरी चौकी, फूलबारी	फूलबारी	६	ओम नारायण श्रेष्ठ
३	हाङ्पङ प्रहरी चौकी, हाङपाङ	आठराई त्रिवेणि गाउँपालिका	७	सुनिल कुमार साह
५	इलाका प्रहरी कार्यालय दोभान	गाउँपालिका	१७	जयलाल प्रसाद यादब

खण्ड ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

६.१.२ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

६.१.३ जडिबुटीको उत्पादन, संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण

६.१.४ वासस्थानका आधारमा महत्वपूर्ण जनावर तथा चराचुरुङ्गीको विवरण

६.२ विपद् जोखिम व्यवस्थापन

६.२.१ जोखिमयुक्त स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

विपद प्रकार	वडा नम्बर					घरपरिवार सङ्ख्या
	१	२	३	४	५	
न्यून जोखिम	१३६	२	७७	१	३३४	५५०
बाढी	१९	३	४	१२	३	४१
पहिरो	१९१	५९	९५	३१८	४७	७१०
हावाहुरी	६०	१३७	४३	१८	०	२५८
डुवान वा कटान	०	०	०	१	०	१
आगालागी	८	८९	११	३५	१	१४४
असिना	१२	१०२	६	१७	०	१३७
खडेरी	१	१९३	४२४	५	०	६२३
अन्य	६	४१	३५	११	०	९३
जम्मा	४३३	६२६	६९५	४१८	३८५	२,५५७

६.२.२ विपद्-प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण

६.२.३ विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारी

यस गाउँपालिका

(क)मानविय स्रोत

संस्थाको नाम	खोज तथा उद्दार गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	आगलागी नियन्त्रण गर्न सक्ने दक्षजनशक्ति	प्राथमिक उपचार गर्न सक्ने	मनोसामाजिक परामशकर्ता
गाउँपालिका	-	-	६०	-
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	-	-	२०	-
नेपाल प्रहरी	-	-	६	-
जम्मा			८६	

खण्ड ७: भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था

वडा नम्बर	सडक नाम	सडकले जोडेको वस्तीहरु		प्रकार	लम्बाई	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	**सम्म**			
१	लिम्बुनी पुल घोद्रे	लिम्बुनी पुल	घोद्रे	कच्ची सडक	१९ कि.मि.	११५०
२				कच्ची सडक	१४.५ कि.मि.	१६२०
				कच्ची सडक	५ कि.मि.	१२३०
				कच्ची सडक	१८ कि.मि.	१८००

७.१.२ गाउँस्तरीय सडकहरु

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाले आफ्नै लगानीमा निर्माण गरेका सडक विवरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ -

वडा नम्बर	सडक नाम	सडकले जोडेको वस्तीहरु		प्रकार	लम्बाई	आयोजना बजेट
		देखि	**सम्म**			
१	लिम्बुनी पुल		लिम्बुनी पुल	कच्ची	१९ कि.मि.	५००००००।-
२				कच्ची	१४.५ कि.मि.	२००००००।-
३			देउराली	कच्ची	१२ कि.मि.	३००००००।-
४	गोर्जा गुफा	गुफा	गोर्जा	कच्ची	१८ कि.मि.	२५०००००।-
५	चाँगे नेसुन	चाँगे	नेसुन	कच्ची	८ कि.मि.	२०००००।-

७.१.३ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन, सवारी सुविधा, रुट

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका भित्र जिप, मोटरसाइकल चल्ने गरेको पाइन्छ भने नियमित रुपमा गाउँपालिका केन्द्र हाङपाङबाट इटहरी, फुङ्गलिङ्ग, विर्तामोड जाने जिपहरु चल्ने गरेको पाइन्छ। गाउँपालिका भित्र एक ठाउँ बाट अर्को ठाउँको यात्रा गर्न सार्वजनिक यातायात हाल सम्म नरहेको देखिन्छ।

७.१.४ झोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा

सँस्थागत सर्वेक्षण २०८०/८१ अनुसार यस गाउँपालिकामा रहेका पुलहरुको विवरण हेर्दा २ वटा झोलुङ्गेपुल , २ वटा पक्की र एक काठे पुल रहेको देखिन्छ। पुल सम्बन्धि विवरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ -

वडा न.	पुलको नाम	जोडिने बस्ती वारी	जोडिने बस्ती पारी	पुलको लम्बाई (मिटर)	पुलको प्रकार	अवस्था	निर्माण भएको साल
३	झुर्लुङे पुल	हाङ्पाङ	बाजोघरा	८०	झोलुङ्गे	राम्रो	2067
३	तमोरचुवादोभान झोलुङ्गे पुल	हाङ्पाङ	फुङ्लिङ	४३	झोलुङ्गे	राम्रो	2077
३	सोबुवा खोला पुल	हाङ्पाङ्	चागे	२२.५	पक्की	राम्रो	2070
३	सोबुवा पुल	हाङ्पाङ	चागे	२२.५	पक्की	ठिकै	2071
४	काठको पुल	चाङ्गे	हङ्पाङ	६	काठे	ठिकै	2081

७.१.५ टाढाको बस्तीबाट सम्बन्धित गाउँपालिकाको केन्द्र पुग्न लाग्ने अनुमानित समय

वडा नम्बर /वडा केन्द्र	टाढाको वस्तीको नाम	पुग्न लाग्ने समय	
		पौदल	सवारी
१ निघुरादीन	घोरे	३ घण्टा	०.५ घण्टा
२ फुलवारी	पाथिभरा मलचोक	२.५ घण्टा	०.५ घण्टा
३ हाङपाङ	देउराली	४ घण्टा	०.५ घण्टा
४ लुङसुङबाङ	गोर्जा	२.५ घण्टा	०.५ घण्टा
५ चाँगे	तिरतिरे	२ घण्टा	०.४ घण्टा
६			

७.१.६ गाउँपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दूरी

वडा नम्बर	वडा कार्यलय रहेको स्थान	गाउँपालिका कार्यलय सम्मको दुरी
१	नुघुरादीन	९ कि.मि.(०.५ घण्टा सवारीमा)
२	फुलवारी	६ कि.मि. (०.३५ घण्टा सवारीमा)
३	हाङपाङ	०.५ कि.मि.
४	लुङसुङबाङ	१६ कि.मि. (१ घण्टा सवारीमा)
५	चाँगे	१० कि.मि. (०.५ घण्टा सवारीमा)

७.१.७ पैदल मार्ग

१.वेपारे पांग्रा झ्याल पैदल मार्ग

२.निघुरादीन लिम्बुनी पुल पैदल मार्ग

३.गोर्जा गुफा पैदल मार्ग

४.हाङपाङ सेक्काघात पैदल मार्ग

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा

७.२.१ खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/८१ अनुसार गाँउपालिकामा बसोबास गर्ने २५५७ घरधुरीमध्ये खाना पकाउन प्रयोग गर्ने प्रमुख इन्धनको प्रमुख स्रोत दाउरा/काठ प्रयोग गर्ने घरधुरी धेरै रहेको देखिन्छ । दाउरा प्रयोग गर्ने घरधुरी २५३९ (९९.३०%) रहेको देखिन्छ। इन्धनको रूपमा विद्युत, सौर्य ऊर्जा प्रयोग न्यून हुने यस गाउँपालिकामा एल.पी.जी. ग्याँस प्रयोग गर्ने घरधुरी ७.४३ प्रतिशत अर्थात् १९० घरपरिवार रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

बहूत्तरमा आधारित

वडा नम्बर	दाउरा/काठ	एल.पी.जी.ग्यास	वायो ग्यास	विधुत	गुइठा
१	४३१	३३	२	१	३
२	६२२	११	०	१	१
३	६९०	४०	०	०	१
४	४१६	६७	०	६	०
५	३८०	३९	०	२	०
जम्मा	**२,५३९**	**१९०**	**२**	**१०**	**५**
प्रतिशत (%)	*९९.३०*	*७.४३*	*०.०८*	*०.३९*	*०.२०*

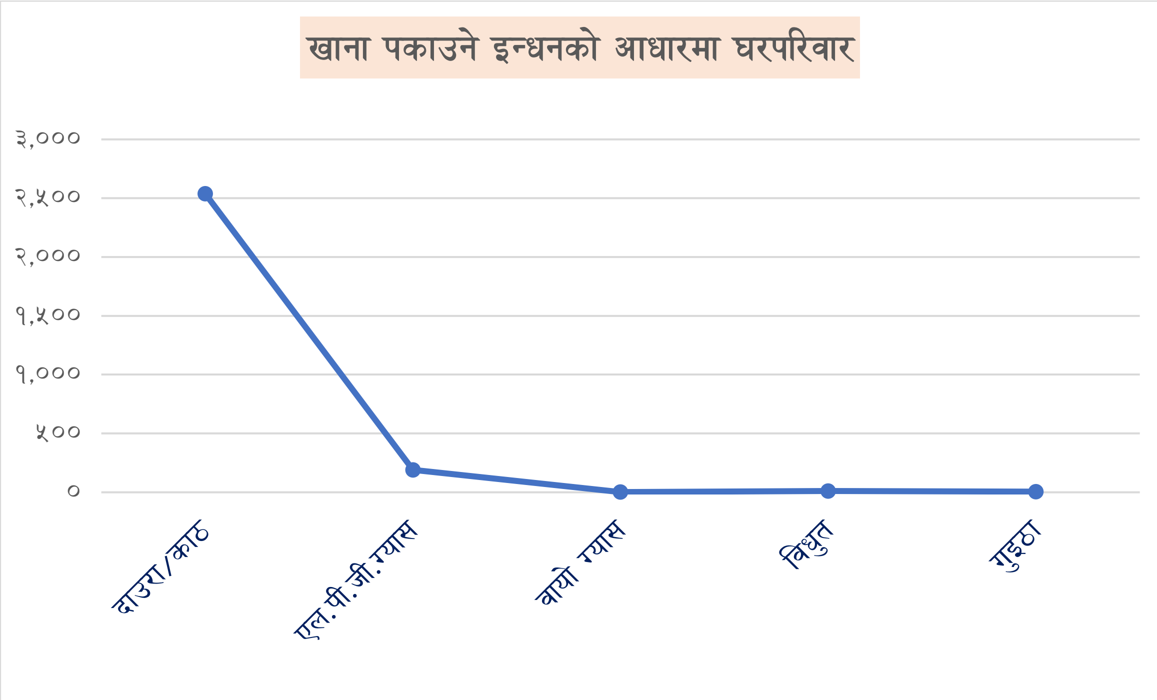

७.२.२ खाना पकाउन प्रयोग गर्ने चुलोको आधारमा विवरण

खाना पकाउन प्रयोग गर्ने चुलोको आधारमा विवरण हेर्दा गाँउपालिकामा रहेको कुल २,५५७ घरपरिवार मध्ये सबै भन्दा धेरै अगेना वा माटोको चुल्हो प्रयोग गर्ने घरधुरी १,४७५ (५७.६८%) छन भने १ घरपरिवारले भुसे चुल्हो प्रयोग गर्ने गरेको पाइयो । यस विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चुलोको प्रकार	वडा नम्बर					जम्मा	प्रतिशत (%)
	१	२	३	४	५		
अगेना वा माटोको चुल्हो	२९६	३१४	१८१	३२४	३६०	१,४७५	57.68
सुधारिएको धुवारहित चुल्हो	२६	३०१	५०५	८०	१५	९२७	36.25
भुसे चुल्हो	१	०	०	०	०	१	0.04
ग्यास चुल्हो	१०८	११	९	११	१०	१४९	5.83
विधुतिय चुल्हो	२	०	०	१	०	३	0.12
अन्य	०	०	०	२	०	२	0.08
जम्मा	४३३	६२६	६९५	४१८	३८५	२,५५७	100

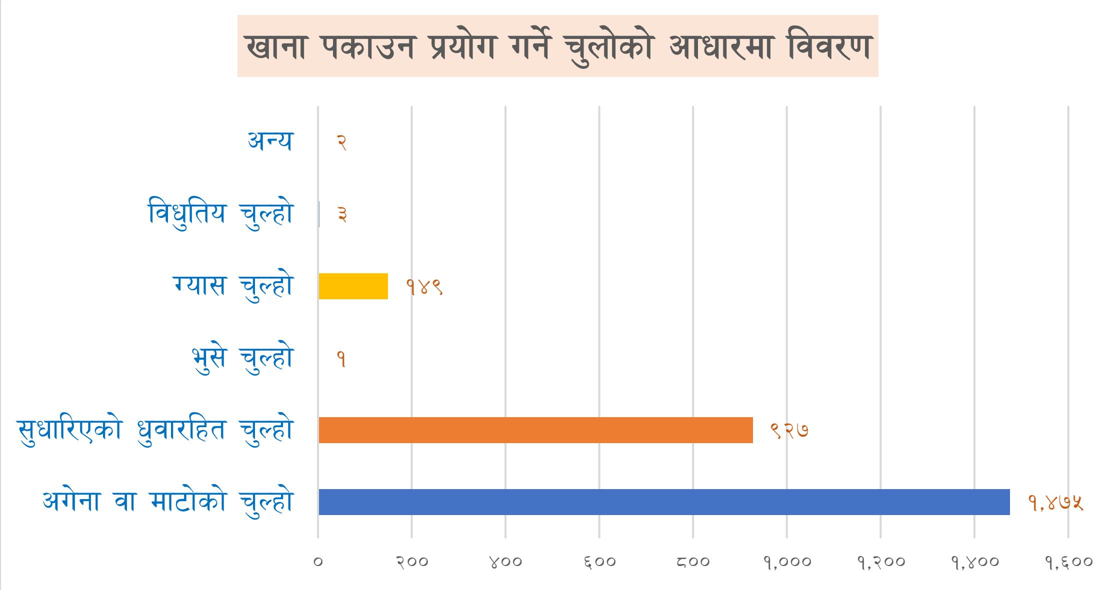

७.२.३ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा बसोबास गर्ने जम्मा २५५७ घरपरिवारहरूमा बत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगको सम्बन्धमा गरिएको सर्वेक्षण अनुसार अधिकांश घरपरिवार २४४७ अर्थात् (९५.७०%)ले सोलार उपयोग गरेको देखिन्छ। सोलार प्रयोग घरपरिवार ८० (३.१३%) रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी समग्र विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ

वडा नम्बर	विधुत	मट्टीतेल	सोलार	नखुलेको	जम्मा
१	४१९	२	६	६	४३३
२	५४५	५	७१	५	६२६
३	६८६	७	२	०	६९५
४	४१४	०	०	४	४१८
५	३८३	१	१	०	३८५
जम्मा	२,४४७	१५	८०	१५	२,५५७
प्रतिशत (%)	*९५.७०*	*०.५९*	*३.१३*	*०.५९*	*१००*

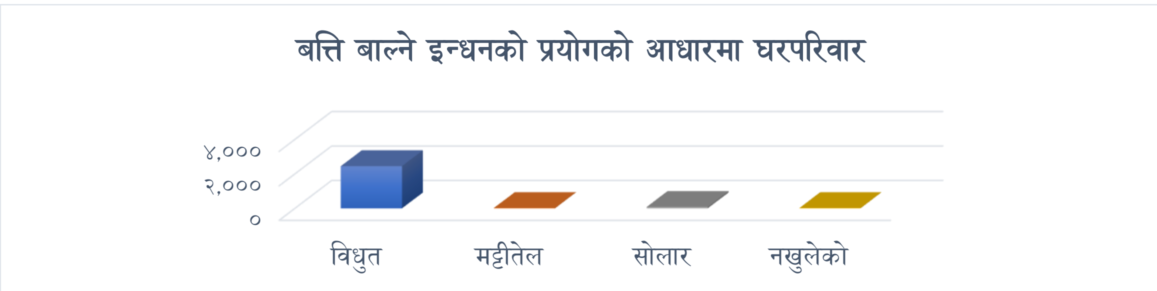

७.२.४ विद्युत उपलब्ध घरपरिवार विवरण

यस आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकाको घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार जम्मा २,५५७ घरधुरी मध्ये २४४७ घरधुरीमा विधुत उपलब्ध घरपरिवारमा मिटर जडान भएको घर सङ्ख्या १,८५२ (७५.६८%) , विजुली छ, मिटर जडान नभएको घर संख्या ५९४ (२४.२७%) र विजुली नभएको घर ११० रहेका छन |यस विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	मिटर जडान भएको घर संख्या	*प्रतिशत*	विजुली छ, मिटर जडान छैन घर संख्या	प्रतिशत	विजुली नभएको घर	जम्मा घर
१	३६५	*८७.११*	५४	१२.८९	१४	४३३
२	४९२	*९०.२८*	५३	९.७२	८१	६२६
३	४७५	*६९.२४*	२११	३०.७६	९	६९५
४	२१७	*५२.४२*	१९७	४७.५८	४	४१८
५	३०३	*७९.११*	७९	२०.६३	२	३८४
जम्मा	१,८५२	*७५.६८*	५९४	२४.२७	११०	२,५५६

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका र रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा एक ईलाका हुलाक कार्यालय वडा नम्बर ३ हाङपाङमा रहेको छ भने स्थानीय स्थरमा पत्रपत्रिका तथा रेडियो स्टेसन नभएको देखिन्छ |

वडा न.	कार्यालयको नाम	कार्यरहत कर्मचारी संख्या	भवनको प्रकार	कार्यालय प्रमुखको नाम	सम्पर्क नम्बर:
३	हाङपाङ इलाका हुलाक कार्लय	५	कच्ची	गणेश सुवेदी	९८४४६४०९२३

७.३.२ दूरसंचार सम्बन्धी विवरण

वडा न.	टोल	संचार टावर कुनको हो ?
१	चाम्भोटे गाउँ	नेपाल टेलिकम
३	हाङपाङ	नेपाल टेलिकम
४	गोर्जा	नेपाल टेलिकम

७.३.३ आधुनिक सुबिधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

घरधुरी सर्वेक्षण २०८०/ ८१ अनुसार यस गाउँपालिका प्रयोग गर्ने आधुनिक सुविधा सम्बन्धि विवरण हेर्दा सबै भन्दा धेरै ९३.१२ प्रतिशत मोबाइल प्रयोग गर्ने घरपरिवार देखिन्छ भने इन्टरनेट प्रयोग गर्ने ५.५५ प्रतिशत घरधुरी रहेको छ | यस सम्बन्धि वडागत विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

आधुनिक सुविधाहरु	वडा नम्बर					सङ्ख्या	प्रतिशत
	१	२	३	४	५		(%)
टि.भी	१५१	११९	१९६	७६	२४	५६६	22.14
रेडियो	१५६	३०५	३२१	७२	३३५	१,१८९	46.50
टेलिफोन	०	०	०	०	१	१	0.04
मोबाइल	३९८	५८४	६६३	३९७	३३९	२,३८१	93.12
ल्यापटप / कम्पुटर	०	५	३१	६	७	४९	1.92
इन्टरनेट	१	१०३	२४	१०	४	१४२	5.55
साइकल	२	०	०	०	०	२	0.08
मोटरसाइकल	१	१८	५३	२८	२३	१२३	4.81
स्कुटर	०	०	४	०	०	४	0.16
कार	०	२	२	०	०	४	0.16
जिप /अटो	०	१	३	०	१	५	0.20
ट्राकटर	०	१	५	०	१	७	0.27
ट्रक	०	०	०	०	०	०	0.00
टेम्पो	०	०	०	२	०	२	0.08
डोज़र	०	०	१	०	०	१	0.04
फ्रिज	०	०	१	२	७	१०	0.39
विधुतीय सवारीसाधन	०	२	०	०	०	२	0.08
सिटि सफारी	०	०	०	०	०	०	0.00
ट्रीपर	१	१	०	०	०	२	0.08
कुनै पनि सुविधा नभएको	१८	२९	१९	१३	१५	९४	3.68

७.४ आवास तथा भवन

७.४.१ घर सङ्ख्याको आधारमा घर परिवार विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा जम्मा सर्वेक्षण गरेको २५५७ घरधुरी मध्ये घर सङ्ख्याको आधारमा घर परिवार विवरण हेर्दा एउटा मात्र घर हुने २,३८२ (९३.१६%), २ वटा घर हुने १५६ (६.१०%) र ३ वा ३ भन्दा बढी घर हुने १९(०.७४%) रहेका छन । घर सङ्ख्याको वडागत विवरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ –

वडा नम्बर	एउटा मात्र घर	२ वटा घर	३ वा ३ भन्दा बढी घर	जम्मा
१	४०५	२६	२	४३३
२	५६७	५३	६	६२६
३	६५९	३२	४	६९५
४	३७३	३९	६	४१८
५	३७८	६	१	३८५
जम्मा	२,३८२	१५६	१९	२,५५७
प्रतिशत (%)	*93.16*	*6.10*	*0.74*	*100*

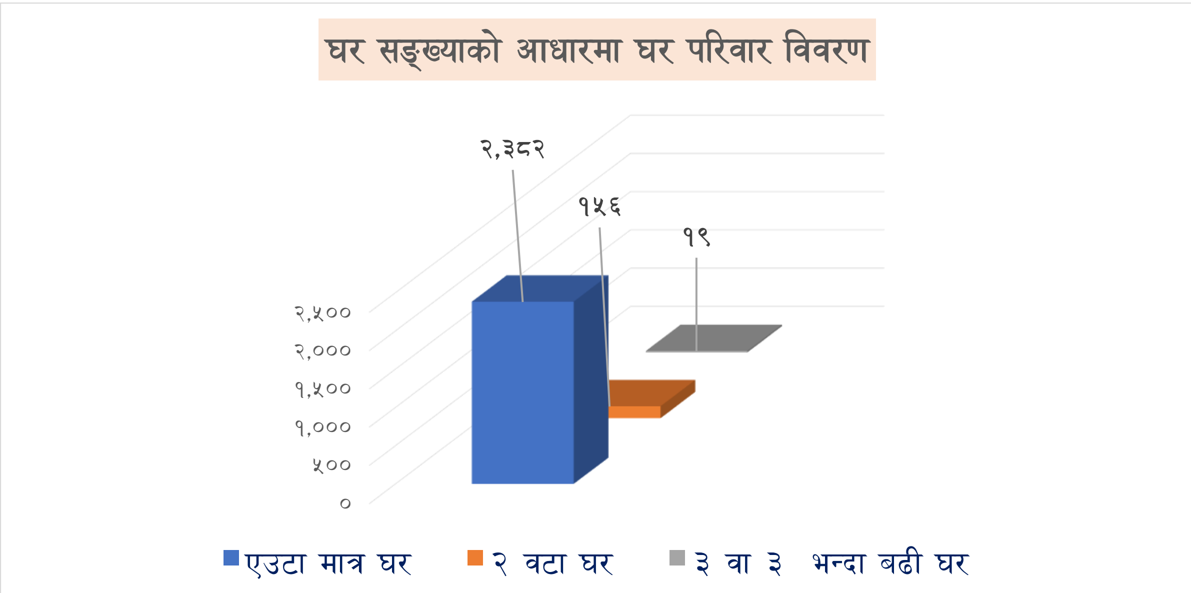

७.४.२ घरको तल्ला सङ्ख्याको आधारमा विवरण

आठराई त्रिवेणी गाउँपालिकामा २५५७ घरधुरी मध्ये घरको तल्ला सङ्ख्याको आधारमा तथ्याँक हेर्दा १ तल्ला हुने घरधुरी ३३४ (१३.०६%), २ तल्ला हुने घरधुरी १,१७७ (४६.०३%) र ३ वा ३ तल्ला हुने १,०४६ (४०.९१%) रहेका छन |वडागत विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ –

वडा नम्बर	१ तल्ला	२ तल्ला	३ वा ३ तल्ला	जम्मा
१	६७	१८६	१८०	४३३
२	३९	२३१	३५६	६२६
३	८३	३०६	३०६	६९५
४	५१	१८८	१७९	४१८
५	९४	२६६	२५	३८५
जम्मा	**३३४**	**१,१७७**	**१,०४६**	**२,५५७**
प्रतिशत (%)	*१३.०६*	*४६.०३*	*४०.९१*	*१००*

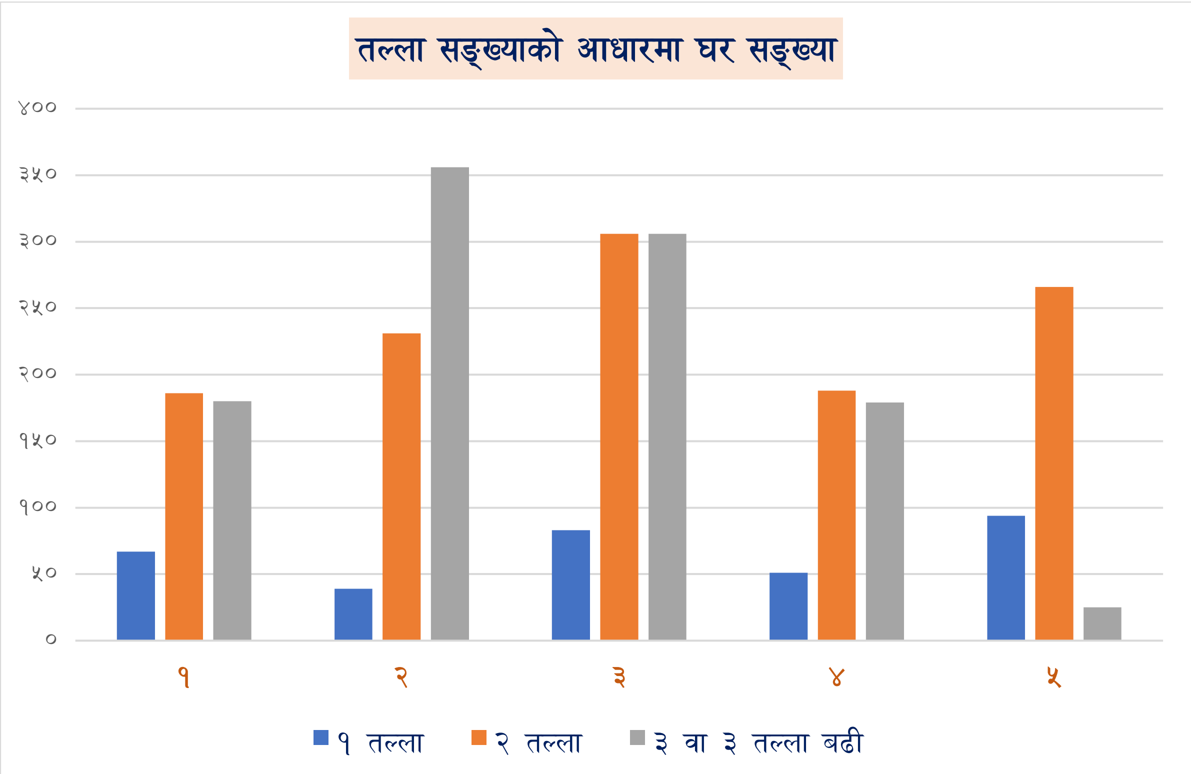

७.४.३ घरको कोठा सङ्ख्याको आधारमा घर परिवार विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८० का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा २,५५७ घरधुरी मध्ये घरको कोठा सङ्ख्याको आधारमा विवरण हेर्दा, १-२ कोठा हुने ५२८ (२०.६५%), ३-४ कोठा हुने १,०५८ (४१.३८%) , ५-६ कोठा हुने ८५० (३३.२४%), ७-९ कोठा हुने ११२ (४.३८%) र १० कोठा भन्दा बढी हुने ९ ०.३५ रहेका छन | यस बिवरण लाइ तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	१-२ कोठा	३-४ कोठा	५-६ कोठा	७-९ कोठा	१० कोठा भन्दा बढी	जम्मा
१	१८५	१८७	५७	४	०	४३३
२	१४६	२६३	१९९	१७	१	६२६
३	१०७	३४१	१९९	४२	६	६९५
४	३०	१७२	२०१	१५	०	४१८
५	६०	९५	१९४	३४	२	३८५
जम्मा	५२८	१,०५८	८५०	११२	९	२,५५७
प्रतिशत (%)	२०.६५	४१.३८	३३.२४	४.३८	०.३५	१००

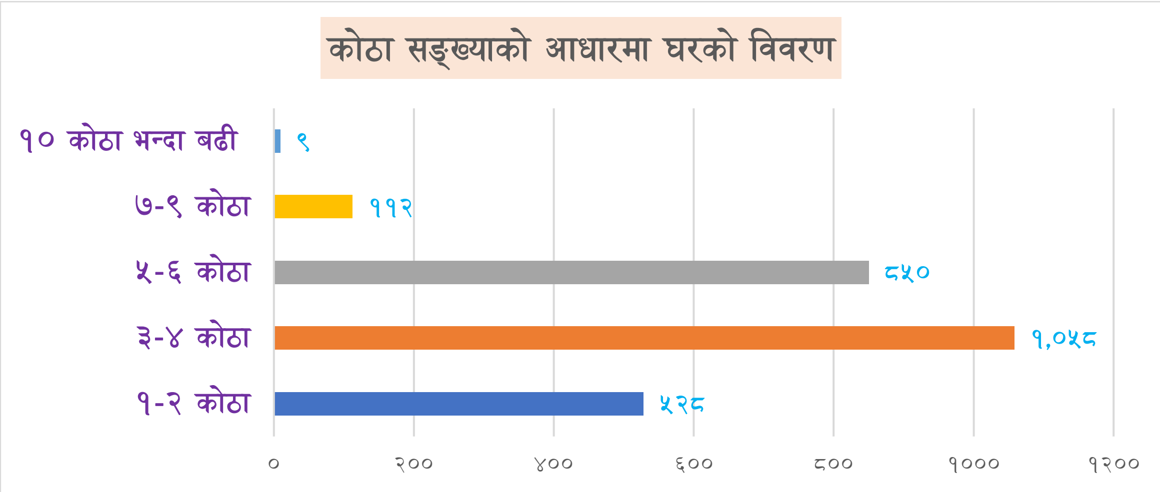

७.४.४ घरको बनावटको आधारमा विवरण

पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित यस गाउँपालिकामा रहेका घरहरुको बनोट धेरै जसो परमपारागत सैलीमै निर्माण गरेको देखिएको छ| घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा २,५५७ घरधुरी मध्य घरको बनावटको आधारमा सबै भन्दा धेरै घरधुरी माटोको जोडाइमा ढुंगा/इटा/ब्लकको गाह्रो र जस्ता/स्लेटको छाना प्रयोग गर्ने १७८७ (६९.८९%) छन भने कम घरधुरी माटोको जोडाइमा ढुंगा/इटाको गाह्रो र आर.सी.सी. ढलानको छाना प्रयोग गर्ने २ (२.००८%) छन | अन्यमा उल्लेख विवरणहरु टिनले बेरेर बनाएको, खरको छानो बासले बेरेको र माटोमा बासँले बेरेर बनाएको घर भएको देखिन्छ | यस विवरण लाइ तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ -

घरको बनावट	सङ्ख्या	प्रतिशत
माटोको जोडाइमा ढुंगा/इटा/ब्लकको गाह्रो र जस्ता/स्लेटको छाना	१७८७	६९.८९
माटोको जोडाइमा ढुंगा/इटा/ब्लकको गाह्रो र खरको छाना	३४७	१३.५७
सेड वा कच्ची घर	३१८	१२.४४
सिमेन्टको जोडाइमा ढुंगा/इटा/ब्लकको गाह्रो र जस्ता/स्लेटको छाना	३७	१.४५
स्टिल फ्रेम स्ट्रक्चर	२९	१.१३
आर.सी.सी. फ्रेम स्ट्रक्चर र आर.सी.सी. जस्ताको छाना	७	०.२७
माटोको जोडाइमा ढुंगा/इटाको गाह्रो र आर.सी.सी. ढलानको छाना	२	०.०८
अन्य	३०	१.१७
जम्मा	२५५७	१००

७.४.५ घरको स्वामित्वको आधारमा घर परिवार विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार गाँउपालिकामा सर्वेक्षण गरेका २,५५७ घरधुरी मध्य घरको स्वामित्वको आधारमा तथ्यांक हेर्दा सबै भन्दा धेरै निजि आफ्नै घर १,९४७ (७६.१४%) र कम संस्थागत घर ४ (०.१६%) रहेको छ | यस विवरण लाई तल तालिकामा देखाइएको छ -

घरको स्वामित्व	वडा नम्बर					जम्मा	प्रतिशत (%)
	१	२	३	४	५		
निजि आफ्नै	३८०	४३३	४८५	३७६	२७३	१,९४७	७६.१४
भाडामा	२६	९४	५५	३९	१०६	३२०	१२.५१
संस्थागत	०	०	०	१	३	४	०.१६
भोग चलनमा रहेको तर स्थायी पुर्जा प्राप्त नभएको	२६	८१	१५०	१	३	२६१	१०.२१
सार्वजनिक जग्गा /सुकुम्बासी	१	३	४	०	०	८	०.३१
संयुक्त आवास	०	१५	०	०	०	१५	०.५९
अन्य	०	०	१	१	०	२	०.०८
जम्मा	४३३	६२६	६९५	४१८	३८५	२,५५७	१००

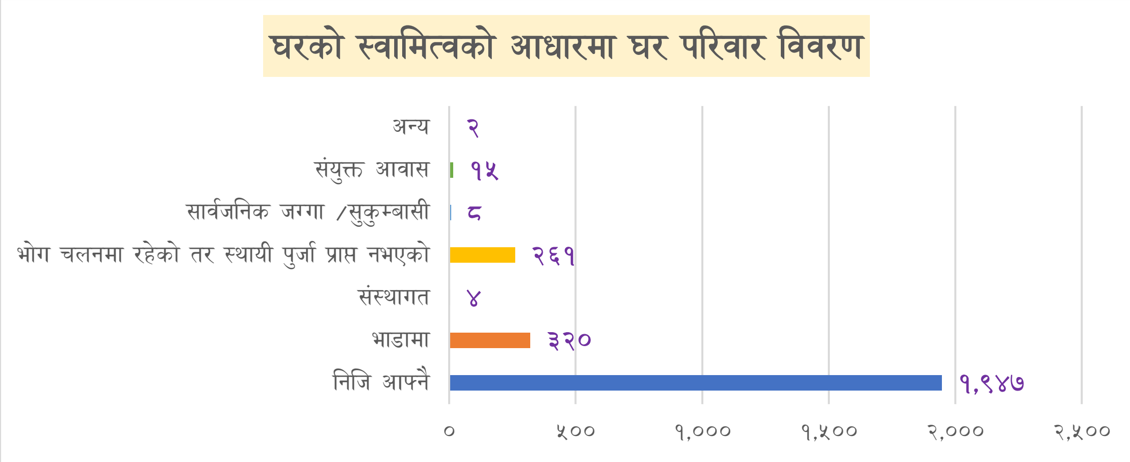

७.४.६ घर अगाडीको सडकको अवस्थाका आधारमा विवरण

यस गाउँपालिका पहाडी क्षेत्रको ग्रामिण भेगमा रहेकाले अधिकांस घरधुरी सम्म सडकको पहुँच नपुगेको देखिन्छ तर हाल गाउँपालिका भित्रका मुख्य वस्तीहरुमा सडकको पहुँच साथै यातायातको सुविधा पुर्याउन गाउँपालिका अग्रसर रुपमा काम गरेको देखिएको छ| घरपरिवार सर्वेक्षण २०८०/८१ का अनुसार यस आठराई त्रिवेणी गाँउपालिकामा २,५५७ घरधुरी मध्य घर अगाडीको सडकको अवस्थाका आधारमा सबै भन्दा धेरै गोरेटो बाटो जोडिएको घरधुरी १,४१८ छ भने कम ग्रावेल सडक २९ घर रहेको छ | यस विवरण लाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ |

वडा नम्बर	ग्रावेल सडक	कच्ची सडक	गोरेटो बाटो जोडिएको	नखुलेको	जम्मा
१	०	१८८	२४०	५	४३३
२	४	३११	३१०	१	६२६
३	६	३५३	३३६	०	६९५
४	३	१३८	२७७	०	४१८
५	१६	९०	२५५	२४	३८५
जम्मा	२९	१,०८०	१,४१८	३०	२,५५७
प्रतिशत (%)	१.१३	४२.२४	५५.४६	१.१७	१००

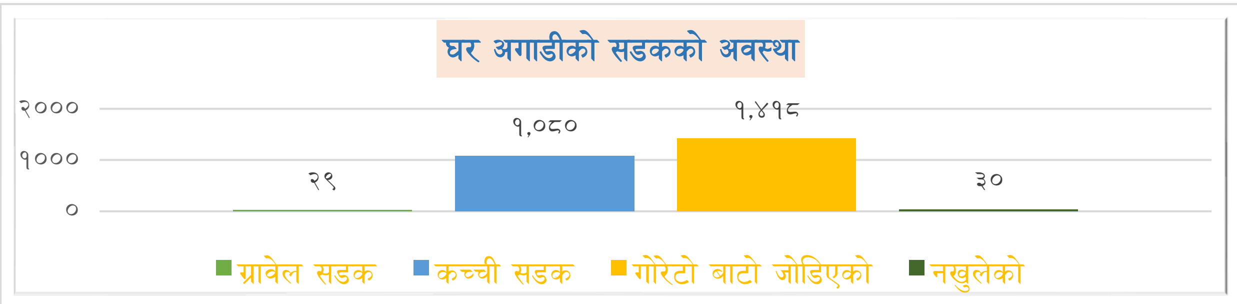

खण्ड ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था

८.१.१ गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा

८.१.२ गाउँपालिकास्थित संघीय तथा प्रदेश कार्यालय तथा निकायहरु

८.१.३ गाउँपालिकाको विगत ५ आर्थिक वर्षको आयव्यय विवरण

८.१.४ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति विवरण

अचल सम्पतिको नाम	अनुमानित मूल्य (रु.)	कैफियत
(क) भवन	५० लाख	
गाउँपालिकाको भवन एक	१२ करोड	
वडा भवन	१ करोड	
(ख) कम्पियूटर तथा सुचना प्रविधि सामग्री	१ करोड	
(ग) यातायात साधन	२७- १ करोड	एम्बुलेन्स — १५ लाख
	५० लाख	
	४६ लाख	
(घ)फर्निचर	७० लाख	
(ङ) खाने पानी तथा सरसफाई सामाग्री	१० लाख	

८.२ सेवा प्रवाह प्रक्रिया र पृष्ठपोषण

क्र. सं.	सेवा शुविधा प्रकार	क्षमता	कैफियत
१	आवास सुविधा		
२	यातायात सुविधा		
३	कार्यालयमा पार्किंग सुविधा		

८.३ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन

८.३.१ गाउँपालिकाभित्रका टोल विकास संस्था सम्बन्धी विवरण

८.३.२ सामुदायिक मेलमिलाप समिति सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेको न्यायिक समितिमा मुख्यत लेनदेन, घरेलु हिंसा र जग्गा विवादका मुद्दा/विवाद आउने गरेको देखिन्छ ।

न्यायिक समिति सदस्यहरुको विवरण

नाम थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
शान्ता कु. आङ बहादुर	संयोजक	आ.त्रि.३	९८४२६५९१०४
टेकेन्द्र सेन्दाङ्ग	सदस्य	आ. त्रि.२	९८४२६७७७७७
मन कुमार नेपाली	सदस्य	आ. त्रि. ३	९८६२७३४१५३
युवराज मैनली	उजुरी प्रशासक	शिवसताक्षि-५झापा	९८६९३८८६५६

मेलमिलापकर्ताको विवरण

क्र. स.	नाम थर	लिङ्ग	ठेगाना /वडा नम्बर	तालिम लिएको	सम्पर्क नम्बर	मेलमिलाप केन्द्र
१.	बलकृष्ण घिमिरे	पुरुष	आ.जि.१	√	९८१३३७१२६६	निघुदिन.१
२.	भावना श्रेष्ठ	महिला	आ.जि.२	√	९८४४६३३५५३	आ.जि.२
३.	राजकुमार चूउआल	पुरुष	आ.जि.३	√	९८६१८५६२६७	आ.जि.३

८.३.३ गैसस तथा अगैससको विवरण

वडा न.	सँस्थाको नाम	कर्मचारी संख्या	सँस्थाको सम्पर्क नम्बर	सँस्थाले कार्य गर्ने क्षेत्र
३	नेपाल रेडिक्रस सोसाइटी उपसाखा हाङ्पाङ	१	९८४२६२२७८६	बिपत ब्यबस्थापनमा सहयोग

८.४. गाउँपालिका स्वीकृत ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु

८.५ गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी

८.६ गाउँसभा तथा गाउँ कार्यपालिका पदाधिकारीको विवरण

अनुसूचीहरु

१. गाउँपालिकाबाट वस्तुस्थिती विवरणका लागि छानिएका कार्यदलका सदस्यहरुको विवरण

२.आपतकालीन सेवा प्रदायकसम्पर्क विवरण

विवरण	सङ्ख्या	स्थान वडा	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
एम्बुलेन्स				
दमकल				
विपद व्यस्थापन सम्पर्क				
नगर प्रहरी				
प्रहरी कार्यलय				